

Výroční zpráva

o stavu a rozvoji
vzdělávání
v České republice
v roce 2019

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Výroční zpráva
o stavu a rozvoji vzdělávání
v České republice
v roce 2019

Vzdělávání v roce 2019 v datech

Praha 2020

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání
v České republice v roce 2019
Vzdělávání v roce 2019 v datech

Zpracovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
© MŠMT, Praha 2020
Náklad: 500 ks

ISBN 978-80-87601-45-7

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice je zpracovávána v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) a § 87 odst. 1 písm. b) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Úvodní slovo ministra

Vážené dámy, vážení pánové,

dovoluji si Vám předložit Výroční zprávu o stavu a rozvoji vzdělávání v České republice v roce 2019, jejímž hlavním záměrem je poskytnout souborný přehled o fungování a vývoji našeho školství v předcházejícím roce doplněný o stručný popis všech významných událostí a změn, a to jak z oblasti regionálního, tak i vysokého školství.

Osobně považuji za nejvýznamnější událost úspěšné dokončení reformy financování regionálního školství, která od 1. ledna 2020 zajistila mnohem větší transparentnost, přehlednost a předvídatelnost pro všechny ředitele dotčených škol a školských zařízení. Klíčem k rozdělování peněz tak již není primárně počet žáků, ale rozsah výuky vyjádřený v počtech odučených hodin. Pevně věřím, že vyrovnání mezikrajových rozdílů ve financování škol, které bylo jedním z cílů reformy, pomůže snížit i rozdíly v kvalitě poskytovaného vzdělávání, jež v České republice stále panují. Tato změna rovněž podporuje možnosti dělení tříd na skupiny, využití tandemové výuky a postupné snižování počtu žáků ve třídě.

Za jednu ze svých hlavních priorit považuji i navyšování platů pracovníků ve veřejném školství. Jsem proto velmi rád, že se od 1. ledna 2019 podařilo zvýšit objem finančních prostředků na platy pedagogických pracovníků o celých 15 %, z čehož třetina byla určena na nenárokové složky, a že jsme současně s tím mohli navýšit o 10 % i prostředky na platy nepedagogických pracovníků, kde jsem si rovněž vědom důležitosti a náročnosti jejich práce. Další navýšení objemu finančních prostředků na platy se nám podařilo zajistit i pro rok 2020, konkrétně nárůst o 10 % u pedagogů a 7 % u nepedagogických pracovníků. Věřím, že se nám i přes problémy spojené s mimořádnými opatřeními v první polovině roku 2020 bude nadále dařit, ve shodě s Programovým prohlášením vlády České republiky, zvyšovat platovou úroveň pracovníků ve veřejném školství.

V roce 2019 probíhaly i závěrečné práce na chystané novele zákona o pedagogických pracovnících, kterou osobně považuji za nezbytný krok k odstranění zbytečných překážek ředitelů škol při zajištění kvalitního pedagogického sboru a jeho podpoře. Návrh novely tak počítá mimo jiné se zavedením dvouletého adaptačního období pro začínající učitele nebo s možností zajistit výuku všeobecně vzdělávacích předmětů na 2. stupni základních škol a na středních školách absolventy nepedagogických magisterských studijních programů. Pokud jde o výuku odborných předmětů a praktického vyučování na středních školách, ředitelé by mohli nově zaměstnat i odborníky z praxe, pokud by jejich profesní zaměření odpovídalo charakteru vyučovaného předmětu. Všichni tito pedagogové budou mít následně tři roky na získání takzvané učitelské způsobilosti.

Za velmi důležité považuji rovněž změny, které se odehrály v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v jejichž důsledku očekáváme snížení míry administrativní zátěže pracovníků škol a systémovější využívání podpůrných opatření, zejména pak práce asistentů pedagoga. Ti se ve speciálních školách navíc mění z podpůrného opatření na běžnou pedagogickou pozici.

Další změny se udály v oblasti konkurzního řízení a konkurzních komisí, kdy je nově při posuzování uchazečů o místo ředitele posíláno odborné hledisko, a to zastoupením hned dvou členů výběrové komise jmenovaných Českou školní inspekcí. Při samotném konkurzu mohou být navíc využity i psychodiagnostické a personalistické nástroje, zjednodušena je i administrativa řízení.

Závěrem bych Vás rád informoval, že v roce 2019 došlo k pokroku v tvorbě a schvalování několika zásadních strategických a koncepčních dokumentů, jejichž cílem je definovat důležité oblasti pro další směřování českého školství. Ve spolupráci s externí expertní skupinou se podařilo připravit materiál „Hlavní směry vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+“ definující strategické cíle a linie připravované „Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030“. Dokončen byl také „Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023“, který se zabývá nastavením parametrů vzdělávací soustavy a definicí cílů vzdělávací politiky státu a představuje základní rámec pro tvorbu dlouhodobých záměrů jednotlivých krajů.

Vážené dámy, vážení pánové,

jsem velmi rád, že se nám v roce 2019 podařilo kontinuálně navázat na započaté aktivity z let předchozích a zároveň podnikat nové kroky, které pomáhají řešit některé přetrvávající problémy českého vzdělávacího systému. Naší společnou snahou je změnit vzdělávací systém do podoby, na kterou budou hrdí žáci, pedagogové, rodiče i široká veřejnost.

S přáním všeho dobrého Vám i českému školství

Ing. Robert Plaga, Ph.D.
ministr školství, mládeže a tělovýchovy

1. Vzdělávání v roce 2019 v České republice

1. Vzdělávání v roce 2019 v České republice

1.1. Hlavní události v oblasti vzdělávání v roce 2019

- **Nový systém financování regionálního školství**
- **Zvyšování platů zaměstnanců ve veřejném školství**
- **Změny ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**
- **Dokončení návrhu novely zákona o pedagogických pracovnících**
- **Výsledky šetření PISA 2018**
- **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023**
- **Příprava Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+**
- **Příprava Strategického záměru pro vysoké školy na období od roku 2021**

Od 1. ledna 2020 je v účinnosti **nový systém financování regionálního školství**, jehož příprava byla v roce 2019 úspěšně dokončena. Hlavním důvodem zaváděných změn byla především potřeba vyrovnat mezikrajové rozdíly ve financování vybraných druhů veřejných škol a školních družin v regionálním školství prostřednictvím sjednocení mechanismu stanovení objemu finančních prostředků směřovaných těmto subjektům bez ohledu na jejich zřizovatele. Toho bylo dosaženo prostřednictvím převedení značné části kompetencí v dané oblasti z krajů na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále i jen „MŠMT“ nebo „ministerstvo“). Zároveň bylo cílem této změny zprůhlednění podmínek financování pro ředitele škol a otevření prostoru pro zvýšení kvality vzdělávání v důsledku možnosti výuky menšího počtu dětí a žáků ve třídě, aniž by tím docházelo k negativnímu dopadu na objem financí školy, který by charakterizoval předchozí systém.

V roce 2019 došlo k dalšímu **navýšení platů zaměstnanců ve veřejném regionálním školství**, které dlouhodobě probíhá ve shodě s Programovým prohlášením vlády České republiky. Objem prostředků na platy pedagogických pracovníků byl od 1. ledna 2019 navýšen o 15 %, z toho 10 % směřovalo na jejich platové tarify. Souběžně s tím byl navýšen i objem prostředků na platy nepedagogických pracovníků, a to o 10 %, z čehož byla polovina určena na růst platových tarifů.

S účinností od 1. ledna 2020 taktéž vstoupily v platnost **změny týkající se vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných**, jejichž intenzivní příprava probíhala právě v roce 2019. Změny se snaží reflektovat potřeby identifikované analýzami implementace společného vzdělávání. Jedním z hlavních záměrů je dlouhodobá snaha o snížení administrativní zátěže dopadající na školy a školská zařízení, a to včetně školských poradenských zařízení zabývajících se diagnostikou těchto potřeb a nadání. Rovněž došlo k nastavení více systémového využívání podpůrných opatření personálního charakteru při maximálním možném zohlednění požadavků na rovný přístup a kvalitní vzdělávání všech dětí, žáků a studentů. V této oblasti proběhla celá řada změn týkajících se především fungování asistentů pedagoga. Nově již není počet žáků ve třídě na sdíleného asistenta nijak omezen, zatímco dříve mohli jeho podporu sdílet maximálně čtyři žáci ve třídě. Novelizovaná vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších

předpisů, (dále jen „vyhláška č. 27/2016 Sb.“), dává poradenským zařízením za úkol přednostně doporučovat asistenta „sdíleného“. Současně dochází ke změně financování asistentů pedagoga ve školách, třídách a odděleních zřizovaných podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „speciální“ školy/třídy/oddělení). Tito asistenti již nemají ve speciálních školách, třídách a odděleních podobu podpůrných opatření, ale stávají se zcela běžnou pedagogickou pozicí financovanou standardním způsobem prostřednictvím nového systému financování zmiňovaného výše anebo dále v této Výroční zprávě. Pro speciální školy to v tomto ohledu znamená víceméně nezávislost na poradenských zařízeních, kdy si škola počet financovaných asistentů pedagoga lehce dovodí z charakteru a průměrné naplněnosti svých speciálních tříd. Díky tomu budou mít dotčené školy i mnohem lepší představu pro plánování zajištění výuky do budoucna.

Během roku 2019 probíhaly **dokončovací práce na návrhu novely zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících** a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o pedagogických pracovnících“). Záměrem návrhu je mimo jiné rychlá reakce ministerstva na nedostatek učitelů v regionálním školství, resp. na postupné stárnutí pedagogického sboru. Tento kritický stav potvrdily i výstupy z šetření k této problematice, které realizovalo ministerstvo na všech mateřských, základních, středních a vyšších odborných školách na začátku roku 2019. Ve výsledku tak v podobě návrhu novely přichází snaha o odstranění některých překážek, které brání školám v jednodušším zajištění kvalitního pedagogického sboru. Na druhých stupních základních škol a na středních školách by tak mělo být možné zajistit výuku všeobecně vzdělávacích předmětů učiteli, kteří nejsou absolventy pedagogických magisterských studijních programů. V oblasti výuky odborných předmětů a praktického vyučování na středních školách navrhuje novela umožnit řediteli zaměstnat tzv. odborníky z praxe, a to za podmínky, že vykonávali souvislou práci v oboru po dobu nejméně pěti let a jsou absolventy studijního programu, jehož zaměření odpovídá charakteru vyučovaného předmětu. Pro všechny tyto učitele bude nezbytnou podmínkou výkonu této profese získání „učitelské způsobilosti“, na což budou mít tři roky. Návrh počítá i s podporou vzdělávání budoucích pedagogů, a to prostřednictvím několika finančních nástrojů. Cílem je zlepšit podmínky pedagogů na pedagogických fakultách, podpořit programy na přípravu budoucích pedagogů, podpořit reflektovanou praxi studentů a též napomoci rozvoji budoucích pedagogů v oblasti společného vzdělávání dětí a žáků.

Ke konci roku 2019 byly zveřejněny **výsledky českých žáků v šetření PISA 2018**. Mezinárodní šetření PISA, které provádí testování čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti žáků ukázalo, že jsou výsledky českých žáků ve všech sledovaných gramotnostech stejné nebo lepší, nežli je průměr zemí OECD. Zatímco v oblasti čtenářské gramotnosti nejsou výsledky statisticky významně odlišné od tohoto průměru, v oblastech matematické a přírodovědné gramotnosti se pak čeští žáci pohybují statisticky významně nad ním.

V roce 2019 byl dokončen a schválen **„Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023“** (dále jen „Dlouhodobý záměr“). Dokument určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů a sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy a cílů vzdělávací politiky České republiky. Během jeho tvorby se vyprofilovaly tři klíčové cíle, kterým se dokument věnuje. Prvním z nich je **navýšení peněz za kvalitní práci pedagogů**, druhým **dokončení revizí kurikula a podpora implementace inovovaných rámcových vzdělávacích programů** (dále jen „RVP“) **do škol** a posledním **zlepšení řízení škol a školských zařízení**. Klíčovou roli při přípravě dokumentu plnil zastřešující materiál obsahující základní rámec vzdělávací politiky České republiky, tedy „Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020“ (dále jen „Strategie 2020“).

Během celého roku 2019 probíhaly práce na přípravě nové strategie zastřešující celou oblast vzdělávání. Jedná se o **„Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+“** (dále jen „Strategie 2030+“), která synergicky navazuje jak

na stávající Strategii 2020, tak i na výše uvedený Dlouhodobý záměr. V listopadu 2019 byl zveřejněn výchozí analytický a hodnotový dokument pro přípravu Strategie 2030+ s názvem „**Hlavní směry vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+**“, který vypracovala externí expertní skupina ve snaze definovat klíčové priority a cíle vzdělávací politiky pro období přesahující horizont roku 2030. Vznik dokumentu stejně jako celková dosavadní příprava nové strategie probíhaly vysoce transparentním způsobem, který zahrnoval mimo jiné i dvě veřejné konference, 17 kulatých stolů v regionech, sběr online podnětů a námětů či veřejnou konzultaci ke zpracovanému textu. Ve výsledku tak dokument definuje dva strategické cíle, a to **zaměření vzdělávání více na zisk kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní a osobní život a snižování nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání, které umožní maximální rozvoj potenciálu žáků a studentů**. Oba tyto cíle reflektují potřeby a problémy vzdělávací soustavy akcentované již v předchozí Strategii 2020, jejich naplnění je ovšem natolik komplexní, že přesahuje časový rámec stávající strategie. Dokument dále rozvádí konkrétní strategické linie, jejichž naplnění má vést k dosažení stanovených strategických cílů. Tyto linie se zaměřují na proměnu obsahů a způsobů vzdělávání, podporu učitelů a ředitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání, zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce a zvýšení financování a zajištění jeho stability. Příprava Strategie 2030+ bude dokončena v průběhu roku 2020.

V průběhu roku 2019 byl rovněž připravován **Strategický záměr pro vysoké školy na období od roku 2021**, který je hlavním koncepčním dokumentem v oblasti vysokoškolské politiky. S cílem zajistit ztotožnění vysokých škol s výslednými prioritami požádalo ministerstvo o participaci řadu institucí (reprezentace vysokých škol, hospodářství a průmyslu, jiná ministerstva ad.), které nominovaly své zástupce do pracovních skupin. Ke schválení tohoto strategického záměru dojde rovněž v roce 2020.

1.2. Změny v organizačním a legislativním základu

- **Novela školského zákona**
- **Dvě novely zákona o vysokých školách**
- **Novely některých prováděcích právních předpisů**

1.2.1 Změna školského zákona

Změna zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „školský zákon“) **provedená zákonem č. 46/2019 Sb.**, s účinností od 15. února 2019 rozšířila možnost přijímání do přípravných tříd. Přijímány do nich mohou být děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, a to nejen ty, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky, ale nově i ty, kterým povolen nebyl.

1.2.2 Změny vysokoškolského zákona

Změna zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o vysokých školách“) **provedená zákonem č. 111/2019 Sb.**, s účinností od 24. dubna 2019 umožnila, aby údaje, které jsou evidovány v matrice studentů, mohly být využívány i pro zajišťování a vnitřní hodnocení kvality, tj. vytvořila zákonné zázemí pro možnost oslovování studentů a absolventů za tímto účelem. Dále se doplnila adresa elektronické pošty jako jednoho z údajů, který je povinně evidován v matrice studentů. To usnadnilo jak komunikaci mezi vysokou školou a studentem ve věcech jeho studia, tak i oslovování studentů a absolventů s prosbou, aby se zapojili

do šetření, jejichž účelem je posilovat kvalitu vysokých škol.

Změna zákona o vysokých školách **provedená zákonem č. 32/2019 Sb.**, s účinností od 1. července 2019 zavedla rozdělení pracovní doby akademických pracovníků na přímou pedagogickou činnost, práce související s přímou pedagogickou činností a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost. Povinnost rozvrhovat a evidovat pracovní dobu a pracovní směny se omezila jen na dobu přímé pedagogické činnosti akademického pracovníka a dále na případy, kdy by přítomnost na pracovišti nařídil zaměstnavatel. U ostatních činností se akademickému pracovníkovi ponechala volnost rozvrhovat si je jak co do místa, tak času konání.

1.2.3 Prováděcí předpisy ke školskému zákonu

Nařízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí

Změna nařízení vlády s účinností od 1. září 2019 stanovila maximální počty hodin výuky s asistentem pedagoga financované v některých případech (tj. ve speciálních školách, třídách a odděleních) ze státního rozpočtu. Tímto se vytvořila možnost institucionálního financování asistentů pedagoga v těchto případech. Výjimku představují školy a třídy v základním vzdělávání zřízené pro žáky se závažnými vadami řeči. U nich byl navýšen PHmax (tzn. ve vyšší míře je možné financovat výuku) namísto financování vzdělávání s asistentem pedagoga. Společně s tím byla přijata **novela nařízení vlády č. 75/2005 Sb.**, která upravila u asistenta pedagoga rozsah přímé pedagogické činnosti.

Vyhláška č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání

Novela vyhlášky byla přijata v návaznosti na požadavek úprav souvisejících se zajištěním souladu s RVP pro základní umělecké vzdělávání a praxí základních uměleckých škol. Dále byly napraveny terminologické nepřesnosti a doplněny či upraveny některé formulace v návaznosti na vyhlášku č. 27/2016 Sb. či z důvodů potřeb, které se v praxi objevily nejen v souvislosti se zavedením RVP pro základní umělecké vzdělávání. Změny jsou účinné od 1. září 2019.

Vyhláška č. 54/2005 Sb., o náležitostech konkursního řízení a konkursních komisích

Změna vyhlášky posílila hlediska odbornosti při posuzování vhodnosti uchazečů o pracovní místo ředitele tím, že zvýšila počet odborníků v konkursní komisi. Dále se počítá s možností využití i jiných nástrojů personálního výběru, např. psychologických a personalistických. Upravil se způsob nominace člena komise za pedagogické pracovníky a školskou radu. Zavedla se témata pro vedení řízeného rozhovoru s uchazečem, který má být zaměřen zejména na pedagogické aspekty práce ředitele školy. Novela také zjednodušila administrativu. Změny jsou účinné od 1. května 2019.

Vyhláška č. 196/2019 Sb., kterou se mění některé vyhlášky v oblasti školství

Vyhláška novelizovala několik dalších vyhlášek a provedla změny zejména v souvislosti s činností asistenta pedagoga ve speciálních školách nebo odděleních školních družin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Změna zavedla jejich institucionální financování. V mateřských školách, přípravných třídách základních škol a ve školních družinách se stanovil maximální počet hodin přímé pedagogické činnosti zabezpečované vedle učitele asistentem pedagoga. Pro základní školy byla obdobná úprava přijata výše uvedenou novelou nařízení č. 123/2018 Sb.

Ve vyhlášce č. 27/2016 Sb. byla v návaznosti na zavedení institucionálního financování s účinností od 1. ledna 2020 ukončena možnost přiznávat podpůrná opatření typu asistent pedagoga dětem a žákům ve speciálních školách, třídách a odděleních škol a školních družin zřizovaných státem, krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí. Současně byla ukončena platnost doporučení těchto podpůrných opatření k 31. prosinci 2019.

Vyhláška č. 16/2005 Sb., o organizaci školního roku

V příloze vyhlášky byly stanoveny termíny jarních prázdnin od školního roku 2022/23 do školního roku 2027/28.

Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

Novela č. 248/2019 Sb. s účinností od 1. ledna 2020 upřesnila pravidla pro využívání podpůrných opatření na základě poznatků z praktického fungování systému, dále bylo jejím cílem snížit administrativní zátěž na straně škol a školských zařízení, a to včetně školských poradenských zařízení zajišťujících diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb a nadání. Změny sledovaly i zvýšení kvality vzdělávání poskytovaného dětem a žákům s těmito potřebami a nadáním.

Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

Změna vyhlášky (rovněž na základě vyhlášky č. 248/2019 Sb.) s účinností od 1. ledna 2020 stanovila, že až na definované výjimky neposkytne školské poradenské zařízení poradenskou službu směřující ke zjišťování speciálních vzdělávacích potřeb nebo mimořádného nadání žáka, je-li platné dříve vydané doporučení, které bylo žadatelem vydáno stejným nebo jiným školským poradenským zařízením.

1.3. Financování vzdělávání

Ministerstvo splnilo v roce 2019 všechny úkoly vyplývající ze zákona o státním rozpočtu a dalších právních předpisů, usnesení vlády České republiky, pokynů a opatření Ministerstva financí a dodrželo všechny závazné rozpočtové ukazatele.

1.3.1 Systém financování

Ministerstvo, jím řízené organizační složky státu Česká školní inspekce a Vysokoškolské sportovní centrum a příspěvkové organizace hospodařily v roce 2019 podle zákona č. 336/2018 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2019, jehož součástí jsou i závazné ukazatele rozpočtu kapitoly 333. **Zákon o státním rozpočtu na rok 2019 byl schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky usnesením č. 420 dne 19. prosince 2018.**

Hospodaření s prostředky státního rozpočtu v resortu školství, mládeže a tělovýchovy se v roce 2019 řídilo zejména zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, školským zákonem, zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zákonem o vysokých školách, zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zá-

konem č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů a zákonem č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů.

Ministerstvo zabezpečilo ekonomické náležitosti školského zákona, výdaje na veřejné vysoké školy a výdaje v oblasti výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Zákon č. 167/2018 Sb., ze dne 19. července 2018, kterým se mění školský zákon, posunul účinnost změny financování regionálního školství o 1 rok, tj. na 1. ledna 2020. Rok 2019 měl tedy zásadní význam pro přípravu a úspěšné spuštění nového systému financování od ledna 2020.

Ministerstvo si bylo od počátku vědomo, že se připravovaná změna financování regionálního školství dotkne všech veřejných škol, a že nutnou podmínkou pro úspěšné spuštění změny financování k 1. lednu 2020 bude nezbytná masivní vzdělávací kampaň, zaměřená nejen na ředitele škol, ale i na úředníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů. Jako nejúčinnější forma vzdělávání byla zvolena forma seminářů po celé republice, kdy vrcholní představitelé ministerstva spolu s odbornými garanty za jednotlivé části změny vyjžděli do regionů. Veškeré materiály ze seminářů byly školám obratem zpřístupňovány na internetu. První vlna seminářů pro ředitele škol a školních družin proběhla již v roce 2018, počet účastníků se tehdy pohyboval okolo třech tisíců. V roce 2019 pak byla realizována jejich druhá vlna, které se zúčastnilo téměř o šest set ředitelů více. Dále byly uskutečněny i semináře pro úředníky obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů, a to nejen v oblasti statistické, ale rovněž ekonomické a metodické. Semináře proběhly i se zaměstnanci České školní inspekce.

Velmi důležitým předpokladem pro úspěšné spuštění nového způsobu financování bylo vytvoření nového výpočtového systému s vazbou na již existující Informační systém školské statistiky poskytující všechny údaje nezbytné ke stanovení finančních prostředků pro činnost školy nebo školského zařízení. Systém byl vytvořen na stávající hardwarové a softwarové infrastruktuře zaměstnanci ministerstva (a to vedle výkonu jejich dalších agend).

Vzhledem k tomu, že účelem změny financování regionálního školství je především otevření prostoru pro zvýšení kvality poskytovaného vzdělávání, rozhodla vláda České republiky v souvislosti s reformou o posílení některých oblastí, které byly dlouhodobě opomíjeny (nepedagogická práce, mezikrajové rozdíly, překryvy učitelů v mateřských školách, vyšší míry dělení hodin na základních a středních školách).

Aby byl dopad změn financování do rozpočtů jednotlivých škol a školských zařízení pozvolnější a byla zajištěna návaznost původního a nového systému financování, realizovalo ministerstvo v průběhu roku 2019 některé rozvojové programy. Cílem programu „Částečné vyrovnání mezikrajových rozdílů v odměňování pedagogických pracovníků mateřských, základních a středních škol, konzervatoří a školních družin v roce 2019“ bylo, aby pedagogové na stejných druhách škol dostávali srovnatelné nadtarifní složky platu ve všech krajích. Tento program řešil rovněž vyrovnání platů v různých druhách škol v rámci jednoho kraje. Systém financování, kdy školy dostávaly peníze podle počtu dětí a žáků, totiž vedl k tomu, že se platy učitelů v jednotlivých krajích velmi různily a různí. Na tento program byla pro rok 2019 určena více než 1 mld. Kč. Rozvojový program „Finanční zajištění překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů se zohledněním provozu mateřských škol“ byl určen pro zvýšení kvality předškolního vzdělávání zajištěním překrývání přímé pedagogické činnosti učitelů mateřských škol a cílem rozvojového programu „Podpora financování základních a středních škol při zavádění změny systému financování regionálního školství v období 9.–12. měsíc 2019“ bylo dofinancování úvazků pedagogických pracovníků, které nově vznikly od 1. září 2019 v souvislosti se zvýšením počtu hodin ve školách v souladu s nařízením vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí.

Návrh limitů příjmů a výdajů na rok 2019 pro rozpočet kapitoly 333 byl schválen dne 19. června 2018 usnesením vlády České republiky č. 379 k přípravě státního rozpočtu České republiky na rok 2019 a střednědobého výhledu na léta 2020 a 2021. Na základě schválených rozpočtových limitů na rok 2019 zpracovalo ministerstvo podle vyhlášky č. 133/2013 Sb., kterou se stanoví rozsah a struktura údajů pro vypracování návrhu zákona o státním rozpočtu a termíny jejich předkládání, a podle doplňujících pokynů ministra financí návrh rozpočtu kapitoly. Usnesením vlády České republiky č. 588 ze dne 19. září 2018 k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019 a k návrhům střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2020 a 2021 byl návrh zákona o státním rozpočtu včetně rozpočtové dokumentace schválen. V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR byl rozpočet kapitoly 333 dne 19. prosince 2018 schválen usnesením PSP ČR č. 420 jako součást zákona č. 336/2018 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2019.

Při hodnocení plnění priorit v rozpočtové kapitole 333 se je nutné zaměřit na oblast vzdělávání a školské služby, oddíl 31 a 32 odvětvového třídění rozpočtové skladby. **V roce 2019 činil objem výdajů pro oblast vzdělávání** ve schváleném rozpočtu 188 500 402,44 tis. Kč, v rozpočtu po změnách 195 982 958,73 tis. Kč, **v konečném rozpočtu 203 602 598,12 tis. Kč, skutečnost** k 31. prosinci 2019 **byla vykázána ve výši 196 728 637,01 tis. Kč**, plnění na 100,38 % rozpočtu po změnách a 96,62 % konečného rozpočtu. Schválený rozpočet se oproti srovnatelnému údaji roku 2018 zvýšil o 27 721 191,78 tis. Kč, tj. nárůst o 17,24 %, rozpočet po změnách se zvýšil proti roku 2018 o 25 605 031,73 tis. Kč, tj. o 15,03 %, konečný rozpočet se zvýšil proti roku 2018 o 22 532 623,95 tis. Kč, tj. o 12,44 % a skutečnost 2019 byla vyšší oproti skutečnosti předchozího roku o 21 758 715,33 tis. Kč, tj. 12,44 %. Meziroční index 2019/2018 činil 112,44.

Index 2019/2015 celkových výdajů pro oblast vzdělávání za pětileté období činil ve schváleném rozpočtu 153,83, v rozpočtu po změnách 154,99 a ve skutečných výdajích 153,34.

Srovnání těchto výdajů pouze za rozpočtovou kapitolu 333 není pro hodnocení plnění priorit vlády v oblasti vzdělávání plně vypovídající, pro zjištění celkových výdajů na vzdělávání v České republice je nutno zahrnout konsolidované údaje veřejných rozpočtů včetně výdajů krajů a obcí a ostatních kapitol státního rozpočtu.

V roce 2019 se ministerstvo v oblasti financování zaměřilo dále na řešení následující problematiky:

- **Zlepšování platové úrovně pracovníků ve školství** – ve smyslu úsilí vlády o postupné zvyšování prostředků na platy pedagogických pracovníků a nepedagogických zaměstnanců došlo v roce 2019 oproti roku 2018 k nárůstu jejich průměrných platů. Celkový objem mzdových prostředků pro pracovníky regionálního školství územně samosprávných celků (dále jen „RgŠ ÚSC“) vzrostl oproti roku 2018 o 15 346 078,87 tis. Kč, což představuje 19,35 %. Kromě zvýšení prostředků na platy o 15 % (resp. u nepedagogických zaměstnanců o 10 %), se v růstu objemu rozpočtu promítlo například i navýšení výkonů a finanční podpora přípravy změny financování regionálního školství prostřednictvím jednorázových rozvojových programů. Průměrný plat pracovníků RgŠ ÚSC meziročně vzrostl o 4 206 Kč, tedy o 14,22 %.
- **Podpora investic – v pořadí již 6. výzvu s alokací 300 mil. Kč pokračovalo v roce 2019 financování rozšíření výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územními samosprávnými celky a dobrovolnými svazky obcí.** Cílem výzvy bylo pomoci zřizovatelům vytvořit nové výukové kapacity mateřských a základních škol zřizovaných obcemi (hlavně v oblastech s dlouhodobým nárůstem dětí, novou bytovou výstavbou anebo jinou předpokládanou migrací obyvatel), a také podpořit nárůst kapacit mateřských a základních škol zřizovaných dobrovolnými svazky obcí v lokalitách, kde není zajištěna dostatečná dostupnost předškolního či základního vzdělávání.

Program 133 310 „Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky“. O tomto programu pojednává blíže kapitola 1.3.4.

Z programu 133 330 „Podpora vybraných projektů rozvoje výukových kapacit základního vzdělávání zřizovaného obcí“ by do roku 2023 mělo vzniknout celkem 115 nových učeben pro 3 400 žáků základních škol v lokalitách kolem Prahy, které mají problém se zajištěním povinné školní docházky. V roce 2019 bylo ukončeno financování výstavby základních škol v obcích Rudná u Prahy, Psáry, městských částech PrahaŘeporyje a PrahaČakovice, připraveny k financování byly akce měst Jesenice a Říčany. V projektové přípravě pak byly projekty školských právnických osob v Ondřejově, Úvalech a Přezleticích zřizovaných dobrovolnými svazky obcí.

V oblasti investic do vysokého školství byla dále zahájena realizace nového investičního programu 133 220 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol“. Program věcně navázal na předchozí program 133 210 se shodným názvem, jehož realizace byla prodloužena do roku 2021. Východiskem pro stanovení cílů dokumentace programů byl základní koncepční dokument rozvoje terciárního vzdělávání – „Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2015–2020“. V rámci programu 133 220 byly v roce 2019 realizovány tři výzvy s předpokládanou alokací 4,5 mld. Kč, z toho 1,5 mld. Kč bude v rámci dvou vyhodnocených výzev v nejbližším období poskytnuto na podporu infrastruktury ubytovacích a stravovacích kapacit.

Rovněž **nový program 133 240** „Rozvoj a obnova materiálně technické základny lékařských a pedagogických fakult veřejných vysokých škol“, jehož první výzva byla vypsána právě v roce 2019, byl **zahájen s cílem intervenční podpory vysokého školství**. Účastníkem programu může být veřejná vysoká škola, jejíž součástí je lékařská fakulta nebo pedagogická fakulta (alespoň jedna z nich). Fakulta je pak povinna uskutečňovat nejméně jeden akreditovaný studijní program „všeobecné lékařství“ nebo studijní program ve skupině „pedagogika, učitelství a sociální péče“. Společenská potřebnost a specifická podpora vzdělávání lékařů, učitelů a akademických pracovníků připravujících studenty k výkonu této profese byla formulována pro kapitolu MŠMT ve vládním materiálu pro přípravu rozpočtu na rok 2019 a střednědobého výhledu na roky 2020 a 2021, a též v návaznosti na usnesení vlády České republiky č. 563 ze dne 4. září 2018 k „Dlouhodobému finančnímu opatření k navýšení kapacit lékařských fakult“. V případě lékařských fakult má být prostřednictvím programu dosaženo navýšení počtu přijímaných studentů do prvních ročníků studijního programu Všeobecné lékařství, v případě pedagogických fakult zvýšení kvality zejména stávajících vzdělávacích kapacit včetně potřebného zázemí, vytváření podmínek pro zavádění progresivních forem výuky a nových výukových technologií, pořízení moderních studijních pomůcek a přístrojového vybavení.

- **Financování sportu – v roce 2019 bylo v rámci podpory sportovní reprezentace a všeobecné sportovní činnosti** kapitolou MŠMT profinancováno více než 6,363 mld. Kč, což představuje meziroční nárůst o více než 844 mil. Kč, tedy o 15,3 %. I pro rok 2019 byla zveřejněna výzva na přímou podporu tělovýchovných jednot a sportovních klubů (výzva Můj Klub), zaměřená zejména na podporu sportování dětí a mládeže. V rámci ní bylo podpořeno 5 526 sportovních klubů a tělovýchovných jednot (téměř o 1 400 příjemců více, než v roce 2018), kterým bylo poskytnuto celkem cca 1,280 mld. Kč (v porovnání s rokem 2018 nárůst o zhruba 380 mil. Kč).

V průběhu roku 2019 pokračovala také realizace Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, kterému je v této zprávě věnována samostatná kapitola.

1.3.2 Financování regionálního školství

Rok 2019 byl posledním rokem, kdy bylo hlavním principem pro přidělování přímých výdajů na vzdělávání z rozpočtu MŠMT do rozpočtu jednotlivých krajů a Magistrátu hlavního města Prahy (dále jen „MHMP“) výkonové financování prostřednictvím „republikových normativů“. Republikové normativy stanovilo ministerstvo podle ustanovení § 161 školského zákona jako výši výdajů připadajících na vzdělávání a školské služby pro jedno dítě, žáka nebo studenta příslušné věkové kategorie v oblasti předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání ve školách a školských zařízeních zřizovaných kraji, obcemi nebo dobrovolnými svazky obcí na kalendářní rok. Součástí republikových normativů bylo také vyjádření limitů počtu zaměstnanců připadajících na tisíc dětí, žáků nebo studentů v dané věkové kategorii.

Regionální školství bylo kromě výkonového financování prostřednictvím republikových normativů financováno rovněž finančními prostředky určenými na rozvojové programy, a to v souladu s § 163 zákona č. 561/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů (tyto programy jsou obecně používány k podpoře rozvoje vzdělávací soustavy a k financování specifických záležitostí, které nelze zohlednit v normativu).

Za použití republikových normativů provedlo ministerstvo rozpis přímých neinvestičních výdajů rozpočtovaných na rok 2019 v rozpočtové kapitole 333-MŠMT na jednotlivé kraje a hlavní město Prahu. Tento normativní rozpis byl upraven o cílenou podporu společného vzdělávání, tj. na základě skutečného počtu poskytovaných podpůrných opatření ve školách a školských zařízeních v kraji k 1. lednu 2019. **Celkový objem těchto finančních prostředků na přímé výdaje na vzdělávání dosáhl výše 127 439 935,83 tis. Kč** (87 164 786,93 tis. Kč pro školy zřizované obcemi a dobrovolnými svazky obcí, 40 275 148,90 tis. Kč pro školy zřizované kraji). Přímé výdaje na sportovní přípravu žáků ve sportovních gymnáziích činily 109 064,44 tis. Kč. Krajské úřady a MHMP za pomoci krajských normativů provedly dále rozpis a převedení těchto finančních prostředků jednotlivým právníkům osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení (krajské normativy jsou upraveny vyhláškou č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů).

Republikové normativy byly stanoveny pro pět základních kategorií:

1. dítě v předškolním vzdělávání (kategorie 3–5 let),
2. žák plnící povinnou školní docházku (kategorie 6–14 let),
3. žák v denní formě středního vzdělávání včetně žáků nástavbového studia (kategorie 15–18 let),
4. student v denní formě vyššího odborného vzdělávání (kategorie 19–21 let),
5. dítě, žák, student umístěný v krajských zařízeních ústavní výchovy (kategorie 3–18 let v krajském zařízení ústavní výchovy).

Do republikových normativů roku 2019 bylo oproti republikovým normativům roku 2018 promítnuto zvýšení platů pedagogických pracovníků o 14 % (z toho zvýšení platových tarifů o 10 %) a nepedagogických zaměstnanců o 10 % (z toho zvýšení platových tarifů o 5 %). Dále byly republikové normativy zvýšeny ve mzdové složce i ve složce ostatních neinvestičních výdajů o finanční prostředky pro speciální školy a třídy. Plošně bylo do republikových normativů promítnuto zvýšení limitu počtu zaměstnanců o 1 % oproti roku 2018. Normativní rozpis rozpočtu byl dále navýšen o cílenou podporu společného vzdělávání, a to na základě skutečného počtu poskytovaných podpůrných opatření ve školách a školských zařízeních v kraji a normované finanční náročnosti podpůrných opatření podle přílohy č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Financování soukromých škol a školských zařízení probíhá v souladu se zákonem č. 306/1999 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, předškolním a školským zařízením, ve znění pozdějších předpisů. Rozpis finančních prostředků

je ze strany ministerstva každoročně realizován za pomoci normativů pro soukromé školy, které ministerstvo každoročně vyhlašuje, a finanční tok je shodný jako v případě krajských a obecních škol. **V roce 2019 bylo z ministerstva na financování 995 soukromých škol a školských zařízení zasláno 6 772 402,14 tis. Kč**, to je o 15,07 % více než v předchozím roce 2018, za celé pětileté sledované období (2015 až 2019) došlo k nárůstu o 59,77 %. Počet subjektů působících v regionálním školství se v tomto pětiletém období zvýšil o 192.

Stejnou formou, tedy transferovou platbou, byly z ministerstva převedeny do rozpočtu územně samosprávných celků další neinvestiční finanční prostředky na rozvojové a dotační výzvy určené zejména na navýšení platů pracovníků ve školství a dále například na projekty z oblasti integrace cizinců, integrace romské komunity, prevence kriminality či protidrogové politiky (2 326 171,98 tis. Kč) a na projekty OP VVV (6 214 393,63 tis. Kč).

Financování církevních škol a školských zařízení je rovněž realizováno normativně, přičemž ministerstvo zasílá v souladu s § 162 a § 160 odst. 1 písm. b) školského zákona dotace přímo jednotlivým právnickým osobám vykonávajícím činnost škol a školských zařízení. K 31. prosinci 2019 bylo financováno 138 církevních právních subjektů vykonávajících činnost školy a školského zařízení, které jsou zapsány v rejstříku škol a školských zařízení. **Církevní školy obdržely celkem 1 986 134,37 tis. Kč**, z toho provozní dotaci ve výši 1 872 517,61 tis. Kč. Kromě provozní dotace byly církevním školám a školským zařízením poskytnuty finanční prostředky určené na rozvojové programy a další účelové dotace na projekty. Meziročně došlo k nárůstu výdajů na církevní školství o 10,69 %, za celé pětileté sledované období (2015 až 2019) pak došlo k nárůstu o 44,88 %. Nutno však podotknout, že se zvýšil ve sledovaném období i počet škol a školských zařízení, a to o tři. Do systému církevního školství přibyla jedna základní škola, jedna střední odborná škola a jedna pedagogicko-psychologická poradna.

Ministerstvo rovněž komplexně ekonomicky zabezpečilo 69 škol a školských zařízení poskytujících vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami (11) a zajišťujících ústavní a ochrannou výchovu (58), **u nichž plní funkci zřizovatele. Provozní výdaje** (včetně mzdových výdajů) těchto přímo řízených organizací **dosáhly v roce 2019 výše 3 048 356,80 tis. Kč**, což je nárůst o 13,07 % oproti předchozímu roku (2018).

1.3.3 Financování vysokého školství

Financování vysokých škol vychází ze zákona o vysokých školách. Konkrétní postupy financování pro rok 2019 byly pro veřejné vysoké školy stanoveny resortními „Pravidly pro poskytování příspěvku a dotací veřejným vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy č. j. MSMT-2019/2019-2“, pro soukromé vysoké školy „Pravidly pro poskytování dotací soukromým vysokým školám Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy na stipendia podle § 40 odst. 2, § 91 odst. 2 písm. e) a § 91 odst. 3 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, č. j. MSMT-5216/2019-1“.

Veřejným vysokým školám je ze státního rozpočtu podle zákona o vysokých školách poskytován příspěvek na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost, dotace na rozvoj vysoké školy a dotace zejména na ubytování a stravování studentů. Pro stanovení výše příspěvku je rozhodný typ a finanční náročnost akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání, počet studentů a dosažené výsledky ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti a její náročnost. Výši příspěvku i poskytnutých dotací rovněž ovlivňuje strategický záměr dané školy a strategický záměr pro oblast vysokých škol vypracovaný ministerstvem.

Soukromé vysoké školy jsou v souladu se zákonem o vysokých školách povinny zajistit finanční prostředky na svou vzdělávací a vědeckou nebo výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou a další tvůrčí činnost. Dotace, které jim jsou na základě zá-

kona o vysokých školách poskytovány ze státního rozpočtu, jsou určeny převážně na ubytovací a sociální stipendia studentů.

Ministerstvo na základě zákona o vysokých školách poskytuje finanční prostředky i státní vysoké školy, Univerzitě obrany, a to na podporu studia studentů, kteří nejsou vojáky v činné službě. Tyto finanční prostředky, rozpočtované v kapitole 333, jsou na počátku roku převáděny rozpočtovým opatřením do kapitoly Ministerstva obrany, a nejsou v dále uváděných číselných hodnotách obsaženy.

V roce 2019 bylo z rozpočtu MŠMT vysokým školám vyplaceno (včetně programů EU) celkem 44 999 750 227,69 Kč.

Z této částky bylo poskytnuto 37 482 971 956,63 Kč (83,30 %) ve formě neinvestičních prostředků a 7 516 778 271,06 Kč (16,70 %) ve formě prostředků investičních. Z pohledu účelového členění představuje 13 851 263 319,02 Kč výdaje na výzkum a vývoj (dále jen „VaV“) a 31 148 486 908,67 Kč výdaje na činnosti mimo VaV, tedy především na samotnou vzdělávací činnost.

Rozhodující část finančních prostředků na činnost mimo VaV byla všem 26 veřejným vysokým školám přidělována v roce 2019 standardně formou příspěvku. V souhrnu se jednalo o částku 23 914 847 701 Kč (76,78 %). Převažující část příspěvku (zhruba 80 % rozpočtu vysokých škol) je stanovena normativně odvozením od rozsahu a obsahu vzdělávací činnosti vysoké školy (tzv. ukazatel A) a vyhodnocením její činnosti prostřednictvím vybraných indikátorů výkonu a kvality (ukazatel K). Součástí příspěvku jsou též finanční prostředky učené pro úhradu stipendií (stipendia studentů doktorských studijních programů a ubytovací a sociální stipendia). Na základě novely zákona o vysokých školách účinné od září 2016, která navázala vyšší sociálního stipendia přímo na sazbu minimální mzdy, došlo v roce 2019 v důsledku růstu minimální mzdy k navýšení sociálního stipendia o 1 180 Kč (z 2 160 Kč na 3 340 Kč). Příspěvek je dále poskytován na zajištění institucionálních plánů veřejných vysokých škol, na podporu internacionalizace studia a prostřednictvím „Fondu vzdělávací politiky“ na další aktivity, které se ministerstvo rozhodlo finančními nástroji podpořit.

Financování vysokých škol významně ovlivnilo v roce 2019 zavedení systémové podpory společenských priorit prostřednictvím nového ukazatele P. Tato forma financování byla realizována v souvislosti s dokumentem „Dlouhodobé finanční opatření k navýšení kapacit lékařských fakult ČR na období 2019-2029“, který ve formě usnesení schválila již v roce 2018 vláda České republiky. Opatření, na které bylo pro následujících 11 let vyčleněno téměř sedm miliard korun, reaguje na stárnutí a nedostatek lékařů v praxi, ale současně i na nedostatek akademických pracovníků vzdělávajících další generace lékařů na vysokých školách. Jeho cílem je umožnit vytvoření organizačních i materiálních podmínek pro nárůst počtu studentů a následně absolventů ve studijním programu Všeobecné lékařství vyučovaném v českém jazyce na lékařských fakultách veřejných vysokých škol o 15 %.

Současně bylo částkou rozpočtovanou ve výši 115 mil. Kč v rámci institucionálního financování přistoupeno k realizaci systémové podpory vzdělávání budoucích pedagogů podporou akademických pracovníků na pedagogických fakultách veřejných vysokých škol.

Formou neinvestičních výdajů mimo VaV byly vysokým školám poskytnuty prostředky ve výši 25 273 685 568,95 Kč, z toho veřejným vysokým školám na:

- vzdělávací a další s ní související činnosti (19 176 487 715 Kč),
- doktorská stipendia v prezenčním studiu (1 406 565 000 Kč)
- fond vzdělávací politiky (218 409 322 Kč),
- podporu mezinárodní spolupráce (259 785 300 Kč),

- ubytovací stipendia (664 626 600 Kč),
- rozvojové programy (979 253 283 Kč),
- sociální stipendia (21 089 295 Kč),
- ubytování a stravování (113 311 000 Kč),
- projekty programového financování (153 544 303 Kč),
- projekty k připomínce 30. výročí událostí roku 1989 (8 956 322 Kč),
- program digitalizace (9 890 626 Kč).

Neinvestiční prostředky mimo VaV byly veřejným vysokým školám dále poskytnuty na projekty realizované prostřednictvím Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále i „OP VVV“) jako dotace ve výši 1 662 421 377,01 Kč.

- Z ostatních finančně podpořených aktivit se dále jednalo o:
- zahraniční rozvojovou pomoc (114 969 859,80 Kč),
- podpora studia zahraničních studentů (příspěvek a dotace ve výši 2 227 500 Kč),
- podporu činnosti Egyptologického ústavu Univerzity Karlovy 20 000 000 Kč),
- využití volného času dětí a mládeže (12 542 472 Kč),
- programy kulturního dědictví (2 157 200 Kč),
- prevenci kriminality (258 000 Kč).

V září 2018 schválila vláda České republiky nový investiční program 133 220 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny veřejných vysokých škol“, který byl připravován ve spolupráci s vysokými školami na základě jejich investičních a rozvojových potřeb. Ze státního rozpočtu byla na jeho financování alokována částka 12,5 mld. Kč pro období 2018–2027. Finanční prostředky z programu jsou určeny nejen na výstavbu či rekonstrukci budov a na pořízení nového přístrojového vybavení, ale rovněž na potřebné zlepšení stavu studentských kolejí a menz, aby byly zajištěny důstojnější sociální podmínky pro studenty. Na oblast podpory vysokoškolských kolejí a menz je z programu vyčleněno 2,5 mld. Kč, o které se budou veřejné vysoké ucházet v rámci postupně vyhlášených výzev.

Jako synergické opatření s podporou společenských priorit v oblasti vzdělávání lékařů a budoucích pedagogů byl zpracován, a v září 2019 Ministerstvem financí schválen program, 133 240 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny lékařských a pedagogických fakult veřejných vysokých škol“ s alokací 3,5 mld. Kč.

Investiční prostředky mimo VaV byly vysokým školám poskytnuty na jejich činnost ve výši 6 504 722 767,15 Kč, z toho veřejným vysokým školám na:

- projekty realizované prostřednictvím programového financování, tj. Evidenční dotační systém / Správa majetku ve vlastnictví státu (dále jen EDS/SMVS) (2 605 650 621 Kč),
- investiční potřeby vzdělávací činnosti mimo EDS/SMVS, v tom zejména zajištění institucionálních plánů a splátky návratné finanční výpomoci (696 631 186,43 Kč),
- investiční potřeby vzdělávací činnosti mimo EDS/SMVS, v tom především digitalizace veřejných vysokých škol (35 397 Kč),
- projekty realizované prostřednictvím OP VVV (2 279 827 834 Kč).

Významnou součástí činnosti veřejných vysokých škol je oblast VaV. Její financování upravuje zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 397/2009 Sb., o informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Na VaV bylo vysokým školám v roce 2019 poskytnuto celkem 13 851 263 319,02 Kč, z toho neinvestiční prostředky tvořily 86,29 % (11 951 992 314,97 Kč) a investiční 13,71 % (1 899 271 004,05 Kč).

Neinvestiční výdaje na VaV byly směřovány zejména do oblasti:

- institucionální podpory vysokých škol jako výzkumných organizací (6 549 014 282 Kč),
- účelové podpory na specifický výzkum (1 145 774 437 Kč),
- projektů OP VVV (3 271 991 989,40 Kč),
- institucionální podpory na mezinárodní spolupráci (64 914 325,73 Kč),
- účelové podpory vysokých škol (913 228 599,84 Kč),
- výdaje na VaV, program Eurostars (3 610 681 Kč),
- výdaje na VaV, program Horizont (3 458 000 Kč).

Investiční výdaje na VaV zejména do oblasti:

- institucionální podpory vysokých škol jako výzkumných organizací (241 506 343 Kč),
- účelové podpory na specifický výzkum (3 722 722 Kč),
- projektů OP VVV (1 651 947 939,05 Kč),
- účelové podpory vysokých škol (2 094 000 Kč).

Soukromé vysoké školy v roce 2019 vyčerpaly celkem 679 423 588,41 Kč, z toho činily neinvestiční prostředky 99,86 % (678 456 380,11 Kč) a investiční prostředky 0,14 % (967 208,30 Kč). Uvedená částka neinvestičních prostředků obsahuje zejména dotace na projekty OP VVV ve výši 651 027 450,11 Kč (z toho 637 829 319,28 Kč na VaV), dotace na sociální stipendia ve výši 1 332 610 Kč (dotaci čerpalo 15 z celkového počtu 39 soukromých vysokých škol), dotace na ubytovací stipendia ve výši 19 918 440 Kč (dotaci čerpalo 30 soukromých vysokých škol) a prostředky ze státního rozpočtu, které byly poskytnuty soukromé vysoké škole, Vysoké škole zdravotnické, o. p. s., v celkové výši 6 573 000 Kč jako platba za závazek veřejné služby uskutečňování akreditovaného studijního programu „ošetřovatelství“. Investiční prostředky ve výši 967 208,30 Kč byly poskytnuty na projekty OP VVV.

1.3.4 Fond rozvoje kapacit mateřských a základních škol

V roce 2019 pokračovala šestým rokem realizace „Fondu na podporu rozvoje kapacit mateřských a základních škol“ v rámci programu 133 310 „Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky“ (dále jen „program 133 310“). Ministerstvo si vyhlášením fondu, v souladu se svými úkoly plynoucími z kompetenčního zákona, dlouhodobě klade za cíl koordinovat celkovou koncepci a strategii investic v oblasti předškolního a základního vzdělávání dle potřeb infrastruktury a dosáhnout co nejefektivnějšího využití budovaných kapacit.

Hlavním cílem fondu bylo nastavit dlouhodobý systém podpory ve vazbě na demografický vývoj a potřeby trhu práce, napomoci zajištění dostupných kapacit mateřských a základních škol v lokalitách ohrožených nedostupností podmínek plnění povinné školní docházky a poskytnout obcím pobídku k řešení tíživé demografické situace (cílem programu však není v žádném případě sejmout odpovědnost obcí za zajištění podmínek povinné školní docházky a náhrada jejich aktivity prostřednictvím dotací ze státního rozpočtu, a proto také byla na prvním místě jako podmínka přístupu k dotacím v tomto programu aktivita obcí a jejich ochota ke vzájemné spolupráci, navázání na existující školskou infrastrukturu a změna pohledu na vzdělávací politiku obce).

V roce 2019 byly dokončovány realizace akcí z páté výzvy programu 133 310 a zahájena realizace akcí z jeho šesté výzvy. Do hodnocení šesté výzvy pak byly zařazeny akce na podporu vytvoření nových nebo rozvoje stávajících výukových kapacit:

- mateřských škol zřizovaných obcemi,
- mateřských škol zřizovaných dobrovolnými svazky obcí,
- základních škol zřizovaných obcemi pouze s 1. stupněm, které vykonávají činnost současně mateřské a základní školy při splnění následujících podmínek:
  - ▶ musí dojít k uskutečnění redisolace učeben pro oba druhy vzdělávání a zároveň,
  - ▶ musí dojít k navýšení rejstříkové kapacity mateřské školy,
  - ▶ může dojít k navýšení výukové kapacity základní školy,
- základních škol zřizovaných dobrovolnými svazky obcí pouze s 1. stupněm nebo plně organizovaných, včetně těch základních škol pouze s 1. stupněm, které vykonávají činnost současně mateřské a základní školy.

V roce 2019 bylo z rozpočtu MŠMT v programu 133 310 poskytnuto celkem 238 792 296,38 Kč.

Od roku 2014, kdy byl založen „Fond rozvoje kapacit mateřských a základních škol“, bylo do konce roku 2019 v rámci celé České republiky realizováno 148 akcí zahrnujících vznik 113 nových tříd mateřských škol s navýšením rejstříkové kapacity pro 2 598 dětí a 149 kmenových učeben základních škol s navýšením rejstříkové kapacity pro 3 636 žáků základních škol. **Částka určená na tento program pro roky 2014–2021 byla navýšena na 1,8 mld. Kč, celková poskytnutá dotace činí zatím 1,576 mld. Kč.** Největší počet žádostí byl zaslán ze Středočeského a Jihomoravského kraje.

Účastníky programu 133 310 jsou obce zřizující mateřskou nebo základní školu v právní formě příspěvkové organizace a dále dobrovolné svazky obcí, které zřizují základní nebo mateřskou školu v právní formě školské právnické osoby v souladu § 124 školského zákona.

Dotace z programu 133 310 jsou poskytovány v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, ve znění pozdějších předpisů. Tyto dotace slouží na investiční výdaje na vytvoření nových výukových kapacit v mateřských a základních školách zřizovaných obcemi nebo dobrovolnými svazky obcí. V případě základních škol musí být navíc splněna podmínka, že se jedná o školu, které je podle § 178 odst. 2 školského zákona stanoven školský obvod.

Financovat lze tímto způsobem novostavby, přístavby, nástavby, vestavby, ale i rekonstrukce a modernizace stávajících prostor. Rovněž lze z dotace hradit účelně a hospodárně vynaložené výdaje na projektovou činnost, inženýrskou činnost,

stavební část, jakožto i na dodávky interiérového vybavení. Novými výukovými kapacitami se pak rozumí primárně kapacity tzv. kmenových učeben, tedy prostor, umožňujících vytvoření nové třídy pro vzdělávání. Doplňkové kapacity mohou být vytvářeny do výše odůvodněné rozsahem nových výukových kapacit a rozumí se jimi kapacity odborných učeben, zázemí školy, popřípadě kapacity zařízení školního stravování nebo školní družiny.

Dotace v rámci uvedených výzev je poskytnuta žadateli, který prokázal splnění konkrétně definovaných věcných, právních a finančních podmínek. Ze zásadních věcných podmínek lze zmínit zejména následující:

- ve školském obvodu obce nebo dobrovolného svazku obcí se minimálně při posledním termínu zápisu k povinné školní docházce před podáním žádosti o dotaci v tomto programu projevily nedostatky výukových kapacit v základním vzdělávání, v případě mateřské školy škola vykazuje odmítnuté žádosti z důvodu nedostatku kapacit,
- výhled demografického vývoje ve školském obvodu obce nebo dobrovolného svazku obcí ukazuje, že stávající výukové kapacity pravděpodobně nebudou v příštích alespoň 10 letech dostatečně pokrývat poptávku ze strany občanů obcí sdružených v příslušném školském obvodu obce nebo dobrovolného svazku obcí,
- nové výukové kapacity nelze vytvořit jiným způsobem, který by byl z hlediska okamžitých nákladů i bilance dlouhodobých nákladů a přínosů efektivnější.

Financování programu je kombinací prostředků státního rozpočtu, poskytovaných prostřednictvím programového financování kapitoly MŠMT, dotace z územních rozpočtů a vlastních zdrojů účastníka programu. Minimální výše spolufinancování ze strany účastníka programu na financování akce činí 15 % z celkových způsobilých výdajů akce pro dobrovolné svazky obcí nebo 30 % z celkových způsobilých výdajů akce pro obce. Do spolufinancování účastníka programu mohou být zahrnuty výdaje před vydáním rozhodnutí o poskytnutí dotace, zejména náklady přípravy akce a jejího zabezpečení.

1.4. Implementace Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)

- **Celková alokace programu činí 3,44 mld. EUR**
- **Celkem bylo vyhlášeno 72 výzev, z toho 11 výzev v roce 2019**
- **Podpořeno již bylo 14 557 projektů, z toho 11 431 zjednodušených projektů mateřských škol a základních škol a 1 650 zjednodušených projektů středních škol a vyšších odborných škol**
- **Významným prvkem je realizace 11 individuálních projektů systémových**

Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání je víceletým tematickým programem, jehož Řídicím orgánem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Je realizován na základě „Dohody o partnerství pro programové období 2014–2020“, která stanoví cíle a priority pro efektivní využívání Evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen ESIF).

Cílem OP VVV je přispívat ke strukturálnímu posunu České republiky směrem k ekonomice založené na vzdělané, motivované a kreativní pracovní síle, na produkci kvalitních výsledků výzkumu a jejich využití pro zvýšení konkurenceschopnosti. Program se podílí na naplňování tří z jedenácti tematických cílů vymezených v čl. 9 „Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském

sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006“ (dále jen „nařízení 1303/2013“), které věcně vymezují oblasti, na něž se ESIF zaměřují. Jedná se o první tematický cíl „Posilování výzkumu, technologického rozvoje a inovací“, devátý tematický cíl „Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě a diskriminaci“ a desátý tematický cíl „Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení“.

Celková alokace OP VVV včetně národního spolufinancování činí 3,4 mld. EUR. Příspěvek z Evropského fondu pro regionální rozvoj, který se zaměřuje na modernizaci a posilování hospodářství podporou investičních projektů, činí 1,5 mld. EUR, příspěvek z Evropského sociálního fondu, který podporuje aktivity v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů, činí 1,23 mld. EUR. Národní podíl v sobě zahrnuje kromě veřejných zdrojů též (v relevantních případech) povinnou míru spolufinancování ze strany příjemců podpory.

Po úspěšném dosažení věcných a finančních milníků v roce 2018 byla programu v roce 2019 ze strany Evropské komise přiznána výkonnostní rezerva ve výši 6 % alokace. Úspěšná implementace programu pokračovala naplněním finančního limitu pro čerpání prostředků (tzv. „limitu N+3“) pro rok 2019 již na konci června 2019. Celkově byl limit stanovený k 31. prosinci 2019 naplněn ve výši 118,9 %.

Od začátku implementace OP VVV již bylo vyhlášeno 72 výzev s finančním objemem dosahujícím téměř 110 mld. Kč. V roce 2018 bylo vyhlášeno celkem 11 tematických výzev s alokací 9,1 mld. Kč. Zájem žadatelů o realizaci projektů je trvale vysoký. **Finanční objem zaregistrovaných žádostí o podporu ve výzvách, které byly v roce 2019 ukončeny, převyšoval vyhlášenou alokaci o 41 %. Do konce roku 2019 bylo podáno více než 16 tisíc žádostí o podporu. V tomto období podporu získalo 14 557 projektů ve výši 83,2 mld. Kč, což odpovídá 95 % celkové alokace programu. Celková výše schválených způsobilých výdajů vykázaných ŘO k 31. prosinci 2019 činila 31,1 mld. Kč a dosáhla tak hodnoty 35,3 % celkové alokace programu.**

V souladu s čl. 56 nařízení 1303/2013 a na základě Evaluačního plánu OP VVV jsou prováděny evaluace programu, které zajišťují hodnocení jednotlivých intervencí a podporovaných aktivit zejména s ohledem na plnění vytyčených cílů a očekávaných výsledů. Výstupy evaluačních aktivit, stejně jako další podrobné informace o programu, jsou k dispozici na webových stránkách OP VVV <https://opvvv.msmt.cz/>.

V roce 2019 byla na webové stránce <https://databaze.opvvv.msmt.cz> spuštěna, a je průběžně doplňována, „Databáze výstupů projektů OP VVV“, která je veřejně přístupným portálem, jenž vedle základních informací o jednotlivých podpořených projektech umožňuje odborné i laické veřejnosti prohlížet, stahovat a případně i využívat materiály vzniklé s přispěním OP VVV.

Věcně je OP VVV rozčleněn do tří prioritních os, čtvrtá prioritní osa je zaměřena na podporu činností Řídícího orgánu v oblasti přípravy, monitorování, administrativní a technické podpory a kontroly, které jsou nezbytné pro účinnou implementaci programu.

1.4.1 Prioritní osa 1 „Posilování kapacit pro kvalitní výzkum“

Prioritní osa 1 je zaměřena na vytvoření podmínek pro dosažení špičkové úrovně výzkumu v České republice v mezinárodním měřítku, rozvoj spolupráce ve výzkumu, zkvalitnění infrastrukturních podmínek pro přípravu budoucích výzkumníků, vy-

tvoření prostředí pro kvalitní řízení výzkumu a zvýšení přínosů výzkumu pro společnost. V rámci této prioritní osy je využíván nástroj Integrovaných teritoriálních investic (ITI). Projekty jsou podporovány z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

V roce 2019 byla vyhlášena jedna výzva, a to „Strategické řízení VaVal na národní úrovni II“ s alokací 60 mil. Kč. Výzva byla zaměřena na zkvalitnění strategického řízení výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) na národní úrovni prostřednictvím inovovaného řízení „Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky“ (tzv. „Národní RIS3 strategie“) a souvisejícího posílení řízení procesu podnikatelského objevování nových příležitostí (tzv. „Entrepreneurial discovery process“) na národní úrovni. Jednalo se o poslední výzvu plánovanou v této prioritní ose. V průběhu roku 2019 probíhaly konzultace a byla podána žádost o podporu individuálního systémového projektu, jehož hodnocení a začátek realizace byly plánovány na 1. čtvrtletí roku 2020.

1.4.2 Prioritní osa 2 „Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj“

V prioritní ose 2 jsou podporována opatření na zvýšení relevance vysokoškolského studia pro trh práce a potřeby společnosti, rozvoje lidských zdrojů v oblasti VaV a zlepšení podmínek pro výuku propojenou s výzkumem, posilování mezinárodního prostředí a spolupráce na vysokých školách, na zkvalitnění podmínek poskytování celoživotního vzdělávání na vysokých školách či popularizace vědy. Jedná se o multifundovou prioritní osu, kde je podpora hrazena jak z Evropského fondu pro regionální rozvoj, tak i z Evropského sociálního fondu. V roce 2019 byly vyhlášeny čtyři výzvy:

- „Zvyšování kvality interních grantových schémat na vysokých školách“ s alokací 1 mld. Kč. Tato výzva je zaměřena na zvýšení kvality výuky spojené s výzkumem (doktorské studium) prostřednictvím rozvoje systému studentské grantové soutěže a též na posílení předpokladů nastupující generace pro vykonávání výzkumné činnosti nebo snížení míry studijní neúspěšnosti v doktorském typu studia na vysokých školách, které realizují výuku spojenou s výzkumem.
- „Mezinárodní mobility – MSCA-IF III“ s alokací 150 mil. Kč. Výzva podporuje rozvoj lidských zdrojů ve výzkumu formou podpory projektů schválených na evropské úrovni v programu Horizont 2020, Marie Skłodowska-Curie Actions – Individual Fellowships (MSCA-IF), které jsou uvedené v tzv. „no-money“ seznamu.
- „Mezinárodní mobilita výzkumných, technických a administrativních pracovníků výzkumných organizací“ s alokací 1 mld. Kč. Tato výzva reaguje na potřebu rozšíření mobilních schémat i pro další pracovníky výzkumných organizací.
- „Rozvoj kapacit pro výzkum a vývoj II“ s alokací 1,1 mld. Kč. Cílem této výzvy je rozvoj kapacit, znalostí a dovedností pracovníků výzkumných organizací (manažerů, výzkumníků, ale i dalších pracovníků) v oblasti manažerského řízení výzkumných organizací i strategického řízení VaV.

1.4.3 Prioritní osa 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“

Prioritní osa 3 se zaměřuje na podporu excelentního vzdělávání s cílem podpořit potenciál každého jednotlivého dítěte či žáka a rozvíjet jeho kompetence během celého života. Jsou zde podporovány aktivity pro zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání odpovídajícímu potřebám každého dítěte a žáka. Dále jsou zde podporovány aktivity na změnu kultury vzdělávání, na sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, na zvýšení kvality předškolního vzdělávání a na rozvoj strategického řízení a kvality vzdělávání a odborné přípravy. Projekty jsou podporovány z Evropského sociálního fondu. V roce 2019 bylo vyhlášeno šest výzev:

- „Pregraduální vzdělávání II“ s alokací 400 mil. Kč. Tato výzva cílí na posílení systémovosti a komplexnosti v počáteční přípravě budoucích učitelů s cílem vytvořit podmínky pro jejich kvalitnější přípravu a koncepční proměnu jejich přípravného vzdělávání. Klade důraz na síťování fakult vzdělávajících budoucí učitele v rámci jedné vysoké školy. Zaměřuje se na podporu reflektovaných pedagogických praxí studentů – budoucích učitelů a podporuje i rozvoj kompetencí vysokoškolských pedagogů a učitelů spolupracujících škol, kteří se podílejí na výuce studentů – budoucích učitelů.
- „Zvyšování kvality neformálního vzdělávání“ s alokací 300 mil. Kč. Cílem výzvy je podpořit rozvoj osob, které se věnují práci s mládeží prostřednictvím neformálního vzdělávání formou rozšíření znalostí a zvyšování kompetencí v oblasti nových metod a forem práce. Jedná se zejména o osobnostně sociální rozvoj, získání kompetencí v polytechnickém či projektovém vzdělávání, badatelských aktivitách, praktickém využívání ICT a v neposlední řadě i v oblasti čtenářské a matematické gramotnosti.
- „Inkluzivní vzdělávání pro sociálně vyloučené lokality II (SVL II)“ s alokací 700 mil. Kč. Výzva podporuje obce a kraje, na jejichž území leží sociálně vyloučené lokality, v roli koordinátorů řešení problematiky inkluzivního vzdělávání. Zajišťuje finanční prostředky pro mateřské, základní a střední školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání na zavádění a realizaci individuální integrace, pořádání osvětových aktivit pro veřejnost, podporuje vznik nových platforem, realizaci workshopů pro jednotlivé aktéry ve vzdělávání a možnost absolvovat stáže do zemí EU.
- „Inovace v pedagogice“ s alokací 250 mil. Kč. Cílem výzvy je podpořit systematické, monitorované a reflektované zavádění inovací ve výuce. Zaměřuje se na učitele jako klíčového předpokladu pro inovativní výuku a na zefektivnění vedení, řízení a klima škol prostřednictvím inovací. Podporuje pedagogický výzkum zaměřený na sledování dopadů vybraných opatření vzdělávací politiky v oblasti předškolního, základního a středního vzdělávání a na přípravu podkladů pro řešení problematických jevů, s nimiž dosud vzdělávací politika systematicky nepracovala.
- „Podpora dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami“ s alokací 500 mil. Kč. Výzva podporuje aktivity vedoucí ke zvýšení kompetencí pedagogů při realizaci tranzitních programů připravujících mladé lidi na samostatný způsob života. Jejich cílem je získání zkušeností v oblasti pracovního života a zvýšení šancí na získání zaměstnání po ukončení školní docházky. Podporu získají také pedagogičtí pracovníci při práci s dětmi s problémovým chováním, a to prostřednictvím vzdělávání a metodické podpory. Výzva usiluje i o prevenci a zkrácení pobytu dítěte v systému ústavní péče a ochranné výchovy.
- „Implementace krajských akčních plánů II“ s alokací 3,65 mld. Kč. Tato výzva podporuje zkvalitnění řízení škol a zvýšení kvality vzdělávání na území krajů prostřednictvím realizace zastřešujících aktivit, které doplňují dílčí aktivity škol. Formou vzdělávání, mentoringu a síťování budou podpořeni pedagogičtí pracovníci, vedoucí pedagogičtí pracovníci i střední management škol. Důraz je kladen také na zvýšení kvality odborného vzdělávání a podněcení zájmu dětí a žáků o technické obory cestou spolupráce mezi mateřskými, základními, středními a vyššími odbornými školami v regionu s vazbou na zaměstnavatele. S cílem prevence předčasného ukončení vzdělávání výzva podpoří i aktivity vedoucí k vytvoření podpůrných a motivačních sítí pro žáky a studenty ohrožené školním neúspěchem.

Významný podíl na počtu podpořených projektů v rámci celého operačního programu mají zjednodušené projekty (tzv. „šablony“) realizované v rámci této prioritní osy. První vlna výzev na šablony byla vyhlášena v roce 2016, druhá vlna v roce 2018. Těchto **zjednodušených projektů pro mateřské a základní školy (v rámci druhých výzev z roku 2018 i pro základní umělecké školy a školská zařízení pro zájmové vzdělávání) bylo k 31. prosinci 2019 podpořeno již 11 431, celková částka poskytnutá těmto subjektům činila do konce roku 2019 více než 9,5 mld. Kč.** V rámci zjednodušených projektů

středních a vyšších odborných škol (v druhých výzvách z roku 2018 též domovů mládeže a internátů) bylo podpořeno již 1 650 projektů a poskytnutá částka činila přesahovala 1,76 mld. Kč.

Do realizace šablon se zapojilo více než 70 % škol. Realizace projektů z druhých výzev bude probíhat až do roku 2021, v případě středních škol, vyšších odborných škol, domovů mládeže a internátů až do roku 2022. V roce 2020 je pro mateřské a základní školy plánována ještě jedna výzva pro předkládání zjednodušených projektů.

Poslední projekty z první vlny zjednodušených projektů pro mateřské a základní školy byly postupně ukončovány v roce 2019. Na základě ukončených projektů bylo evaluační jednotkou OP VVV provedeno evaluační šetření, ze kterého vyplynulo, že už v první vlně výzvy podporu čerpalo zhruba 70 % škol v České republice, největší míra zapojení byla v Moravskoslezském kraji (85 %), naopak nejnižší v kraji Plzeňském (pouze 47 %). Míru zapojení významně ovlivnila velikost školy. Školy do 50 žáků se do výzvy zapojily ve zhruba 50 %, míra zapojení škol nad 100 žáků byla téměř 90%. Z analýzy četnosti zvolených šablon vyplynulo, že nejčastěji volenou šablonou byl u mateřských škol „Školní asistent“, dle tematického zaměření pak byly nejvíce voleny šablony na čtenářskou pregramotnost. V případě základních škol byla nejčastěji volena šablona „Doučování žáků ZŠ ohrožených školním neúspěchem“, dle tematického zaměření pak šablony na podporu čtenářské a matematické gramotnosti a dále na cizí jazyky. Celý výsledek evaluačního šetření je k dispozici na webových stránkách OP VVV.

1.4.4 Individuální projekty systémové

Od začátku realizace programu byly vyhlášeny čtyři výzvy pro individuální projekty systémové (dále jen IPs), z nichž jedna byla vyhlášena v roce 2019 (výzva č. 02_16_024 v prioritní ose 1).

K 31. prosinci 2019 bylo v realizaci 11 IPs v celkovém finančním objemu více než 3 mld. Kč, z toho 10 projektů v celkovém finančním objemu přibližně 2 mld. Kč v prioritní ose 3 a jeden projekt ve výši 1,3 mld. Kč v prioritní ose 1. V rámci výzvy č. 02_16_024 byla na 17. zasedání Monitorovacího výboru OP VVV schválena charta projektu „Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3“, který zahájí realizaci v roce 2020.

Přehled IPs k 31. prosinci 2019 je uveden v následujícím přehledu, některým IPs se pak věnuje podrobněji kapitola 2.10 této zprávy.

Název projektu	Příjemce podpory	Datum zahájení realizace	Anotace projektu
Podpora krajského akčního plánování (P-KAP)	NÚV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.03.2016	Projekt podporuje vzdělávání ve středních a vyšších odborných školách, a to v souladu se vzdělávací strategií MŠMT a s využitím akčního plánování. Zajistí metodickou a supervizní podporu při využívání akčního plánování na úrovni kraje - příprava krajského akčního plánu i na úrovni škol - příprava školních akčních plánů /plánů aktivit rozvoje vzdělávání. Umožní efektivní podporu škol prostřednictvím projektů ESF a koncentraci investic do školské infrastruktury podle potřeb.
Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP)	NIDV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.03.2016	Projekt vytváří podmínky pro efektivní strategické řízení a plánování ve školách a v územích s akcentem na pedagogické vedení (leadership). Bude vytvořen a ověřen systém intenzivní podpory škol směřující k podpoře kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti strategického managementu vedoucí ke zvyšování kvality vzdělávání. Projekt prohloubí spolupráci mezi vedením škol, zřizovateli a dalšími aktéry při tvorbě místního akčního plánu.
Podpora kvalitních poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních zaměřených na podporu inkluze: Kvalita – Inkluze – Poradenství – Rozvoj (KIPR)	NÚV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.05.2016	Projekt je určený na podporu školských a školních poradenských služeb v ČR. Realizace projektu přispěje ke zvýšení profesních kompetencí pracovníků školských poradenských zařízení a pedagogických pracovníků škol, k identifikaci a poskytování podpůrných opatření ve vzdělávání, k nastavení jednotící úrovně poradenských služeb a k jejich koordinaci. Projekt posiluje kapacitu školního a školského poradenství v poskytování efektivní podpory žákům, přispívá k nastavení pravidel pro poskytované služby a vyhodnocování jejich efektivity.
Inkluzivní a kvalitní vzdělávání v územích se sociálně vyloučenými lokalitami (IKV)	Úřad vlády České republiky - Odbor pro sociální začleňování - Agentura (od 1. 1. 2020 MMR)	01.07.2016	Projekt vyvíjí systém pro podporu plné integrace tématu inkluze a kvalitního vzdělávání do komplexu činností a intervencí realizovaných Agenturou v územích se sociálně vyloučenými lokalitami. V zapojených lokalitách podporuje uplatnění principů inkluze a kvalitního vzdělávání a vytváří podmínky pro dlouhodobé udržení a rozvoj v rámci projektu formulovaných opatření.
Podpora práce učitelů (PPUČ)	NÚV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.12.2016	Cílem projektu je posílit rozvoj základních gramotností ve všech vzdělávacích oblastech kurikula mateřské a základní školy a tím zvýšit kvalitu vzdělávání s cílem podpory každého žáka. Toho bude dosaženo systematicky vedenou metodickou a technologickou podporou učitelů v oblasti přípravy a realizace výuky.
Komplexní systém hodnocení (KSH)	Česká školní inspekce	01.02.2017	Realizací projektu dojde k propojení externího a interního hodnocení škol na všech úrovních, tedy na úrovni hodnocení vzdělávací soustavy ČR, kde je externí hodnocení vykonáváno prostřednictvím mezinárodních šetření a interní hodnocení v tomto kontextu realizuje Česká školní inspekce, a na úrovni hodnocení školy, kde externí hodnocení zajišťují Česká školní inspekce a zřizovatel a interní hodnocení je prováděno autoevaluačními nástroji.
Národní centrum pro elektronické informační zdroje – CzechELib	Národní technická knihovna	01.01.2017	Předmětem projektu je systémová změna zajištění přístupu k informačním zdrojům VaVal v souladu s Národní RIS3 strategií s cílem zvýšit výkonnost VaVal vybudováním Národního licenčního centra CzechELib. Projekt poskytne i věrohodné statistiky a podporu hodnocení vědy.
Modernizace odborného vzdělávání (MOV)	NÚV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.05.2017	Projekt směřuje k posílení a podpoře kvality odborného vzdělávání ve středních školách v souladu se strategií vzdělávací politiky do roku 2020, vytvoří podporu provázanosti systému počátečního vzdělávání v oblasti kurikula odborného vzdělávání s potřebami trhu práce a pomůže využitím profesních kvalifikací propojit oblast počátečního a dalšího vzdělávání. Přispěje k uplatnitelnosti absolventů na trhu práce v souladu s požadavky zaměstnavatelů.
Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem (APIV A)	NÚV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.05.2017	Cílem projektu je podpořit zavádění a realizaci společného vzdělávání a zajistit efektivní implementaci určených úkolů Akčního plánu inkluze a vzdělávání.
Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B)	NIDV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.04.2017	Projekt se zaměřuje na zajištění podpory implementace Akčního plánu inkluze a vzdělávání, a to především prostřednictvím posílení osobnostních a profesních kompetencí pedagogických pracovníků potřebných k realizaci společného vzdělávání v předškolním, základním, středním a zájmovém a neformálním vzdělávání a dále realizaci informační a osvětové kampaně zaměřené na školy, odbornou a širokou veřejnost.
Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO)	NIDV (od 1. 1. 2020 NPI ČR)	01.01.2018	Hlavním cílem projektu je vytvoření, ověření a implementace systému ucelené modulární podpory přispívající ke zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti pedagogického řízení škol a učitelů v oblasti oborových didaktik prostřednictvím profesních společenství využívajících širokého spektra forem kolegiální podpory a DVPP s definovanými kritérii kvality.
Systémová podpora implementace a řízení Národní RIS3	Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR	plánované datum zahájení realizace 01.03.2020	Cílem projektu je vytvoření podmínek pro dlouhodobou transparentní, systematickou a nadregionální identifikaci oblastí specializace a trendů orientovaného a aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací prostřednictvím Národní RIS3 strategie.

NÚV - Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

NIDV - Národní institut pro další vzdělávání

NPI ČR - Národní pedagogický institut České republiky (zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků)

MMR - Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky

1.4.5 Činnost Monitorovacího výboru OP VVV

Základní platformou pro spolupráci Řídícího orgánu OP VVV se zástupci orgánů veřejné správy, veřejnoprávních institucí, hospodářských a sociálních partnerů a subjektů zastupujících občanskou společnost je Monitorovací výbor. V roli poradců se zasedání zúčastňují též zástupci Evropské komise z Generálního ředitelství pro regionální politiku a Generálního ředitelství pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti a v roli pozorovatele např. zástupci Auditního orgánu Ministerstva financí.

Monitorovací výbor se sešel od začátku realizace programu na celkem osmnáctiřádných zasedáních, z toho **v roce 2019 třikrát**. Kromě postupu ve věcném a finančním pokroku byla projednávána zejména metodika výběru projektů a výběrová kritéria pro připravované výzvy, Evaluační plán a Roční komunikační plán OP VVV. Členové monitorovacího výboru byli rovněž průběžně informováni o přípravě nového programového období. Intenzivně probíhala také činnost Plánovací komise programu na pěti zasedáních, na kterých byl s partnery projednáván jak harmonogram vyhlášení výzev, tak i zaměření a obsah jednotlivých připravovaných výzev. Podrobnější informace o činnosti Monitorovacího výboru a Plánovacích komisí programu lze nalézt na webových stránkách OP VVV.

1.5. Projekt Resortní informační systém MŠMT

1.5.1 Obecné informace o projektu

Projekt Resortní informační systém MŠMT (dále jen „RIS MŠMT“) byl předložen a následně schválen pod registračním číslem CZ.06.3.05/0.0/0.0/16_034/0005821 v rámci výzvy č. 26 – eGovernment I. – specifického cíle 3.2 Zvyšování efektivity a transparentnosti veřejné správy prostřednictvím rozvoje využití a kvality systémů IKT Integrovaného regionálního operačního programu (dále jen „IROP“) dne 16. října 2017 a je hlavním nástrojem pro realizaci jeho projektového okruhu č. 3.5 – eEducation – Informační systémy v oblasti vzdělávání.

Od realizace tohoto projektu je očekáváno:

- snížení administrativní zátěže prostřednictvím:
  - ▶ optimálního sdílení autoritativních údajů sdružovaných od škol a školských zařízení z jednoho centrálního místa,
  - ▶ využívání údajů z ostatních registrů veřejné správy
  - ▶ zpřístupnění údajů správním úřadům, zřizovatelům škol a školských zařízení, vysokým školám, vědeckovýzkumným institucím, organizacím mládeže a sportu i veřejnosti,
  - ▶ odstranění duplicitních sdružování údajů v rámci státní i veřejné správy, případně ze strany zřizovatelů,
- podpora moderních elektronických nástrojů, zejména:
  - ▶ napojení na základní registry veřejné správy,
  - ▶ připojení k eGON Service Bus (sběrnice pro vzájemné sdílení dat ve veřejné správě, publikace údajů za pomoci agedového identifikátoru fyzické osoby – AIFO),
  - ▶ úplného elektronického podání,
  - ▶ publikace webových služeb,

- možnost sledování průchodu žáka vzdělávací soustavou (za podmínek legislativy a využití AIFO jako jednoznačného identifikátoru):
  - ▶ z pohledu samotného průchodu, ale rovněž k vyhodnocování opatření nastavených ministerstvem (např. v oblasti speciálních vzdělávacích potřeb, sledování disparit, předčasných odchodů ze vzdělávání apod.),
  - ▶ ve vazbě na resortní data v časové řadě, za podmínek legislativy a s vazbou na eGON Service Bus i na ostatní data státní správy (popř. celkově veřejné správy).

S ohledem na **všechny cíle a požadavky** se má RIS MŠMT, jakožto páteří systém ministerstva pokrývající jeho klíčové agendy, stát vysoce komplexním a specifickým informačním systémem veřejné správy.

1.5.2 Aktuální stav projektu

V první polovině roku 2019 probíhalo řízení Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže k veřejné zakázce „Dodávka a podpora provozu RIS MŠMT“. Ačkoli Úřad ve výsledku námitkám stěžovatele nevyhověl, ovlivnilo toto vleklé řízení harmonogram projektu. Ministerstvo tak hned v červenci podalo Řídícímu orgánu programu IROP žádost o prodloužení realizace projektu, které bylo vyhověno a projekt byl prodloužen do 31. března 2023. K opakovanému vyhlášení veřejné zakázky „Dodávka a podpora provozu RIS MŠMT“ došlo dne 30. září 2019. Dvě došlé nabídky byly ke konci roku posuzovány z hlediska naplnění kvalifikačních kritérií uchazečů, obě v tomto ohledu vyhověly. Vlastní hodnocení nabídek a případné zahájení samotného plnění veřejné zakázky proběhne v roce 2020.

Veřejná zakázka na „Odborné konzultace a dozor při implementaci RIS MŠMT“ byla podruhé vyhlášena 8. listopadu 2019 (předchozí soutěž byla zrušena ze zákonných důvodů). Do výběrového řízení se nepřihlásil žádný uchazeč, proto došlo k dalšímu vyhlášení dne 17. prosince 2019. Lhůta pro podání nabídek nebyla v roce 2019 ukončena. Předpoklad začátku plnění této veřejné zakázky je stanoven rovněž na rok 2020.

Řídící výbor projektu RIS MŠMT se v průběhu roku 2019 sešel celkem dvakrát (v lednu a září). Hlavními body obou jednání bylo seznámení členů Řídícího výboru s aktuální situací a (na základě analýzy stavu projektu) schválení dalšího postupu realizace.

1.5.3 Výhled pro období 2020+

Realizace projektu RIS MŠMT je jednou z hlavních priorit ministerstva. Aktuálně je projekt ve fázi realizace výběrových řízení na dodavatele systému a dohled nad jeho tvorbou. Jakmile dojde k výběru vhodných dodavatelů na obě stěžejní veřejné zakázky, dojde k ukončení I. Etapy realizace konceptu RIS MŠMT (Příprava projektu a návrh řešení) a bude zahájena II. Etapa (Vývoj a dodávka).

V rámci vývoje samotného RIS MŠMT bude nejprve vybudováno jádro Centrálního informačního systému (dále jen CIS), a to novou elektronizací vybraných agend, navazující migrací dat a zahájením pilotního provozu CIS. Dále dojde k dobudování RIS MŠMT elektronizací dalších agend a realizací resortní komunikační brány zahrnující především integrační sběrnici a komunikační rozhraní.

Ostrý provoz projektu RIS MŠMT lze aktuálně předpokládat během roku 2023. V průběhu realizace projektu počítá ministerstvo se spoluúčastí všech stěžejních subjektů, včetně případného zapojení kapacit z řad odborné i školské veřejnosti.

1.6. Činnost školského ombudsmana v roce 2019

V roce 2019 bylo ombudsmanovi doručeno celkem 2 095 podnětů, z toho přímo ombudsmanovi 377. Telefonicky si žádalo o radu, či si přímo stěžovalo 138 občanů. Osobně školský ombudsman přijal 36 stěžovatelů a navštívil 16 škol, z toho některé i opakovaně.

Témata dotazů do značné míry kopírují období školního roku, ve kterém přicházejí. Před koncem prázdnin a začátkem školního roku směřovalo velké množství dotazů na přijetí či nepřijetí dětí do mateřských, základních či středních škol. V období přijímacích zkoušek na střední školy nebo maturitních zkoušek naprosto zásadně převládaly dotazy související se žádostmi o přezkumy výsledků či stížnosti na průběh zkoušek. Před koncem školního roku se množily stížnosti na klasifikaci žáků a studentů.

V průběhu celého roku byly opět nejčastějšími dotazy vztahové záležitosti mezi dospělými, které tvořily zhruba 25 % všech dotazů. Ve školním roce 2018/19 mírně vzrostl počet podnětů na šikanu, kterých bylo celkem 49. Z nich nejčastější byla šikana pedagogů dětmi nebo jejich zákonnými zástupci, těchto případů bylo 29. Hlavně v druhém pololetí pak rostl počet podnětů na nezvladatelné, hrubé, sprosté a agresivní chování žáků vůči pedagogům. Obvykle se v těchto případech jedná o žáky, kteří nemají kvalitní rodinné zázemí, zákonní zástupci se školou nespolupracují, a naopak navádějí své děti proti škole a pedagogům.

Frekventované byly stížnosti na inkluzivní vzdělávání, zvláště na konkrétní negativní dopady začleňování žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami na ostatní žáky a studenty bez speciálních vzdělávacích potřeb. Častými byly i stížnosti na nadměrnou administrativu, která podle stěžovatelů zatěžovala vedení škol i samotné pedagogy. Zde nutno dodat, že velká část administrativních povinností škol vyplývá dlouhodobě z požadavků dalších resortů a úřadů, nikoliv pouze MŠMT.

Většina dotazů byla vyřízena ke spokojenosti tazatelů. Negativně byl vnímán pouze fakt, že některé stížnosti a dotazy nespadají do kompetencí MŠMT (např. otázky týkající se oblasti pracovně-právních vztahů). Žadatelům je v takových případech doporučováno obracet se na příslušný inspektorát práce, případně je jim sdělena další možnost, a to řešení sporu podáním žaloby na ochranu osobnosti nebo pomocí antidiskriminačního zákona u soudu.

V průběhu roku 2019 se školský ombudsman podílel na organizaci soutěže pro žáky základních a středních škol s názvem „Zatočme s šikanou“. Soutěž vyhlásilo MŠMT ve spolupráci se společností O2 a spočívala v natočení videa, které mělo poutavě, zajímavě a názorně vystihnout hlavní zásady metodického pokynu MŠMT k prevenci šikany ve školách. Podmínkou účasti bylo, aby soutěžní videa vznikala ve spolupráci se školními metodiky. Porota složená ze zástupců pořadatelů následně ocenila celkem tři videa žáků základních škol a stejný počet v případě škol středních.

2. Vybraná témata regionálního školství

2. Vybraná témata regionálního školství

2.1. Hlavní události v regionálním školství v roce 2019

2.1.1 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023

V roce 2019 připravilo ministerstvo v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 školského zákona „Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023“, který je jedním z implementačních dokumentů Strategie 2020. Dlouhodobý záměr byl schválen vládou České republiky dne 8. července 2019, a to jejím usnesením č. 489. Pro nadcházející období 2019–2023 stanovuje v oblasti politiky regionálního školství tři klíčové strategické cíle:

- **více peněz za kvalitní práci pedagogů,**
- **provést revizi kurikula a podpořit implementaci inovovaných rámcových vzdělávacích programů do škol,**
- **zlepšení řízení škol a školských zařízení zefektivněním spolupráce centra a středního článku řízení.**

Dlouhodobý záměr **vyjadřuje záměry, cíle a kritéria vzdělávací politiky státu** pro období do roku 2023. Rovněž **je důležitým nástrojem státu pro koordinaci krajů**, kterým v oblasti regionálního školství stanovuje vzdělávací priority pro přípravu jejich dlouhodobých záměrů. Současně se jedná o významný nástroj pro formování vzdělávací soustavy a stanovování **strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení** na republikové i krajské úrovni, jehož cílem je struktura oborů vzdělání více sladěná s potřebami zaměstnavatelů a předpokládaným dlouhodobým uplatněním absolventů škol na trhu práce a v dalším studiu. Dlouhodobý záměr klade důraz na zkvalitnění **vzdělávání pro všechny cílové skupiny dětí a žáků** s cílem maximálně rozvinout jejich vzdělávací potenciál.

2.1.2 Školský rejstřík

Dne 9. července 2019 došlo k vyhlášení nálezu Ústavního soudu České republiky sp. zn. Pl. ÚS 34/17 ve věci návrhu skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky na zrušení § 148 odst. 3 písm. a) **školského zákona**. Návrh, který směřoval ke zrušení závaznosti dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v rejstříkovém řízení, byl Ústavním soudem zamítnut a byla tak potvrzena dosavadní správní praxe ministerstva ve věci rozhodování o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení.

Schválením Dlouhodobého záměru došlo ke změně posuzování žádostí o zápis nových mateřských škol a základních škol do rejstříku škol a školských zařízení, neboť rozlišení kategorie spádových škol a škol nespádových respektuje odlišné postavení těchto škol ve školské soustavě. Rozhodujícím aspektem navyšování kapacity spádových škol či zápisu nových spádových škol je demografický vývoj, dostupnost a naplněnost stávajících kapacit. Nespádové školy jsou limitovány reálným zájmem, naplněností dostupných nespádových škol a meziročním nárůstem kapacity nespádových škol ve výši maximálně jednoho procenta součtu kapacit škol spádových v dané lokalitě. Opatření tak pružně reaguje na demografické změny a posiluje stabilitu a ekonomickou vyváženost vzdělávací soustavy.

2.1.3 Předškolní vzdělávání

- **Nový systém financování veřejných mateřských škol**
- **Novela vyhlášky o předškolním vzdělávání**
- **Rozvojové programy pro podporu předškolního vzdělávání**
- **Nové výzkumné projekty**

V průběhu roku 2019 se veřejné mateřské školy připravovaly na **zavedení nového systému financování regionálního školství**, jenž je účinný **od 1. ledna 2020**. Tento krok umožnil mj. finančně zajistit překryvání přímé pedagogické činnosti učitelů a přestrukturovat třídy mateřských škol tak, aby se v nich vzdělávaly menší počty dětí a byla umožněna kvalitnější výuka zahrnující individuální přístup a pedagogickou diagnostiku.

V roce 2019 byla zpracována novela vyhlášky č. 27/2016 Sb., na jejímž základě jsou od 1. ledna 2020 asistenti pedagoga ve speciálních školách, třídách či odděleních financováni jako standardní pracovní pozice při zohlednění typu školy a zdravotního postižení dětí a žáků. Uvedená změna se dotýká rovněž speciálních mateřských škol. Pro tyto školy také vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. ledna 2020 stanovila PHAm_{ax}, tj. maximální týdenní počet hodin přímé pedagogické činnosti zabezpečované asistentem pedagoga financovaný ze státního rozpočtu, a to ve výši 36 hodin při osmihodinové a delší délce provozu třídy. Novela vyhlášky zavedla rovněž se stejnou účinností zrušení povinnosti zřizovat samostatnou třídu pro dvouleté děti.

Nadále probíhá výzkum pod vedením Technologické agentury České republiky, jehož hlavním cílem je zmapovat a popsat konkrétní dopady a přetrvávající překážky implementace zavedeného povinného předškolního vzdělávání. **Podíl dětí v mateřských školách v povinném posledním roce předškolního vzdělávání se postupně zvyšuje.**

Prostřednictvím rozvojového programu „**Finanční zajištění překryvání přímé pedagogické činnosti učitelů se zohledněním provozu mateřských škol**“, jenž byl vyhlášen za účelem umožnění individualizace ve vzdělávání, bylo v roce 2019 poskytnuto v první etapě zhruba 279 mil. Kč a ve druhé etapě zhruba 195 mil. Kč. Rozvojový program přispěl k usnadnění přechodu na nový způsob financování regionálního školství, ve kterém jsou již překryvy zahrnuty. Pro rok 2019 byl také vyhlášen rozvojový program „**Podpora vzdělávání cizinců ve školách**“, jenž byl určen i pro děti v povinném předškolním vzdělávání. Účelem poskytované dotace byla podpora výuky českého jazyka přizpůsobená potřebám dětí-cizinců a úprava podmínek pro jejich vzdělávání tak, aby mateřské školy mohly ve třídách přizpůsobit počty dětí náročnosti výuky a činit další opatření k úspěšné integraci dětí-cizinců.

Plnění Dlouhodobého záměru v oblasti předškolního vzdělávání bylo v roce 2019 zajištěno mj. prostřednictvím opatření uvedených výše. Jedním z prioritních cílů je „Zkvalitňovat předškolní vzdělávání a eliminovat odklady povinné školní docházky“. Ministerstvo prostřednictvím Technologické agentury České republiky zadalo projekty „Faktory ovlivňující odklady povinné školní docházky“ a „Výzkum zaměřený na procesy a dopady udělených a neudělených odkladů“, jejichž cílem je podrobné zmapování příčin vysokého podílu odkladů povinné školní docházky, průzkum úspěšnosti dětí s přiděleným a nepřiděleným odkladem a komunikace a spolupráce mezi školou, školskými poradenskými zařízeními a zákonnými zástupci.

2.1.4 Základní vzdělávání

- **Trendy v jazykovém vzdělávání**
- **Podpora českých škol v zahraničí**
- **Podpora dětí- a žáků-cizinců**
- **Změna v oblasti přípravných tříd**

V oblasti vzdělávání v cizích jazycích v základních školách úspěšně **pokračoval trend zavádění výuky některých předmětů v cizím jazyce** (ve větším rozsahu s povolením výuky některých předmětů v cizím jazyce, v menší míře pak zaváděním metody CLIL (Content and language integrated learning)). Typ výuky, kdy je cizí jazyk vyučován společně s daným předmětem nebo využit jako komunikační prostředek pro práci na dalších tématech, podporuje u žáků komunikační schopnosti a dává jim možnost smysluplného využití cizího jazyka.

Ministerstvo i v tomto roce využilo svého dlouholetého členství v ECML (Evropské centrum pro moderní jazyky ve Štýrském Hradci) a zorganizovalo praktickou dílnu s názvem ICT-REV, kterou vedli evropští odborníci, a jejímž cílem bylo získat pro Českou republiku zhruba 20 vlastních odborníků, kteří budou následně školit další učitele a mentory v tematice smysluplného a udržitelného využití digitálních technologií ve výuce cizích jazyků. Na podzim 2019 proběhla každoročně organizovaná **8. mezinárodní konference k podpoře vícejazyčnosti** „Jeden cizí jazyk nestačí“.

Jako každoročně byly **oceněny inovativní jazykové projekty Evropskou jazykovou cenou Label**. K evropským prioritám „zlepšení přístupu k jazykové rozmanitosti, rozvoj inkluze ve školách a podpora učitelů a vedoucích pracovníků škol“ a „odstranění jazykových bariér s cílem vytvořit dynamické příhraniční regiony“ byly pro rok 2019 stanoveny dvě národní priority – „jazyky v celoživotním vzdělávání“ a „cizí jazyk jako prostředek k získávání a rozšiřování kompetencí a dovedností“.

V roce 2019 se dále rozvíjel trend vycestování celých rodin do zahraničí, často za účelem práce, odborných stáží (Erasmus+ a dalších) apod. Rodiny, které dlouhodobě pobývají v zahraničí, posílají své děti převážně do místních národních nebo mezinárodních škol. Velmi často však chtějí, aby děti pokračovaly i ve vzdělávání v češtině, neztratily kontakt se svou školou a s kamarády a případně získaly základní vzdělání v České republice. K tomuto účelu rodinám velmi pomáhají „sobotní“ české školy v zahraničí, které vznikají v místech, kde je o vytvoření skupin a škol zájem, a kde se rodiče zorganizují a školu si založí. Některé z těchto škol, které většinou organizují skupiny pro děti v předškolním věku a školní žáky na prvním (a někde i na druhém stupni), dosahují vysoké kvality vzdělávání. Proto ministerstvo umožňuje takovým školám uzavřít smlouvu o poskytování vzdělávání a následně mají tyto školy nárok na příspěvek ze státního rozpočtu, podobně jako běžné školy v České republice. Příspěvky byly poprvé vyplaceny v roce 2019, a to devíti školám – poskytovatelům vzdělání v zahraničí, v celkové výši 3,5 mil. Kč.

V roce 2019 pokračovala činnost čtrnácti Krajských center podpory pro oblast dětí/žáků cizinců při krajských pracovištích Národního institutu pro další vzdělávání v poskytování informační, metodické a vzdělávací podpory pro pedagogické pracovníky vzdělávající děti a žáky cizince.

Jejich činností je zejména:

- realizace konzultací pro jednotlivé školy,
- sdílení příkladů dobré inspirativní praxe,
- vydávání podpůrných metodických a informačních materiálů pro pedagogické pracovníky,
- provozování webového portálu pro pedagogickou veřejnost <https://cizinci.npicr.cz>,
- nabídka dalšího vzdělávání pro pedagogické pracovníky v oblasti vzdělávání dětí/žáků cizinců,
- nabídka bezplatných služeb adaptačních koordinátorů školám,
- bezplatné tlumočnické a překladatelské služby školám.

Novelou školského zákona (zákon č. 46/2019 Sb.) bylo **umožněno** od 15. února 2019 **přijímat do přípravné třídy základní školy** nejen děti s odkladem povinné školní docházky, ale **i děti pětileté**, v posledním roce před zahájením povinné školní docházky.

2.1.5 Základní umělecké vzdělávání

Vzdělávání v základních uměleckých školách je integrální součástí vzdělávací soustavy České republiky a zájemcům o umělecké vzdělávání nabízí služby v souladu se současnými moderními trendy výuky. Základní umělecké vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání, ale základy vzdělání v uměleckých oborech. V závislosti na individuálním zájmu, talentu nebo výjimečném nadání poskytuje základy uměleckého vzdělání ve čtyřech oborech: hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém.

Pro základní umělecké vzdělávání je vydán Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání, na jehož základě si každá škola vytváří svůj školní vzdělávací program. **V roce 2019 již všechny základní umělecké školy uskutečňovaly veškerou svou výuku podle vlastního ŠVP.**

V září 2019 vešla v platnost novela vyhlášky č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání, která upravila prováděcí právní předpis do vzájemného souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb. a se současnými potřebami praxe vyplývajícími zejména ze zavedení Rámcového vzdělávací programu pro základní umělecké vzdělávání.

2.1.6 Střední vzdělávání odborné

Ministerstvo zpracovalo a zveřejnilo „**Dodatek k vyhlášení pokusného ověřování** organizace a průběhu modelu vzdělávání umožňujícího dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou podle vybraných rámcových vzdělávacích programů oborů středního vzdělání kategorie stupně dosaženého vzdělání L a H ve vybraných středních školách č. j. MSMT-20391/2019-2“. Tímto dodatkem dochází ke zrušení a nahrazení všech doposud vydaných dodatků a prodlužuje se doba trvání pokusného ověřování o jeden rok. Důvodem prodloužení doby trvání pokusného ověřování o jeden rok bylo umožnit přijímání žáků do prvních ročníků ve školách zařazených do pokusného ověřování do doby, než budou ověřené komplementární obory implementovány do nařízení vlády č. 211/2010 Sb., o soustavě oborů vzdělání základního, středního a vyššího odborného vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů.

Na konci října vyhlásilo ministerstvo v rámci OP VVV výzvu „**Implementace Krajských akčních plánů II**“ s celkovou alokací 3,65 mld. Kč. Více o výzvě viz kapitola 1.4 této zprávy.

V rámci jednotlivých skupin oborů středního odborného vzdělání proběhla řada odborných soutěží, přehlídek dovedností či dalších akcí, jimž ministerstvo udělilo záštitu, některé z nich podpořilo i finančně.

V roce 2019 se v Praze konal **25. ročník Mezinárodního veletrhu fiktivních firem**.

2.1.7 Konzervatoře

V České republice je 18 konzervatoří. Konzervatoře jako specifický druh školy připravují žáky pro výkon náročných uměleckých nebo uměleckých a umělecko-pedagogických činností v oborech hudba, tanec, zpěv a hudebně dramatické umění. Dvanáct konzervatoří je zřizováno kraji, dvě konzervatoře církvemi, **tři konzervatoře jsou soukromé** a jednu konzervatoř zřizuje ministerstvo – jedná se o Konzervatoř a střední školu Jana Deyla, která tradičně vytváří dobré podmínky ke studiu také pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona.

Důležitou složku vzdělávání v konzervatořích tvoří aktivní umělecké působení v rámci školních, regionálních, národních i mezinárodních uměleckých projektů.

2.1.8 Vyšší odborné vzdělávání

Vzdělávání ve vyšších odborných školách náleží do sektoru terciárního nevysokoškolského vzdělávání. Studium v těchto školách je určeno absolventům středních škol, kteří se chtějí po maturitě nadále vzdělávat, ale nevyhovuje jim příliš teoreticky zaměřené vzdělávání na vysoké škole, případně se chtějí vzdělávat v oborech, které vysoké školy dosud nenabízejí. Vyšší odborné školy rozvíjejí a prohlubují znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytují odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností.

Vyšší odborné školy nabízejí studium ve 3–3,5letých programech oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání v denní formě vzdělávání a 3–4,5letých programech v jiných formách vzdělávání. Vyšší odborné vzdělávání je ukončeno absolutoriem, po jehož úspěšném složení absolvent získá označení „diplomovaný specialista“ (zkráceně „DiS.“).

Novela zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, umožnila získání odborné způsobilosti k výkonu povolání všeobecná sestra také minimálně jednoletým studiem ve vyšší odborné škole. Za tímto účelem bylo ze strany ministerstva vyhlášeno v roce 2017 pokusné ověřování organizace vzdělávání studentů ve vyšší odborné škole ve vzdělávacím programu „Diplomovaná všeobecná sestra“ po přijetí do vyššího ročníku než prvního, kterého se účastní celkem 18 z celkového počtu 26 zdravotnických vyšších odborných škol. Zájem o získání odborné způsobilosti k výkonu povolání všeobecná sestra touto cestou byl však poměrně malý, neboť celkem bylo v roce 2019 přijato do vyššího než prvního ročníku ke vzdělávání přibližně 350 uchazečů.

Obor vzdělání Diplomovaná dětská sestra byl znovu zařazen do skupiny zdravotnických oborů vzdělání poskytujících vyšší odborné vzdělání. Některé vyšší odborné školy zdravotnické získaly v průběhu roku 2019 pro tento obor vzdělání akreditaci vzdělávacího programu a současně jim byl obor zapsán do školského rejstříku. V roce 2019 byly zapsány ke vzdělávání v programu Diplomovaná dětská sestra více než tři stovky studentů.

Pokud budeme předpokládat další vývoj odpovídající dosavadnímu trendu a současnému stavu, pak můžeme očekávat, že do roku 2020 dojde k poklesu počtu nově přijímaných do 1. ročníku i počtu studentů (v denní i v ostatních formách vzdělávání).

Lze konstatovat, že tak bude naplněno opatření vyplývající z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR (2016–2020) nezvyšovat kapacitu středních a vyšších odborných škol.

Z pohledu počtu vyšších odborných škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení lze konstatovat drobný nárůst tohoto počtu ve srovnání s loňským rokem (v roce 2019 celkem 171 vyšších odborných škol, v roce 2018 o pět méně). Je možné vysledovat nárůst počtu studentů v jiných formách vzdělávání než je denní (přestože v absolutních číslech je patrný pokles počtu studentů), který zřejmě souvisí zejména se snižující se demografickou křivkou potenciálních uchazečů o vyšší odborné vzdělání a s větším zapojením již pracujících absolventů středních škol, kteří si doplňují (vyšší) odborné vzdělání v souvislosti s plněním kvalifikačních požadavků (sociální práce, předškolní a mimoškolní pedagogika, programy zdravotnických oborů vzdělání).

2.1.9 Další vzdělávání

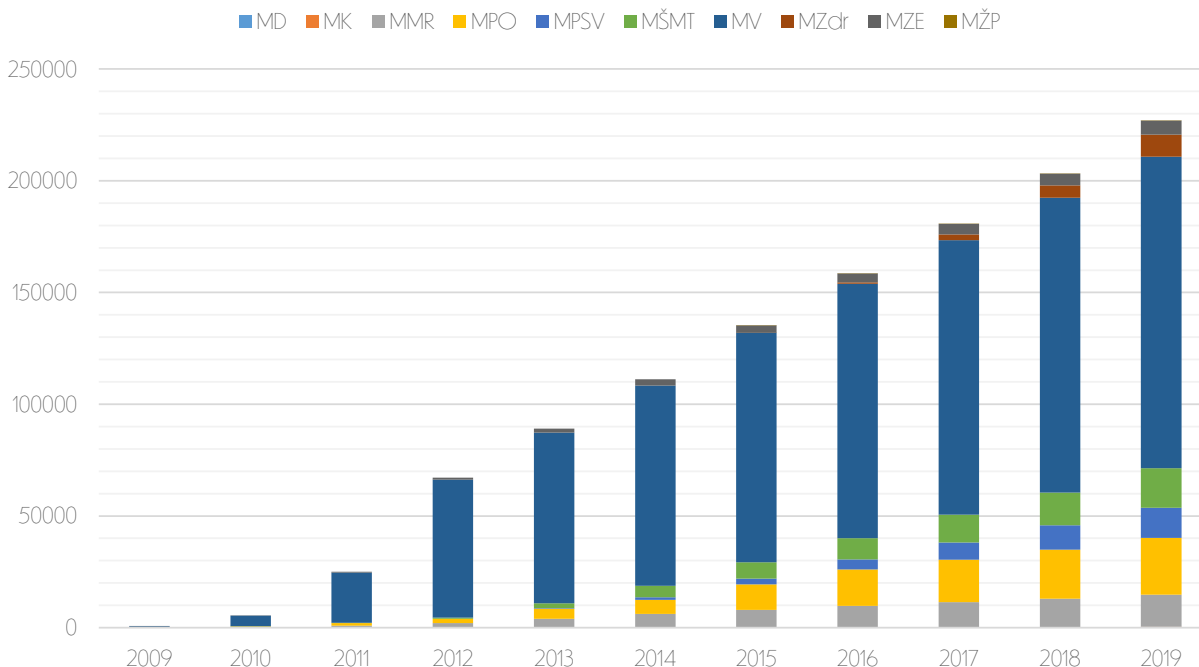
Definici dalšího vzdělávání vymezuje zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání“), kde se dalším vzděláváním rozumí vzdělávací aktivity, které nejsou počátečním vzděláním. Oblast dalšího vzdělávání je velmi úzce propojena s oblastí počátečního vzdělávání, navazuje na ni a doplňuje ji. Hlavním důvodem zvyšujícího se významu dalšího vzdělávání je nutnost získávat v průběhu života nové znalosti a potřeba osvojit si další dovednosti a kompetence v rámci potřeby neustálé adaptace na transformující se životní podmínky.

V listopadu 2019 se v Praze uskutečnilo II. bilaterální jednání mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství, vědy, výzkumu a sportu Slovenské republiky. Součástí bilaterálního jednání byl i podpis **Memoranda o spolupráci v oblasti odborného vzdělávání a přípravy a celoživotního učení** mezi oběma ministerstvy, jehož cílem je zvýšit atraktivitu odborného vzdělávání a přípravy a celoživotního vzdělávání, jeho kvalitu, jakož i úroveň požadovaných výstupů ve vztahu k potřebám společnosti a trhu práce.

Poradní orgán Evropské komise ke „Strategickému rámci Vzdělávání a odborná příprava 2020“ spolupracuje s členskými státy v pracovních skupinách zaměřených na jednotlivé oblasti Strategického rámce a ministerstvo je zapojeno do Pracovní skupiny pro vzdělávání dospělých. V roce 2019 byla zveřejněna „**Hodnotící zpráva o výsledcích Evropské agendy vzdělávání dospělých**“. Tato zpráva shrnuje úspěchy v rámci „Obnovené evropské agendy pro vzdělávání dospělých (2011–2018)“ a identifikuje vznikající témata a priority, které by mohly být zohledněny v období po roce 2020.

V roce 2019 byla posílena snaha o podporu a rozvoj oblasti systému uznávání výsledků předchozího učení založeném na zákoně o uznávání výsledků dalšího vzdělávání. Základním nástrojem naplnění tohoto zákona v praxi je **Národní soustava kvalifikací**, viz <https://www.narodnikvalifikace.cz>. **V roce 2019 bylo schváleno 59 nových profesních kvalifikací, jejich celkový počet tak stoupl na 1 320**. Počet autorizovaných osob se ve sledovaném období zvýšil na 1 381 a počet autorizací dosáhl 3 933. K největšímu posunu došlo v oblasti počtu složených **zkoušek profesních kvalifikací**, kterých **bylo v roce 2019 zrealizováno 23 243**. Celkový počet zkoušek tak stoupl na 226 922. Vývoj v počtu zkoušek profesních kvalifikací od roku 2009 do konce roku 2019 ukazuje graf 1, ze kterého je patrný podíl jednotlivých ministerstev jako autorizujících orgánů.

Graf 1: Počet zkoušek profesních kvalifikací 2009–2019

Zdroj: databáze MŠMT, údaje za roky 2009–2019

V roce 2019 rozšířil Europass své portfolio dokladů o dodatek k osvědčení o získání profesní kvalifikace. Zažádat si o něj mohou všichni, kdo složili zkoušku v rámci Národní soustavy kvalifikací a obdrželi osvědčení o získání profesní kvalifikace. Dodatek k osvědčení o získání profesní kvalifikace je v anglickém jazyce a obsahuje údaj o dosažené úrovni kvalifikace podle Evropského rámce kvalifikací, který umožňuje porozumět a porovnat dosaženou kvalifikaci s jiným systémem v Evropě. Dodatek k osvědčení popisuje znalosti a dovednosti získané držiteli osvědčení o odborném vzdělání a přípravě a doplňuje informace uvedené v oficiálním osvědčení, aby bylo lépe srozumitelné, zejména v zahraničí.

Na základě § 108 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, **akredituje ministerstvo rekvalifikační programy** vedoucí k získání kvalifikace k výkonu konkrétní pracovní činnosti uplatnitelné na trhu práce nebo k získání konkrétních pracovních dovedností připravujících k závěrečným zkouškám z profesních kvalifikací schválených v rámci Národní soustavy kvalifikací podle zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, dále rekvalifikace vedoucí k závěrečným zkouškám podle jiných právních předpisů či nespécifické rekvalifikační programy určené pouze pro neumístěné absolventy škol.

K zabezpečení akreditací je na ministerstvu zřízen poradní orgán – Akreditační komise pro akreditaci vzdělávacího programu k provádění rekvalifikace. V roce 2019 bylo Akreditační komisí posouzeno celkem 631 rekvalifikačních vzdělávacích programů, z toho **625 vzdělávacích rekvalifikačních programů bylo akreditováno** a šest vzdělávacích rekvalifikačních programů bylo zamítnuto.

Nejčastěji akreditovanými kurzy bez vazby na Národní soustavu kvalifikací byly v roce 2019 „Základy obsluhy osobního počítače“ následované kurzem „Obsluha osobního počítače“. Oproti roku 2018 vzrostl zájem o akreditaci kurzů „Čtení a kreslení technické dokumentace“ a „Zdravotník zotavovacích akcí“, které byly na třetím a čtvrtém místě.

Většina akreditací pro vzdělávací programy směřující k rekvalifikacím s vazbou na Národní soustavu kvalifikací byla v roce 2019 udělena pro pracovní činnosti „Kosmetička“, „Pedikérka a nehtová designérka“ a „Manikérka a nehtová designérka“. Ve srovnání s rokem 2018 stoupl zájem o akreditaci rekvalifikačního programu „Chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky“, který se tak dostal mezi čtyři nejčastěji akreditované rekvalifikační programy směřující k získání profesní kvalifikace.

2.1.10 Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči

Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy jsou dětské domovy, dětské domovy se školou, diagnostické ústavy a výchovné ústavy. V souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, poskytují náhradní výchovnou péči dětem ve věku zpravidla od 3 do 18 let, a to na základě soudního rozhodnutí o ústavní výchově, ochranné výchově, popř. o předběžném opatření. Školská zařízení poskytují umístěným dětem stravování, ubytování, ošacení, učební potřeby a pomůcky, náklady na vzdělávání, náklady na zdravotní péči, léčiva a zdravotnické prostředky, kapesné, osobní dary a věcnou pomoc, a náklady na dopravu do sídla školy.

Dětské domovy pečují o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova.

Dětské domovy se školou zajišťují péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, mají-li závažné poruchy chování, nebo které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči a pro děti s uloženou ochrannou výchovou. Dále je toto zařízení určeno pro nezletilé matky (pokud splňují výše uvedené podmínky) a jejich děti. Tyto děti nemohou být vzdělávány ve škole, jež není součástí dětského domova se školou.

Diagnostické ústavy přijímají děti s nařízeným předběžným opatřením, nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou, a na základě výsledků komplexního vyšetření, zdravotního stavu dětí a volné kapacity jednotlivých zařízení je umísťuje do dětských domovů, dětských domovů se školou nebo výchovných ústavů. Diagnostický ústav plní podle potřeb dítěte úkol diagnostické, vzdělávací, terapeutické, výchovné a sociální, organizační, koordinační.

Výchovné ústavy pečují o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena ústavní výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální. Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti s nařízenou ústavní výchovou, s uloženou ochrannou výchovou, pro nezletilé matky a pro jejich děti nebo děti, které vyžadují výchovně léčebnou péči, popřípadě se ve výchovném ústavu pro tyto děti zřizují oddělené výchovné skupiny. Do výchovného ústavu může být umístěno i dítě starší 12 let, má-li uloženu ochrannou výchovu, a v jeho chování se projevují tak závažné poruchy, že nemůže být umístěno v dětském domově se školou. Výjimečně, v případech zvláště závažných poruch chování, lze do výchovného ústavu umístit i dítě s nařízenou ústavní výchovou starší 12 let.

V rámci sítě školských zařízení jsou zřizována také specializovaná zařízení, zaměřená na zdravotní postižení, nezletilé těhotné dívky a nezletilé matky a jejich děti a na děti vyžadující výchovně léčebný režim v důsledku jejich neurologického poškození a psychického onemocnění, zahrnující děti se závažnými a extrémními poruchami chování a závislostním chováním, a zařízení pro umístování dětí-cizince.

Školská zařízení pro preventivně výchovnou péči jsou střediska výchovné péče, která poskytují služby poradenské, terapeutické, diagnostické, vzdělávací, speciálně pedagogické a psychologické, výchovné a sociální, informační. Služby poskytují ve formě ambulantní, celodenní, internátní (nejdéle po dobu 8 týdnů) a terénní (zejména v rodinném nebo školním prostředí klienta).

2.1.11 Vývoj v oblasti institucionální výchovy a prevence

V roce 2019 byl na základě vyhodnocení „Plánu koncepce rozvoje a transformace sítě zařízení institucionální výchovy v působnosti MŠMT“ schválen další plán na transformování a rozvoj sítě institucionální výchovy podle potřeb terénu. Jeho cílem je zefektivnění činnosti sítě zařízení jak pro výkon ústavní a ochranné výchovy, tak zejména sítě služeb preventivně výchovné péče, což znamená vytvoření dostupné nabídky specializovaných zařízení (nezletilé matky s dětmi, adiktologické služby, výchovně léčebná zařízení apod.), a výrazné rozšíření sítě preventivně výchovných služeb – středisek výchovné péče poskytujících především ambulantní, popřípadě i celodenní služby.

Mezi školská zařízení ústavní a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči, s ohledem na výchovně vzdělávací charakter zařízení, patří:

- 138 dětských domovů,
- 28 dětských domovů se školou,
- 25 výchovných ústavů,
- 13 diagnostických ústavů,
- 31 středisek výchovné péče se 71 pracovišti.

2.1.12 Primární prevence rizikového chování

Ministerstvo je gestorem primární prevence rizikového chování a koordinuje v rámci České republiky opatření a aktivity v oblasti primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže na základě platné „Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027“, která byla schválena dne 18. března 2019 usnesením vlády č. 190. Hlavní funkcí této strategie je vymezit pro období 2019–2027 základní rámec primární prevence rizikového chování v České republice, stanovit hlavní cíle a priority rozvoje v politice primární prevence rizikového chování a informovat odbornou a laickou veřejnost o cílech a prioritách politiky primární prevence rizikového chování u dětí a mládeže. Součástí strategie jsou i návazné akční plány, které prostřednictvím konkrétních opatření a úkolů směřují k dosažení cílů strategie.

Vertikální koordinaci zabezpečuje ministerstvo ve spolupráci s krajskými školskými koordinátory prevence – pracovníky krajů, dále na úrovni bývalých okresů prostřednictvím pedagogicko-psychologických poraden (86 metodiků prevence) a zároveň v úzké vazbě na činnost samotných primárních uživatelů a realizátorů programů primární prevence rizikového chování škol a školských zařízení – školních metodiků prevence (v každé škole). Takto nastavený vertikální systém koordinace a metodického vedení tvoří stabilní systém koordinace a řízení od úrovně státní, přes samosprávnou, až po úroveň místní. V roce 2019 uspořádalo ministerstvo dva odborné vzdělávací semináře pro krajské školské koordinátory prevence zaměřené na aktuální problematiku v oblasti primární prevence rizikového chování. Zároveň byly realizovány dvě pracovní porady s krajskými školskými koordinátory prevence s cílem spolupráce a koordinace oblasti primární prevence rizikového chování.

Horizontální koordinace primární prevence je zabezpečována „Pracovní skupinou pro primární prevenci“, která je porad-

ním orgánem ministerstva. Jejími členy jsou vyjma pracovníků ministerstva zástupci věcně příslušných resortů (Ministerstvo vnitra, Ministerstvo zdravotnictví, Úřad vlády, Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo práce a sociálních věcí) a odborníci z dalších organizací a institucí. Skupina zajišťuje meziresortní spolupráci v oblasti protidrogové politiky a politiky prevence kriminality a jejím posláním je za účasti klíčových resortů koordinovat systém primární prevence rizikového chování ve školách a školských zařízeních.

Ministerstvo je členem Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky, Republikového výboru prevence kriminality a dalších pracovních orgánů, jejichž náplní je prevence rizikového chování.

V rámci metodického vedení ministerstvo aktualizovalo a zveřejnilo přílohy metodického doporučení – Alkohol, Návykové látky a Tabák. K aktualizaci příloh bylo přistoupeno z důvodu potřeby vymezit aktuální terminologii a doplnit chybějící oblasti, které v původních verzích nebyly zpracovány (např. doplnění o aktuální kontakty a odkazy na doporučenou literaturu, o aktuální legislativní ukotvení problematiky apod.). Aktualizované přílohy jsou zveřejněny na webových stránkách ministerstva (<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/aktualizovane-prilohy-metodickeho-doporuceni-alkohol>).

2.2. Příprava a spuštění nového způsobu financování regionálního školství

Od ledna 2020 se stala účinnou změna financování veřejných mateřských škol, základních škol, středních škol, konzervatoří a školních družin, jejíž přípravu ministerstvo úspěšně dokončilo v roce 2019. Nový systém je založen na financování reálného objemu výuky a reálné výše tarifních platů pedagogů, což školám a školním družinám zajistí dostatek finančních prostředků pro zajištění kvalitní výuky i pro odpovídající odměňování pedagogických pracovníků. Nejedná se o čistě nákladový systém, ale o kombinaci systému normativního a nákladového, kdy ministerstvo rozepisuje každé jednotlivé škole a školní družině objem prostředků na skutečný počet pedagogů, a to do výše jím stanoveného maximálního rozsahu přímé pedagogické činnosti (počtu odučených hodin). Objem poskytnutých prostředků tak zároveň respektuje reálné zařazení pedagogů školy do platových tříd a stupňů. Zároveň ministerstvo normativně rozepíše stanovené prostředky na ostatní nárokové a nenárokové složky platu, a to podle počtu pedagogů. Škola tak vždy dostane vedle prostředků na tarifní složky platu pedagogů i prostředky na jeho další složky a ředitel tak bude mít garanci toho, že nebude zajišťovat tarifní složky na úkor ostatních prostředků na platy (zejména motivačních).

Změna s sebou přinesla dva nové pojmy, které si školy brzy osvojily a staly se tak běžnou součástí jejich života. Jedná se o **PHmax**, jako maximální týdenní počet hodin přímé pedagogické činnosti, který je možné financovat ze státního rozpočtu a **PH školy**, jako skutečný týdenní počet hodin přímé pedagogické činnosti, který škola zabezpečuje.

Nový systém financování výrazně zvyšuje předvídatelnost prostředí pro ředitele škol, neboť si budou moci již v září spočítat limit počtu pedagogických pracovníků, který jim je stát při dané organizaci vzdělávání připraven v následujícím kalendářním roce financovat. Pravidla financování jsou nastavená zcela jasně, dokonce závazným právním předpisem. Požadované finanční prostředky má tedy škola předem jisté a může bez obav naplánovat organizaci školy a výuky na další školní rok.

V novém systému financování se zachovává možnost vlastní strategie školy při stanovování týdenního počtu odučených hodin. Nová pravidla ale již nepřinášejí dosavadní negativní efekty při preferenci ekonomického pohledu nad pedagogickým hlediskem (tedy vysoce naplněné třídy, málo dělených hodin, menší potřeba úvazků). Nový systém také výrazně snižuje zá-

vislost objemu finančních prostředků ze státního rozpočtu na naplněnosti školy a tříd. Rozhodujícím parametrem je skutečně realizovaný rozsah výuky, přičemž stanovený maximální objem výuky financovatelný ze státního rozpočtu otevírá prostor pro vyšší míru dělení tříd na skupiny, možnost využití tandemové výuky a postupné snižování počtu žáků ve třídě (za podmínky vytvoření odpovídajících prostorových podmínek ze strany zřizovatelů škol a odpovídajícího personálního zajištění). V případě, že zřizovatel nevytvoří dostatečné prostorové podmínky pro snížení počtu žáků ve třídě, bude vyšší naplněnost zohledněna ve výši normativu na další složky platu.

Ministerstvo vnímalo jisté obavy části škol z nového systému financování. Proto **vyhlásilo pro období září až prosinec 2019 rozvojový program „Podpora financování základních a středních škol při zavádění změny systému financování regionálního školství v období 9.–12. měsíc roku 2019“**, jehož účelem bylo zajištění plynulého náběhu reformy financování regionálního školství. V rozpočtu bylo na tento program počítáno s částkou ve výši 700 mil. Kč, což odpovídalo zvýšení počtu učitelů od 1. září 2019. Nicméně oproti tomuto předpokladu byl požadavek krajů ve výsledku výrazně nižší (blíže k programu viz kapitola 2.3. této zprávy).

Ministerstvo také v roce 2019 realizovalo **semináře pro ředitele škol, krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností**, na kterých byly principy změn financování regionálního školství podrobně představeny.

V průběhu roku 2019 ministerstvo připravilo návrh novely nařízení vlády č. 123/2018 Sb., o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo svazkem obcí, která byla schválena vládou České republiky dne 30. července 2019 v podobě nařízení vlády č. 195/2019. **Novela zavedla u speciálních škol a tříd maximální počet hodin výuky s asistentem pedagoga financovaný ze státního rozpočtu (PHAmax) a navýšila v případě žáků se závažnými vadami řeči PHmax o jednu hodinu pro cílenou logopedickou péči.** Účinnost této změny byla stanovena ve shodě s účinností změn financování na 1. ledna 2020.

Pro základní umělecké vzdělávání zůstává zachováno normativní financování na žáka. Nově však stanovuje oborový normativ na žáka, který je stejný pro všechny kraje, centrálně ministerstvo. Tímto dochází k vyrovnání mezikrajových rozdílů a nastavení jasných a předvídatelných pravidel. Princip financování vychází z definice normativní komponenty Np (počet žáků na jednoho pedagogického pracovníka), která je obsažena ve vyhlášce č. 492/2005 Sb., o krajských normativech, ve znění pozdějších předpisů. Np slouží pro stanovení počtu pedagogických pracovníků potřebných pro výuku v jednotlivých školách. Obdobný způsob stanovení výše mzdových prostředků je pro základní umělecké školy používán při novém způsobu financování s tím rozdílem, že probíhá na celostátní úrovni, nikoli na úrovni kraje. Je tak zohledněn počet žáků v jednotlivých stupních studia a oboru základního uměleckého vzdělávání v konkrétní škole: přípravné studium, základní studium a rozšířené studium, které je rozděleno na I. a II. stupeň, a dále se dělí na hudební obor individuální, hudební obor kolektivní, taneční obor, výtvarný obor a literárně-dramatický obor. Při stanovení výše Np se vychází z údajů vykazovaných ve výkonovém výkazu S 24-01 o základní umělecké škole.

V souvislosti s novelou školského zákona (provedenou zákonem č. 101/2017 Sb.) týkající se změny způsobu financování škol a školských zařízení zřizovaných krajem, obcemi a svazky obcí z prostředků státního rozpočtu byla **novelizována vyhláška č. 74/2005 Sb.**, o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, aby vytvořila podmínky pro změnu systému financování regionálního školství v oblasti zájmového vzdělávání. Zásadní změnu představuje **zavedení zcela odlišného systému financování pedagogické práce ve školních družinách.** Pro školní družinu se novelou vyhlášky stanovuje týdenní maximální

rozsah počtu hodin přímé pedagogické činnosti hrazený ze státního rozpočtu, který je stanoven v závislosti na organizační struktuře školní družiny, tj. v závislosti na počtu jejích oddělení. Stanovené maximum vyjadřuje stav umožňující poskytování vzdělávání v potřebné kvalitě a jeho další zvýšení by již k růstu kvality nepřispívalo natolik významným způsobem, aby to odůvodnilo zvýšenou potřebu výdajů státního rozpočtu.

Změna systému financování regionálního školství zavádějící systém založený na financování reálného objemu výuky za bezpečí školám dostatek finančních prostředků pro zajištění kvalitní výuky a s tím i pro odpovídající odměňování jejich pracovníků. **Zásadní změnu představuje zavedení nového systému financování pedagogické práce v základních a středních školách.** Pro jednotlivé obory vzdělání byl závazným právním předpisem (nařízení vlády č. 123/2018 Sb.) stanoven maximální rozsah vzdělávání, nebo maximální rozsah přímé pedagogické činnosti hrazený ze státního rozpočtu. V oblasti středního odborného vzdělávání působil původní systém v řadě případů negativně na kvalitu i na ekonomickou efektivnost vzdělávání, kdy školy v zájmu získání žáků (a tedy prostředků státního rozpočtu) snižovaly nároky na kvalitu „na vstupu“ do vzdělávání v oborech vzdělání s maturitní zkouškou. Nově je škole poskytnut objem finančních prostředků na skutečný počet jejich pedagogů, pokud samozřejmě hodinové vyjádření jejich úvazků (přímé pedagogické činnosti) nepřekročí stanovený maximální rozsah. Objem poskytnutých prostředků také respektuje reálné zařazení pedagogů školy do platových tříd a stupňů a normativně stanovenou úroveň ostatních nárokových a nenárokových složek platů.

Na jaře 2019 provedlo ministerstvo výpočet rozsahu poskytovaného vzdělání a počtu pedagogických pracovníků v souladu s nařízením vlády č. 123/2018 Sb. **Každá veřejná škola a školní družina obdržela v březnu 2019 prostřednictvím Informačního systému školské statistiky protokol, ve kterém jí bylo sděleno PH školy a PHmax, včetně souvisejícího počtu úvazků pedagogických pracovníků.** Všechny hodnoty byly stanoveny na základě dat zahajovacích výkazů ke školnímu roku 2018/19. **V červnu 2019 byly obdobným způsobem zveřejněny i informace k nepedagogickým pracovníkům.** Všechny potřebné metodiky pro určování parametrů nového financování byly vždy v předstihu zveřejněny na webových stránkách ministerstva.

2.3. Dotační výzvy a rozvojové programy pro oblast regionálního školství

2.3.1 Dotační výzva „Podpora školního stravování žáků základních škol“

Cílem výzvy je podpora školního stravování žáků základních škol, jejichž rodina se ocitla v dlouhodobě nepříznivé finanční situaci, a umožnit zlepšení podmínek pro řádný průběh povinné školní docházky těchto žáků. Prostředkem k dosažení cíle je podpora spolupráce ministerstva, právnických osob vykonávajících činnost základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, právnických osob vykonávajících činnost zařízení školního stravování zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení a nestátních neziskových organizací, které se ve své hlavní činnosti zaměřují na aktivity zaměřené na sociální pomoc rodinám v nepříznivé sociální situaci. **V roce 2019 bylo poskytnuto celkem 30 mil. Kč, bylo zapojeno 957 škol a 7 614 žáků.**

2.3.2 Dotační výzva „Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR“

Dotační výzva „Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR“ v roce 2019 byla vyhlášena v souladu s usnesením vlády č. 6 ze dne 7. ledna 2019 k Postupu při realizaci aktualizované „Koncepce integrace cizinců – Ve vzájemném respektu v roce 2019“. Na tento účel byly ministerstvu poskytnuty finanční prostředky z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra. Výzva byla určena na podporu vzdělávacích aktivit pro děti/žáky cizince, které mohou zvýšit jejich úspěšnost v předškolním a základním vzdělávání (např. integrační mimoškolní volnočasové aktivity pro cizince a jejich rodiny, tvorba vzdělávacích programů a výukových materiálů, tvorba metodických materiálů pro pedagogy apod.). **Podpořeno bylo 11 projektů v celkové výši 3 mil. Kč.**

2.3.3 Dotační výzva „Podpora integrace romské menšiny“

Cílem výzvy je zajištění základních podmínek pro rozvoj společného vzdělávání romských žáků v hlavním vzdělávacím proudu prostřednictvím projektů, které podporují předškolní vzdělávání romských dětí, zvyšují jejich účast v předškolním vzdělávání i připravenost na úspěšné zahájení školní docházky, podporují spolupráci rodiny a školy v oblasti předškolního a základního vzdělávání, přispívají k úspěšnému vzdělávání romských žáků na základní škole a působí preventivně proti předčasnému ukončování vzdělávání romských žáků, podporují úspěšný přechod romských žáků základních škol na střední školy a napomáhají úspěšné integraci romských a ostatních dětí a žáků prostřednictvím volnočasových aktivit. Výzva směřuje na podporu takových aktivit, do kterých se mohou zapojit nejen romské děti, ale také děti, které sdílejí společný prostor, tak aby bylo možné rozvíjet interkulturní dialog a podpořit vzájemné porozumění v tomto procesu. Program je vyhlášen na základě nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění nařízení vlády č. 262/2005 Sb. **V roce 2019 bylo podpořeno celkem 29 projektů v celkové částce 12 452 807 Kč.**

2.3.4 Dotační výzva „Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin“

Cílem výzvy je podpora vytváření podmínek pro naplňování státní politiky v oblasti vzdělávání v jazycích národnostních menšin, programu podpory vzdělávání dětí a žáků pocházejících z odlišného jazykového a kulturního prostředí, podpora projektů multikulturní výchovy dětí, žáků a mládeže do věku 26 let směřující k posilování vědomí o obecné lidské sounáležitosti, poznávání historie a kultury jiných národů, vedoucích ke vzájemné toleranci a boji proti rasismu a xenofobii. Výzva je vyhlášena na základě nařízení vlády č. 98/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity, ve znění nařízení vlády č. 262/2005 Sb. **V roce 2019 bylo podpořeno celkem 45 projektů v celkové částce 12 501 866 Kč.**

2.3.5 Dotační výzva „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol“

Cílem výzvy je podpořit romské žáky a studenty ve studiu, zlepšit jejich vzdělávací výsledky, zamezit předčasným odchodem ze vzdělávání, zvýšit počet romských žáků a studentů, kteří úspěšně ukončí vzdělávání na střední škole, konzervatoři a vyšší odborné škole a zvýšit počet romských žáků a studentů, kteří budou motivováni ke vzdělávání na vysokých školách. Výzva je určena pro romské žáky a studenty, pokud jsou občany České republiky a jejichž rodinám působí náklady spojené se středním nebo vyšším odborným vzděláváním finanční obtíže. Slouží na částečnou nebo úplnou úhradu nákladů žáků/studentů v položkách úplata za stravné, ubytování, cestovné, úplata za vzdělávání a školní potřeby, dále na úhradu činností

(individuální konzultace, skupinové aktivity, práce s žáky, studenty), které bude zajišťovat realizátor aktivit, pokud byly žadatelé o dotaci přiděleny finanční prostředky na tento účel. **V roce 2019 bylo podpořeno celkem 151 škol, 1 041 žáků v celkové částce 5 096 048 Kč.**

2.3.6 Rozvojový program „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“

Rozvojový program „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“ byl v roce 2019 určen na usnadnění integrace do českého vzdělávacího systému pro cizince v povinném předškolním vzdělávání a v základním vzdělávání. Dotace byla určena na zabezpečení výuky českého jazyka a doučování pro děti/žáky cizince, tzn. na ohodnocení nadstandardní práce pedagogů, zabezpečení školních potřeb, učebnic a učebních pomůcek potřebných pro výuku. Každoročně narůstá počet zapojených škol, podpořených cizinců i alokace na tento rozvojový program. **V roce 2019 bylo podpořeno zhruba šest tisíc dětí/žáků cizinců ve 351 školách v celkové výši 42,4 mil. Kč.**

2.3.7 Rozvojový program „Podpora výuky plavání v základních školách“

Účelem programu je zajistit finanční prostředky pro podporu povinné výuky plavání na 1. stupni základní školy. Celá přidělená částka je určena na ostatní neinvestiční výdaje, a to na dopravu žáků z místa poskytování vzdělávání do místa výuky plavání a zpět, včetně přistavných kilometrů a čekací doby, výhradně v rámci České republiky. Základní školy proto nejsou nuceny požadovat celou platbu od zákonných zástupců svých žáků, případně dotace může pokrýt celou platbu za tuto dopravu. **V roce 2019 bylo na tento program vyčleněno celkem 75 789 080 Kč. Do programu se zapojilo 2 730 škol a podpořeno bylo 153 999 žáků 1. stupně základních škol.**

2.3.8 Rozvojový program ve vzdělávání „Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou na rok 2019“

Rozvojový program ve vzdělávání „Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou na rok 2019“ podpořil činnost škol zapsaných v rejstříku škol s obory vzdělání 79-42-K/41, 79-42-K/61 a 79-42-K/81 (Gymnázium se sportovní přípravou). Jedná se o podporu rozvoje pohybového nadání a sportovního talentu žáků ve vybraných olympijských sportech v systému gymnázií s oborem vzdělání sportovní příprava. Podpora byla realizována dle schválených diferencovaných vícenákladů na sportovní přípravu prostřednictvím odboru sportu ministerstva. Dotace pro sportovní gymnázia byly poskytnuty prostřednictvím příslušných krajských úřadů. **Podpořena byla sportovní příprava celkem 1 741 žáků na 17 školách-sportovních gymnáziích prostřednictvím 12 krajských úřadů ve finanční výši 109 064 440 Kč** směřované na platy trenérů-pedagogů a ostatní neinvestiční výdaje.

2.3.9 Rozvojový program na podporu organizace a ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou ve vybraných školách v podzimním zkušebním období roku 2019

Cílem rozvojového programu bylo poskytnout vybraným právnickým osobám vykonávajícím činnost střední školy neinvestiční finanční prostředky účelově určené jednak na komplexní zajištění podmínek pro řádný průběh didaktických testů a písemných prací společně části maturitní zkoušky podle jednotného zkušebního schématu a dále na zajištění technicko-administrativních podmínek pro konání zkoušek v podzimním zkušebním období roku 2019. **Z rozpočtu pro regionální školství byla vyčleněna částka 11 059 249 Kč.**

2.3.10 Rozvojový program na podporu odborného vzdělávání

Již od roku 2014 ministerstvo každoročně vyhlašuje „Rozvojový program na podporu odborného vzdělávání“. Předmětem podpory rozvojového programu jsou vybrané skupiny oborů vzdělání, které lze považovat z hlediska potřeb trhu práce, unikátnosti a tradice v daném území za nenahraditelné. Zároveň se jedná o obory vzdělání, o které nebyl ze strany žáků základních škol dostatečný zájem, nebo o obory vzdělání s menší potřebou specializovaných odborníků uplatnitelných na trhu práce.

Finanční prostředky jsou určeny v případě veřejných středních škol na platy, zákonné odvody i FKSP pedagogických pracovníků a v případě soukromých a církevních středních škol na jejich mzdy a zákonné odvody. Toto opatření umožňuje při menším počtu žáků na učitele vytvářet v odborných předmětech nebo oblastech příznivější podmínky pro zvýšení kvality odborného vzdělávání.

2.3.11 Podpora financování základních a středních škol při zavádění změny systému financování regionálního školství v období 9.–12. měsíc roku 2019

V roce 2019 byl také vyhlášen rozvojový program s názvem „Podpora financování základních a středních škol při zavádění změny systému financování regionálního školství v období 9.–12. měsíc roku 2019“. Cílem rozvojového programu bylo dofinancování úvazků pedagogických pracovníků, které nově vznikly od 1. září 2019 v souvislosti se změnou financování regionálního školství od 1. ledna 2020.

Podporovány byly školy veřejných zřizovatelů (kraj, obec, dobrovolný svazek obcí). Finanční prostředky byly určeny na platy, zákonné odvody i FKSP pedagogických pracovníků.

Rozvojovým programem byly pokryty náklady škol vyplývající:

- z realizace výuky v souladu s nařízením vlády č. 123/2018 Sb. o stanovení maximálního počtu hodin výuky financovaného ze státního rozpočtu pro základní školu, střední školu a konzervatoř zřizovanou krajem, obcí nebo dobrovolným svazkem obcí,
- z dofinancování úvazků pedagogických pracovníků podle vyhlášky č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, ve znění pozdějších předpisů,
- z dofinancování úvazků pedagogických pracovníků podle vyhlášky č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři, ve znění pozdějších předpisů.

2.3.12 Dotační výzva na rozvoj primární prevence rizikového chování

Dotační výzva na rozvoj primární prevence rizikového chování pro rok 2019 měla původně alokovanou částku ve výši 20 329 000 Kč, kterou se podařilo navýšit o částku z nespotebovaných nároků roku 2018, proto bylo možné podpořit projekty, které splnily parametry dotační výzvy částkou **ve výši 27 503 795 Kč**, z toho individuální projekty (modul A) – 26 113 345 Kč a krajské projekty (modul B) – 1 390 450 Kč. Příjemci dotací byly školy, školská zařízení a nestátní neziskové organizace, které pracují s dětmi a mládeží a také kraje.

Modul A (individuální projekty) byl zaměřen na podporu projektů primární prevence všech typů rizikového chování zaměřené na děti a mládež. Modul B byl určen na podporu krajských projektů, které systémově zabezpečí vzdělávání, metodické vedení, předávání odborných informací, evaluaci a úpravu dokumentů ve školním prostředí v oblasti primární prevence riziko-

vého chování dětí a mládeže.

V rámci odborného hodnocení a následného posuzování komisí bylo k podpoře ve výši 100 % žádosti doporučeno 73 žádostí, 11 žádostí nebylo doporučeno, a to z důvodu jejich nedostatečného bodového hodnocení.

2.3.13 Dotační výzva Podpora vzdělávání v regionálním školství v roce 2019

Cílem výzvy bylo obohatit proces vzdělávání v oblasti aktuálních vědních poznatků a společenských témat, v oblasti vzdělávání učitelů a v šíření příkladů dobré praxe. V dotační výzvě byly věcně vymezeny tematické moduly:

- Podpora přípravy a tvorby výukových materiálů s přidanou didaktickou hodnotou k aktuálním společenskovědním tématům, nebo k novým poznatkům v oblasti přírodních věd,
- Vzdělávací akce pro pedagogické pracovníky (semináře, konference),
- Prezentace výsledků práce dětí a žáků nebo pedagogických pracovníků (přehlídky, festivaly), včetně akcí soutěžního charakteru.

Podpořeno výzvou bylo 15 projektů v celkové finanční výši 4 551 898 Kč.

2.3.14 Pokusné ověřování Vzdělávací programy paměťových institucí do škol

Pokusné ověřování Vzdělávací programy paměťových institucí do škol bylo na školní rok 2018/19 a školní rok 2019/20 vyhlášeno na základě § 171 odstavce 1 školského zákona. Účelem pokusného ověřování bylo ověřit vliv zážitkové pedagogiky na zvýšení kvality výuky společenskovědních předmětů na základních školách ve vzdělávacích oblastech „Člověk a jeho svět“ a „Člověk a společnost“ Pokusné ověřování probíhalo v 72 vybraných základních školách, které potvrdily svou účast pro období leden–červen 2019, a v 85 školách (nově zařazená i víceletá gymnázia), které potvrdily účast pro období září–prosinec 2019. Další cíle projektu byly nasměřovány na podporu znalosti žáků a na jejich rozvoj v oblasti komunikace a sociálních kompetencí. Ověření zájmu škol o zážitkovou výuku proběhlo prostřednictvím finanční podpory z prostředků státního rozpočtu, která byla určena na pokrytí nákladů přímo souvisejících s návštěvou paměťových institucí v České republice, tj. cestovné, vstupné, stravné, náklady spojené s ubytováním (v případě vícedenních zájezdů), a dále na administrativní vyhodnocení pokusného ověřování.

Celková částka na rok 2019 byla poskytnuta ve výši 19 232 500 Kč.

2.3.15 Rozvojový program na podporu částečného vyrovnání mezikrajových rozdílů v odměňování pedagogických pracovníků mateřských, základních a středních škol, konzervatoří a školních družin v roce 2019

Cílem programu bylo prostřednictvím posílení nenárokových složek platu zvýšit platovou úroveň pedagogických pracovníků veřejných mateřských, základních a středních škol (vč. konzervatoří) a školních družin v krajích, ve kterých byla dosažená úroveň odměňování těchto pracovníků v roce 2017 nižší než úroveň odměňování ve dvou krajích s nejvyšší dosaženou úrovní odměňování uvedených pracovníků (zvláště pro každý jednotlivý, výše uvedený, druh školy či školní družinu), a tím částečně vyrovnat mezikrajové rozdíly v odměňování těchto pracovníků.

Program byl vyhlášen na celé období roku 2019 a **celkový objem finančních prostředků uvolněných z rozpočtu MŠMT na tento program činil 1 052 910 758 Kč.**

2.4. Společné vzdělávání a hodnocení jeho průběhu

- **Hodnocení průběhu společného vzdělávání;**
- **Legislativní opatření související se společným vzděláváním a metodická podpora;**
- **Rozvojové programy na podporu společného vzdělávání.**

2.4.1 Hodnocení průběhu společného vzdělávání

Vzdělávací podmínky dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením se pravidelně vyhodnocují. Na základě tematické zprávy České školní inspekce „Vybrané aspekty implementace společného vzdělávání“, Analýzy společného vzdělávání za období 1. září 2016 – 31. října 2017 a dalších dokumentů, prostřednictvím nichž byly zjištěny slabé stránky implementace společného vzdělávání, byla v roce 2019 přijímána opatření zaměřující se mj. na odstraňování administrativní zátěže pedagogických pracovníků, systémové financování podpůrných opatření aj.

Podle Výroční zprávy České školní inspekce „Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/19“ **byly vytvářeny rovné příležitosti ke vzdělávání a rozvoji potenciálu každého dítěte v 98,2 % navštívených mateřských škol.** Ze zprávy dále vychází, že se pedagogové vzdělávají v problematice vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a snaží se vytvářet optimální podmínky. V oblasti základního školství zpráva uvádí, že **85,8 % navštívených škol postupovalo při poskytování podpůrných opatření v rozsahu stanoveném v doporučení školského poradenského zařízení a 82,5 % sledovaných škol poskytovalo účinnou podporu všem žákům s potřebou podpůrných opatření.** Současně zpráva konstatuje, že v běžných třídách základních škol dochází k podpoře společného vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy každoročně zveřejňuje Statistickou ročenku školství – výkonové ukazatele, která podává mj. informace o počtech dětí, žáků a studentů s různými druhy zdravotního postižení podle druhu školy či třídy, ve které jsou vzděláváni. Ve školním roce 2019/20 je v běžných základních školách vzděláváno o 8 017 žáků se zdravotním postižením více než ve školním roce 2018/19, z toho je 4 855 žáků s lehkým mentálním postižením, což je o 503 žáků více oproti předchozímu školnímu roku.

Trvale ubývá počet speciálních základních škol, který od školního roku 2015/16 klesl o 59 škol. Podporováno je další vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti inkluze, jež v roce 2019 realizoval Národní institut pro další vzdělávání a Národní ústav pro vzdělávání. V rámci projektu „Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi“ proběhlo v rozmezí od ledna do listopadu celkem 814 vzdělávacích akcí pro učitele a zástupce vedení škol zaměřených bezprostředně na oblast společného vzdělávání.

2.4.2 Legislativní opatření související se společným vzděláváním

Od 1. ledna 2020 je v účinnosti **novela vyhlášky č. 27/2016 Sb.**, jejímž cílem je zefektivnit implementaci inkluzivního vzdělávání tak, aby mělo každé dítě, žák či student rovné možnosti ve vzdělávání, snižovala se administrativní zátěž pedagogických pracovníků za účelem zvýšení časových možností k pedagogické práci s dětmi, žáky a studenty a bylo systémově řešeno zajištění podpůrných opatření personálního charakteru. Rovněž byla zavedena podmíněná normovaná finanční náročnost. Pro usnadnění implementace tohoto předpisu byl ministerstvem vydán metodický pokyn, který je dostupný na jeho webových stránkách.

Nově jsou asistenti pedagoga ve speciálních školách, třídách či odděleních financováni jako standardní pracovní pozice při zohlednění typu školy a zdravotního postižení dětí a žáků. Samotná činnost asistenta pedagoga v dotčených školách, třídách či odděleních školních družin si již nevyžaduje návštěvu školského poradenského zařízení. Tímto krokem má být zajištěno snížení administrativy, systémový způsob financování personální podpory a zvýšená jistota jak pro dotčené školy a školní družiny, tak pro samotné asistenty pedagoga. Uvedená změna se dotýká speciálního školství v rámci mateřských a základních škol, základní školy speciální, přípravného stupně základní školy speciální, oborů vzdělání Praktická škola jednoletá a Praktická škola dvouletá, speciálních oddělení školních družin a tříd škol při školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

V roce 2019 **došlo k novelizaci nařízení vlády č. 75/2005 Sb.**, o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, **při níž byla přijata změna rozsahu přímé pedagogické činnosti asistentů pedagoga.**

Během roku 2019 byl **revidován metodický materiál „Zásady přístupu k dětem, žákům, studentům s poruchami autistického spektra v rámci vzdělávacího procesu“**, jehož cílem je informovanost odborné veřejnosti, zejména pedagogů škol (samotný materiál vznikl na základě požadavků vyplývajících z „Podnětu k řešení situace života osob s poruchami autistického spektra a jejich rodin“, který byl schválen usnesením vlády České republiky č. 111 ze dne 8. února 2016).

2.4.3 Rozvojové programy na podporu společného vzdělávání

Ministerstvo na období roku 2019 vyhlásilo rozvojový program „Navýšení kapacit ve školských poradenských zařízeních“, jehož účelem bylo zajištění dostatečné odborné personální podpory ve školských poradenských zařízeních pro realizaci § 16 školského zákona. **Na rok 2019 byla pro tento program alokována částka zhruba 159,9 mil. Kč.**

V roce 2019 byl také vyhlášen rozvojový program „Vybavení školských poradenských zařízení diagnostickými nástroji“, v rámci něhož poskytlo ministerstvo školským poradenským zařízením finanční prostředky na nákup moderních a standardizovaných diagnostických nástrojů zaměřených na diagnostiku dětí, žáků a studentů, využitelných při stanovení adekvátních podpůrných opatření, specifikaci vzdělávacích potřeb a vymezení optimální podpory ve vzdělávání, a na vzdělávání související s používáním daného diagnostického nástroje. Cílem saturace školských poradenských zařízení prostřednictvím tohoto rozvojového programu v celorepublikovém měřítku bylo umožnit co nejkvalitnější a nejpřesnější diagnostiku speciálních vzdělávacích potřeb dětí, žáků a studentů. **Celkově byla v rámci rozvojového programu přidělena dotace ve výši zhruba 9,2 mil. Kč.**

Prostřednictvím rozvojového programu „Financování asistentů pedagoga podle § 18 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů, na období leden–srpen 2019“ **bylo poskytnuto celkem cca 3,1 mil. Kč.**

2.5. Aktuální stav plnění opatření k výkonu rozsudku D. H.

Česká republika kontinuálně reaguje a zavádí opatření rozsudku D. H. proti České republice pro posílení kvalitního a dostupného vzdělání dětí, žáků a studentů a účinné kompenzace všech forem znevýhodnění žáků s důrazem na individualizaci poskytované podpory k posilování inkluzivních prvků školského systému. Opatření na podporu vzdělávání romských žáků jsou nedílnou součástí tohoto přístupu, který se postupně prosazuje na všech úrovních vzdělávací politiky, je ukotven v klíčových strategických dokumentech vlády a zavádí potřebné kroky promítnuté do klíčové legislativy. Základním cílem všech přijatých opatření je důsledné naplňování zásad školského zákona, Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, Úmluvy o právech dítěte a Ústavy České republiky. Je nicméně nutné mít na paměti, že vzdělávací systém má z povahy věci určitou setrvačnost a nelze očekávat, že k razantním změnám může dojít v krátkém horizontu.

I přes významný posun v odstranění řady formálních a neformálních bariér v dané oblasti, je nadále soustředěna pozornost a připravovány kroky k posílení vzdělávací reformy zahrnující podstatné změny ve vzdělávacích programech, které kladou vyšší nároky na organizaci práce škol a v neposlední řadě na pracovní postupy a dovednosti pedagogů a poradenských pracovníků. Kvalita samotných učitelů je zcela určujícím faktorem kvality vzdělávání. Je nadále věnována významná pozornost výběru, počáteční přípravě a průběžné profesní podpoře učitelů. V tomto ohledu je zejména ministerstvem, Českou školní inspekcí a Národním ústavem pro vzdělávání¹ vyvíjeno úsilí k dosažení koncentrace odborných kapacit v území pro snížení regionálních disparit zejména v regionálním školství, k poskytování a koordinaci metodické podpory školám a k podpoře jejich vzájemné komunikaci a sdílení zkušeností.

Cílem dosavadních legislativních změn bylo zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména rozšíření podpory při jejich vzdělávání v běžných školách systémem podpůrných opatření, který doplní personální i materiální podmínky ve školách. Systém podpory byl významně posílen financováním podpůrných opatření státem prostřednictvím normované finanční náročnosti jednotlivých podpůrných opatření a zároveň školám přinesl jistotu jejich finančního zabezpečení.

Návazným opatřením posilujícím práva dětí a rodičů je existence revizního orgánu v oblasti diagnostiky a doporučení podpory při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, rozšíření kompetencí České školní inspekce ve vztahu k poradenským zařízením a úprava Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání tak, aby co nejlépe vytvářel podmínky pro zajištění rovného přístupu ke vzdělávání pro všechny žáky.

Systém společného vzdělávání je nadále adekvátně finančně zajištěn. Efektivnější systém přidělování zdrojů, který zajistí, aby zdroje odpovídaly všem identifikovaným problémům projevujícím se ve vzdělávacích potřebách, je důležitým předpokladem pro snížení nerovností ve vzdělávání. Pro snížení dopadu sociálně-ekonomických faktorů, které mají prokazatelný vliv na výsledky vzdělávání, a účinná odezva na demografické a jiné změny v území, je klíčová meziresortní spolupráce s důsledným poukazováním na vzdělávání jako společné odpovědnosti. Meziresortní spolupráce a data předurčují přesnější sladění zdrojů s efektivnější koordinací záměrů a aktivit jednotlivých škol a navazujících služeb v daném území.

Rámec pro dosažení dalšího pokroku při prosazování spravedlnosti a rovnosti ve vzdělávání vyžaduje nadále důsledné monitorování a hodnocení s cílem získat lepší informace o poskytování podpory a zdrojů školám a znevýhodněným dětem, žákům a studentům. V tomto úsilí přetrvávají významné výzvy zaměřené na alokaci zdrojů a podpory pro budoucí směřování vzdělávacích politik, které budou nadále obsahovat opatření rozsudku D. H. proti České republice.

¹ *Národní ústav pro vzdělávání byl k 31. prosinci 2019 zrušen a jeho vybrané agendy byly od 1. ledna 2020 integrovány do Národního pedagogického institutu České republiky.*

2.6. Výsledky vzdělávání žáků středních škol

2.6.1 Jednotné přijímací zkoušky

Jednotná přijímací zkouška (dále jen „JPZ“) do 1. ročníku oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou se realizuje na základě školského zákona. Návodnou legislativní normou, která upřesňuje organizaci a zajištění JPZ v jednotlivých školách a stanovuje pravidla pro podání přihlášky, konání zkoušky i přijetí žáků na základě výsledků, je pak vyhláška č. 353/2016 Sb., o přijímacím řízení ke střednímu vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2018 byla vyhláška novelizována vyhláškou č. 244/2018 Sb. s účinností od 1. listopadu 2018, tedy pro přijímací řízení ve školním roce 2018/19. Novela přispěla ke zkvalitnění procesu přijímání ke vzdělávání, s důrazem na definování přesnějších pravidel přijímání ke vzdělávání uchazečů se speciálními vzdělávacími potřebami a uchazečů podle § 20 odst. 4 školského zákona, kteří požádali o prominutí JPZ z českého jazyka a literatury. V souvislosti s novelizací byla pro přijímací řízení ve školním roce 2018/19 aktualizována „Metodická informace ke konání přijímacího řízení uchazečů se speciálními vzdělávacími potřebami do 1. ročníku středního vzdělávání č. j. MSMT-37857/2018-1“, „Informace k přijímací zkoušce z českého jazyka a literatury osob pobývajících dlouhodobě v zahraničí při přijímání ke střednímu vzdělávání č. j. MSMT-37438/2018-1“ a „Informace pro přijímání na střední školy a konzervatoře ve školním roce 2018/19 č. j. MSMT-3217/2019-1“.

Realizaci JPZ je na základě legislativních předpisů pověřeno Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (dále jen „CZVV“), přímo řízená organizace ministerstva. JPZ se koná v celostátním měřítku od školního roku 2016/17 povinně v prvním kole přijímacího řízení do oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou. JPZ se nekoná v rámci přijímacího řízení do oborů vzdělání, v nichž je jako součást přijímacího řízení stanovena rámcovým vzdělávacím programem talentová zkouška, a to s výjimkou oborů vzdělání „Gymnázium se sportovní přípravou“.

Uchazeči o obory vzdělání bez talentové zkoušky měli možnost v roce 2019 podat do 1. března přihlášku až na dvě střední školy (nebo až na dva obory vzdělání, případně zaměření podle školního vzdělávacího programu v rámci jedné školy), přičemž takovým bylo umožněno konat JPZ v řádném termínu na každé z těchto škol. Pokud se žák v prvním nebo druhém řádném termínu nemohl z vážných důvodů dostavit ke konání testů a omluvil se řediteli školy do 3 pracovních dnů od termínu konání zkoušky, mohl konat JPZ v termínu náhradním.

Uchazeči skládali JPZ formou písemného testu ze vzdělávacího oboru „Český jazyk a literatura“ a vzdělávacího oboru „Matematika a její aplikace“, přičemž varianty testů byly různé pro čtyřletá a nástavbové obory vzdělání, pro šestiletá gymnázia a pro osmiletá gymnázia.

Stejně jako v předchozím roce i v roce 2019 obsah testů vycházel z příslušných vzdělávacích oblastí Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, a to v souladu s níže deklarovanými zásadami:

- testy pro uchazeče z 9. ročníku základní školy (čtyřleté obory vzdělání na středních školách) a pro uchazeče o nástavbové obory vzdělání vycházely z celého rozsahu Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání,
- testy pro uchazeče z 5. ročníku základní školy (osmiletá gymnázia) vycházely z rozsahu učiva Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání na 1. stupni základní školy,
- testy pro uchazeče ze 7. ročníku základní školy (šestiletá gymnázia) vycházely z přiměřeného rozsahu učiva z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Termíny konání písemných testů jednotné přijímací zkoušky:

Studium	První kolo – první termín	První kolo – druhý termín	Náhradní termín k prvnímu termínu	Náhradní termín k druhému termínu
Čtyřleté a nástavbové	12. 04. 2019	15. 04. 2019	13. 05. 2019	14. 05. 2019
Šestileté a osmileté	16. 04. 2019	17. 04. 2019	13. 05. 2019	14. 05. 2019

K prvnímu řádnému termínu se přihlásilo 64 482 uchazečů o čtyřleté obory vzdělání a nástavbové studium, 5 580 uchazečů o šestiletá gymnázia a 22 315 uchazečů o gymnázia osmiletá. Ke druhému řádnému termínu podala přihlášku 54 417 uchazečů o čtyřleté obory vzdělání a nástavbové studium, 4 077 uchazečů o šestiletá gymnázia a 17 340 uchazečů o gymnázia osmiletá. Minimální hranice úspěšnosti v testech nebyla centrálně stanovena.

Pro první a druhý řádný termín JPZ byla zkušební dokumentace vytištěna v CZVV a distribuována přímo do středních škol, ve kterých se jednotné testy konaly. Pro každého uchazeče byl vytištěn jeden testový sešit a jeden personalizovaný záznamový arch pro každou jím konanou zkoušku.

Pro náhradní termíny byla zkušební dokumentace pro jednotlivé uchazeče zpřístupněna středním školám v digitální podobě v informačním systému CZVV (CERTIS). Pro uchazeče, kteří byli přihlášení k náhradnímu termínu, pak zkušební dokumentaci vytiskli ve střední škole, ve které se zkouška konala.

Testování ve školách proběhlo metodou tužka a papír, přičemž čistý čas na vykonání testu z českého jazyka a literatury byl 60 minut a čistý čas na vykonání testu z matematiky byl 70 minut. Uchazečům se speciálními vzdělávacími potřebami ředitelů středních škol upravili podmínky pro konání zkoušky v souladu s platným doporučením školského poradenského zařízení.

Hodnocení odpovědí na otázky s nabídkou odpovědi (uzavřené) se uskutečnilo automaticky, hodnocení úloh bez nabídky odpovědi (otevřené úlohy) provádělo 376 raterů matematiky a 111 raterů českého jazyka a literatury, a to prostřednictvím speciální webové aplikace. Každá odpověď byla posouzena na základě jednotných metodik nezávisle dvěma posuzovateli, v případě neshody pak ještě supervizorem. Hodnocení ratery bylo u prvního řádného termínu zahájeno 12. a ukončeno 17. dubna 2019. Celkem bylo posouzeno téměř 2,6 milionu odpovědí. U druhého řádného termínu probíhalo hodnocení více než 2,15 milionů odpovědí v období od 17. do 21. dubna 2019. Celkem bylo takto posouzeno téměř 4,8 mil. odpovědí, to znamená, že se realizovalo více než 9,6 mil. hodnocení (včetně revizních a kontrolních hodnocení). Výsledky JPZ konaných v řádném termínu předalo CZVV ředitelům středních škol dne 28. dubna 2019.

U uchazečů, kteří konali testy ve dvou termínech, byly ředitelům škol zpřístupněny výsledky z obou termínů, přičemž pro rozhodnutí o přijetí mohli ředitelé v souladu s platnou legislativou využít pouze lepší dosažený výsledek. Ředitelé škol následně na základě jimi stanovených kritérií přijímacího řízení zveřejnili pořadí uchazečů podle výsledku hodnocení v přijímacím řízení nejpozději do 2 pracovních dnů od předání výsledků testů CZVV škole, resp. do 2 pracovních dnů po posledním termínu stanoveném pro konání školní přijímací zkoušky (byla-li stanovena).

Přihlašování uchazečů k náhradnímu termínu se konalo na základě omluvy neúčasti uchazeče z příslušného 1. nebo 2. řádného termínu ředitelem školy předané do informačního systému CZVV (CERTIS). **K náhradnímu termínu bylo přihláшено 506 uchazečů o čtyřleté obory vzdělání, 84 uchazečů o šestiletá gymnázia a 246 uchazečů o gymnázia osmiletá.** Hodnocení odpovědí se uskutečnilo ve stejném režimu jako v řádných termínech. U prvního a druhého náhradního termínu vzhledem k nízkému počtu uchazečů bylo hodnocení zahájeno 13. a ukončeno 15. května 2019, celkem bylo posouzeno více

než 17 tisíc odpovědí na otevřené otázky. Výsledky byly ředitelům škol uvolněny dne 20. května 2019.

CZVV poskytovalo žákům, školám i veřejnosti informační podporu a pravidelně aktualizovalo informace o JPZ prostřednictvím oficiálních webových stránek <https://www.ceremat.cz>. Na těchto stránkách byly v části „Jednotná přijímací zkouška“ zveřejňovány informace týkající se zkoušky v roce 2019 – informace k podávání přihlášek, k termínům zkoušek, specifikace požadavků k JPZ a k dispozici byly i testy z předchozích let. Pro sdílení informací mezi uchazeči a jejich rodiči byl zřízen facebookový profil „Jednotné přijímačky“.

Informační podpora školám byla stejně jako v případě maturitních zkoušek zajištěna prostřednictvím informačního systému CZVV (CERTIS), jehož součástí je i tzv. directmailing, tedy hromadně zasílané e-mailové zprávy, které obsahují nezbytné informace k JPZ. Veřejnosti i školám byl každý pracovní den k dispozici i HelpDesk Centra. **Pro rok 2019 bylo v rozpočtu CZVV alokováno na realizaci JPZ 18,6 mil. Kč.**

2.6.2 Maturitní zkoušky

Od roku 2013 konají žáci všech maturitních oborů zkoušky ve společné (tj. státem zadávané) části maturitní zkoušky pouze v jedné úrovni obtížnosti. I pro rok 2019 byl tedy první povinnou zkouškou zkušební předmět český jazyk a literatura, druhou povinnou zkoušku žáci volili mezi matematikou a cizím jazykem vyučovaným na škole (výběr byl z celkem pěti cizích jazyků – anglického, německého, ruského, francouzského, španělského). Dále mohl každý žák ve společné části zvolit až dvě nepovinné zkoušky, ale pouze z portfolia zkušebních předmětů pro zkoušky povinně volitelné. Písemné práce z českého jazyka a literatury byly hodnoceny podle jednotných kritérií a metodických pokynů centrálními hodnotiteli CZVV. **Roční provozní náklady na centrální zajištění obou zkušebních období konání společné části maturitní zkoušky v roce 2019 činily 150 mil. Kč.**

Maturitní zkoušky se v roce 2019 uskutečnily ve školách v následujících termínech (jarní zkušební období / podzimní zkušební období):

- zkoušky profilové části 1. dubna až 10. června 2019 / 1. až 20. září 2019,
- ústní dílčí zkoušky společné části z českého jazyka a literatury a z cizích jazyků od 16. května do 10. června 2019 / od 1. do 20. září 2019,
- didaktické testy a písemné práce společné části od 10. dubna do 3. května 2019 / od 2. do 4. září 2019.

Písemné zkoušky společné části maturitní zkoušky v podzimním zkušebním období roku 2019 proběhly ve 120 spádových školách.

Hodnocení písemných prací proběhlo v jarním i podzimním zkušebním období 2019 z hlediska termínového, logistického a administrativního bez výraznějších problémů. Písemné práce z cizích jazyků a z českého jazyka a literatury byly hodnoceny centrálními hodnotiteli písemných prací.

Co se týká didaktických testů, **v jarním zkušebním období 2019 bylo prostřednictvím elektronického systému vyhodnoceno celkem 1 156,7 tis. otevřených testových úloh, v podzimním zkušebním období pak 174,9 tis. úloh.** V jarním zkušebním období otevřené úlohy posuzovalo 247 raterů (hodnotitelů) a osm superraterů (rozhodčích hodnotitelů), v podzimním zkušebním období 66 raterů a čtyři superrateři (spolehlivost manuálního hodnocení je založena zejména na tom, že každá otevřená úloha je hodnocena dvěma hodnotiteli a v případě neshody rozhoduje o výsledném hodnocení rozhodčí hodnotitel).

V jarním zkušebním období 2019 se k maturitní zkoušce přihlásilo 80,6 tis. žáků, z toho v řádném termínu 71,6 tis.

žáků, tj. o 550 méně než v předchozím roce (38,8 tis. dívek a 32,8 tis. chlapců). Mezi přihlášenými k řádnému termínu maturitní zkoušky bylo 66,8 tis. žáků denní formy vzdělávání (93,2 %) a 4,8 tis. žáků ostatních forem vzdělávání (6,8 %).

Podíl gymnázií na celkovém počtu maturantů přihlášených v řádném termínu v roce 2019 meziročně vzrostl o 0,5 procentního bodu, a to na 30,4 %. Spolu s lycei (5,1 %) tak sektor všeobecně zaměřeného vzdělávání představoval 35,5% podíl všech maturantů v řádném termínu. Na odborné školství připadlo zbyvajících 64,5 %, z toho na obory „středních odborných škol“ (obory středního vzdělání s maturitní zkouškou typu M s výjimkou lyceí) 49,5 %, na obory „středních odborných učilišť“ (obory středního vzdělání s maturitní zkouškou typu L0) 7,4 % a na nástavbové studium 7,6 %.

V roce 2019 pokračoval z hlediska volby předmětu druhé povinné zkoušky společné části trend uplynulých pěti let. I nadále klesal zájem o matematiku, což se promítlo do stále rostoucí volby angličtiny (u němčiny a ruštiny byla klesající tendence zastavena v roce 2018). Z ostatních méně volených jazyků své zastoupení nezměnila od roku 2016 španělština. **Matematiku si v roce 2019 vybralo celkem 14,8 tis. maturantů v řádném termínu (21,3 %)**, oproti roku 2013 se jedná o 58,3% pokles podílu volby tohoto předmětu, **zatímco angličtinu volilo 51,6 tis. maturantů (74,4 %)**, což je 94,5 % z těch, kteří dali cizímu jazyku přednost před matematikou. V období roku 2013–2019 vzrostl podíl angličtiny o téměř 10 procentních bodů (z 84,6 % na 94,5 %), a to na úkor němčiny, jejíž podíl na cizích jazycích naopak klesl o více než 8 procentních bodů (z 11,6 % na 3,5 %). V případě maturantů v gymnáziích dosáhl poměr volby angličtiny a němčiny hodnoty 93,8 % : 3,5 %. Vyšší podíl němčiny při volbě cizího jazyka vykazují žáci zdravotnických oborů vzdělání (8,4 %) a žáci netechnických oborů nástavbového studia (9,8 %). V oborech nástavbového studia je vzhledem k vysokému podílu neprezenčních forem studia, a tedy věku maturujících, rovněž populární ruština (5,1 %).

Maturitní zkoušku v jarním zkušebním období 2019 konalo celkem 64,7 tis. žáků v řádném termínu a téměř 8 tis. v termínu náhradním a opravném. Z celkového počtu 80,6 tis. žáků přihlášených ke zkoušce v jarním zkušebním období roku 2019 vykonalo maturitní zkoušku úspěšně 53,1 tis. (65,8 %). Celkem 8,0 tis. (9,9 %) přihlášených zkoušku nekonalo a 19,6 tis. (24,3 %) zkoušku vykonalo neúspěšně. **Čistá neúspěšnost² všech, kteří maturitní zkoušku konali, činila 26,9 % a meziročně poklesla o 1,9 procentního bodu.**

Maturanti v řádném termínu, kteří tvořili celkem 88,8 % všech přihlášených (71,6 tis.), byli úspěšní celkem z 68,5 % (49,1 tis.); hrubá neúspěšnost³ maturantů v řádném termínu v roce 2019 tedy činila 31,5 % a meziročně se snížila o 1,9 procentního bodu. Z toho 21,8 % (15,6 tis.) tvořili ti, kteří zkoušku konali neúspěšně, a 9,7 % (7,0 tis.) ti, kteří ke konání maturitní zkoušky nebyli připuštěni z důvodu, že neukončili úspěšně poslední ročník vzdělávání, a v jarním zkušebním období ji proto nekonali. **Čistá neúspěšnost maturantů v řádném termínu dosáhla 24,1 %**, tj. o 1,2 procentního bodu méně než v roce 2018. Od roku 2013 se čistá neúspěšnost zvýšila o 4,3 procentního bodu.

Opravnou nebo náhradní zkoušku v jarním termínu vykonalo neúspěšně 43,8 % přihlášených (tj. o 5,2 procentního bodu méně než v roce 2018), 11,5 % přihlášených zkoušku nekonalo. Hrubá neúspěšnost se v této skupině přihlášených v roce 2019 dostala na 55,4 %. Z těch, kteří zkoušku konali, neuspělo 49,6 %, což představuje meziroční pokles neúspěšnosti o 6,9 procentního bodu.

Průměrná hrubá neúspěšnost přihlášených k maturitní zkoušce se v jarním zkušebním období 2019 pohybovala v jednotlivých skupinách oborů v intervalu 6,9–65,8% počtu přihlášených. Ve srovnání s rokem 2018 se mezioborové rozdíly o něco

² Čistá neúspěšnost u maturitní zkoušky = počet zkoušku konajících neúspěšně / počet zkoušku konajících. Ukazatel tedy nevyjadřuje míru neúspěšnosti všech přihlášených, ale pouze těch, kteří zkoušku skutečně konali.

³ Hrubá neúspěšnost = počet těch, kteří nekonali maturitní zkoušku, nebo ji konali neúspěšně / počet přihlášených k maturitní zkoušce.

snížily (v roce 2018 činila průměrná oborová neúspěšnost od 7,5 do 67,4 % přihlášených).

Hodnoty pod úrovní republikového průměru čisté neúspěšnosti vykázala pouze gymnázia (7,3 %) a lycea (15,4 %). Ekonomické a pedagogické obory „středních odborných škol“ se pohybovaly kolem republikového průměru (27 %). Do pásma mírného nadprůměru (28–31 %) patřily umělecké, technické a hotelové obory „středních odborných škol“. V rozmezí 34–36 % se pak nacházely technologické, zdravotnické a zemědělské obory „středních odborných škol“. Seznam oborových skupin tradičně uzavřely obory „středních odborných učilišť“ a nástavbového studia – čistá neúspěšnost se zde pohybuje od 41 (technické obory „středních odborných učilišť“) do 55 % (netechnické nástavby).

Hrubá neúspěšnost maturantů v řádném termínu v jiných formách vzdělávání než ve formě denní je v průměru výrazně vyšší než v denní formě vzdělávání. V roce 2019 činil rozdíl 18,2 procentního bodu (30,3 % proti 48,4 %). V případě čisté neúspěšnosti se jednalo o rozdíl 11,3 procentního bodu (23,5 % proti 34,7 %). U obou typů ukazatelů došlo meziročně ke snížení odstavu obou forem vzdělávání, tj. ke snížení neúspěšnosti maturantů v jiných formách vzdělávání.

Nejnižší čistou neúspěšnost maturantů konajících v řádném termínu společnou část maturitní zkoušky vykázala v roce 2019 tradičně gymnázia (4,1 %), pod celorepublikovým průměrem byla rovněž lycea (12,1 %) a průměr představovaly „střední odborné školy“ technické (20,9 %). Lehce nad průměrem byly obchodní akademie (22,1 %) a „střední odborné školy“ umělecké (23,4 %). S větším odstupem nad republikovým průměrem byly hotelové a podnikatelské obory „středních odborných škol“ (27,8 %), pedagogické a humanitní „střední odborné školy“ (30,3 %), „střední odborné školy“ technologické (31,2 %) a „střední odborné školy“ zemědělské (31,7 %). Neúspěšnost od 35 do 37 % se týkala „středních odborných škol“ zdravotnických a také „středních odborných učilišť“ technických. Výrazně nad republikovým průměrem se nacházely netechnické obory „středních odborných učilišť“ (45 %) a nejhůře na tom byly obory nástavbového studia (52–54 %).

Meziročně došlo ke snížení čisté míry neúspěšnosti v jarním termínu u společné části maturitní zkoušky o 1,5 procentního bodu, nejvíce si polepšily zdravotnické obory „středních odborných škol“ (o 5,5 procentního bodu) a zemědělské obory „středních odborných škol“ (o 4,8 procentního bodu), dále technické nástavbové studium (o 3,5 procentního bodu) a „střední odborné školy“ pedagogické a humanitní (o 3,4 procentního bodu).

Čistá neúspěšnost maturantů v řádném termínu z českého jazyka a literatury dosáhla v jarním zkušebním období roku 2019 hodnoty 16,5 %, což je o 1,4 procentního bodu více než v roce předchozím. Dívky byly v roce 2019 úspěšnější než chlapci, a to o 2 procentní body (chlapci 17,6 %, dívky 15,6 %).

Čistá neúspěšnost u druhé povinné zkoušky společné části v roce 2019 činila 9,7 %, což je oproti roku 2018 o 3,7 procentního bodu méně, v matematice dosáhla neúspěšnost maturantů v řádném termínu hodnoty 15,8 %, neúspěšnost u zkoušky z cizích jazyků byla 8,0 %. Čistá neúspěšnost chlapců v matematice dosáhla úrovně 13,4 %, neúspěšnost dívek 19,4 %. V cizích jazycích je genderový rozdíl neúspěšnosti v absolutních procentech menší (5,5 % u chlapců proti 9,8 % u dívek).

Průměrná republiková čistá neúspěšnost v matematice (15,8 %), byla ve srovnání s loňským rokem o 6,5 procentního bodu nižší. Rozdíly průměrné neúspěšnosti ve sledovaných oborových skupinách se pohybovaly od 1,8 % (víceletá gymnázia) po 60,5 % (netechnické obory „středních odborných učilišť“).

Celková čistá neúspěšnost v angličtině činila na jaře 2019 celkem 7,0 % (meziroční snížení o 2,4 procentního bodu), neúspěšnost chlapců dosáhla 4,7 % (tj. o 1,8 procentního bodu méně než v předchozím roce), neúspěšnost dívek 8,7 % (tedy o 2,9 procentního bodu méně než v předchozím roce). Pod úrovní republikového průměru vykazovaly průměrnou čistou neúspěšnost v angličtině gymnázia (0,8 %), lycea (2,6 %), „střední odborné školy“ technické (3,1 %) a obchodní akademie (5,5 %). Na úrovni průměru se pohybovaly technické obory „středních odborných učilišť“ (6,8 %) a hotelové obory „středních odbor-

ných škol“ (7,6 %). O něco hůře na tom byly „střední odborné školy“ umělecké (8,5 %), technologické (8,6 %), zemědělské (10,9 %) a pedagogické a humanitní „střední odborné školy“ (12,1 %). Neúspěšnost ostatních netechnických „střední odborné školy“ a technických nástaveb se pohybovala od 14 do 18 %. Nejhůře na tom byli maturanti netechnických oborů „středních odborných učilišť“ a nástaveb, kde ve zkoušce z angličtiny neuspělo 18,7 a 28,4 % konajících.

V roce 2019 si němčinu zvolilo 2,8 % maturantů (o 0,2 procentního bodu více než v předchozím roce). Čistá neúspěšnost v řádném termínu v jarním zkušebním období 2019 meziročně klesla na úroveň 34,4 %, tj. o 7,2 procentního bodu v porovnání s rokem 2018. V případě dívek byl meziroční pokles výraznější (z 44,4 % na 34,5 %, tj. o 9,9 procentního bodu), u chlapců šlo o pokles mírnější (z 35,7 % na 34,3 %, tj. o 1,5 procentního bodu).

Podzimní zkušební období je určeno zejména pro konání opravných zkoušek (žák zkoušku v předchozím zkušebním období konal, ale neuspěl), **náhradních zkoušek** (žák z vážných důvodů uznaných ředitelem školy jako omluva nemohl konat zkoušku v předchozím zkušebním období) **i zkoušek v řádném termínu** (žák nekonal v předchozím zkušebním období maturitní zkoušku z důvodu, že neukončil úspěšně poslední ročník vzdělávání).

Ke zkoušce v podzimním zkušebním období roku 2019 se přihlásilo celkem 21,3 tis. maturujících (tj. o 760 méně než v roce 2018), z toho k řádnému termínu zkoušky 3,5 tis. (tj. o 240 méně než v roce 2018), a k opravné, resp. náhradní zkoušce 17,7 tis. (o 520 méně než v roce předchozím). Z celkového počtu přihlášek k opravné a náhradní zkoušce se týkalo 14,8 tis. společné části (o 720 méně než vloni) a 6,1 tis. profilové části maturitní zkoušky (tedy o 220 více než v předchozím roce).

Hrubá neúspěšnost maturantů v řádném termínu v roce 2019 činila po podzimním zkušebním období 17,4 %, po dvou zkušebních obdobích tak maturitní vysvědčení nezískalo 12,5 tis. z celkem 71,7 tis. maturantů přihlášených v řádném termínu. Po podzimním zkušebním období tak hrubá neúspěšnost maturantů klesla z původní „jarní“ hodnoty 31,5 % o 14,1 procentního bodu. Hrubá neúspěšnost chlapců po dvou zkušebních obdobích činila 18,0 % a byla o 1,2 procentní body vyšší než u dívek (16,8 %). Z celkového počtu neúspěšných tvořili celkem 36,1 % ti, kteří nebyli dosud k maturitní zkoušce připuštěni, zbývajících 63,9 % pak ti, kteří zkoušku sice konali, ale neúspěšně.

Čistá neúspěšnost, tj. neúspěšnost maturantů účastnících se maturitní zkoušky v řádném termínu, kteří v roce 2019 konali alespoň jednu maturitní zkoušku, dosáhla po podzimním zkušebním období úrovně 11,9 %.

Průměrná čistá neúspěšnost u maturitní zkoušky po podzimním zkušebním období je nejnižší na gymnáziích – z maturantů konajících zkoušku v řádném termínu jich neuspělo ve víceletých gymnáziích pouze 1,0 % a ve čtyřletých 2,1 %. Pod úrovní průměru byla též lycea (5,7 %). Kolem republikového průměru se nacházely obchodní akademie a technické obory „středních odborných škol“ (shodně 11,6 %). Lehce nad průměrem v rozmezí 13–22 % se umístily ostatní netechnické obory „středních odborných škol“, „střední odborné školy“ technologické a technické obory „středních odborných učilišť“. Nadprůměrně vysoká míra neúspěšnosti se týkala netechnických oborů „středních odborných učilišť“ (28,1 %) a dále nastavbového studia (technické obory – 34,8 %, netechnické – 36,6 %). Největší meziroční nárůst neúspěšnosti zaznamenaly netechnické nástavby. Naopak pokles podílu neúspěšných byl nejvýraznější na zemědělských, zdravotnických, pedagogických a humanitních oborech „středních odborných škol“.

V případě maturantů, kteří se na jaře nebo na podzim hlásili v řádném termínu ke společné části maturitní zkoušky, dosáhla čistá neúspěšnost po podzimním zkušebním období hodnoty 11,1 %. Z 65,6 tis. konajících zkoušky bylo úspěšných 58,3 tis. žáků. V případě profilové části bylo neúspěšných pouze 3,0 %. Meziročně se neúspěšnost ve společné části snížila o 0,7 procentního bodu, v profilové části se naopak zvýšila o pouhých 0,1 procentního bodu. Neúspěšnost

po dvou zkušebních termínech tak byla ve společné části maturitní zkoušky v průměru téměř 4krát vyšší než v profilové části. V jednotlivých oborových skupinách se však poměr neúspěšnosti v obou částech pohyboval od 0,8 (víceletá gymnázia) až po 7,2 (technické i netechnické nástavby).

Každý, kdo konal zkoušku profilové části maturitní zkoušky, dílčí zkoušku společné části maturitní zkoušky formou písemné práce, dílčí zkoušku společné části maturitní zkoušky formou ústní anebo byl z konání těchto zkoušek vyloučen, mohl písemně požádat krajský úřad o přezkoumání průběhu a výsledku této zkoušky nebo rozhodnutí o vyloučení. Každý, kdo konal dílčí zkoušku společné části formou didaktického testu, mohl písemně požádat o přezkoumání výsledků ministerstvo.

Žádost o přezkoumání výsledku didaktického testu podalo v jarním zkušebním období celkem 4 442 žáků, a to k 4 732 dílčím zkouškám. Krajským úřadům bylo adresováno 2 234 žádostí žáků o přezkoumání výsledku dílčích zkoušek společné části, které se týkaly celkem 2 554 písemných prací, 12 ústních zkoušek a 14 profilových zkoušek.

CZVV doporučilo ke kladnému vyřízení 9 didaktických testů (0,42 % podaných žádostí). Rovněž doporučilo krajským úřadům rozhodnout o kladném vyřízení žádosti v 87 případech (3,41 % podaných žádostí) – v 78 případech u písemných prací z českého jazyka a literatury. **Žádost o přezkoumání výsledku didaktického testu podalo v podzimním zkušebním období celkem 1 191 žáků, a to k 1 260 dílčím zkouškám.** Krajským úřadům bylo adresováno 375 žádostí žáků o přezkoumání výsledku dílčích zkoušek společné části, které se týkaly 422 písemných prací a 1 ústní zkoušky. CZVV doporučilo kladné vyřízení u 2 didaktických testů (0,24 % podaných žádostí) a doporučilo krajským úřadům rozhodnout o kladném vyřízení žádosti v 9 případech (2,13 % podaných žádostí) – 9 žádostí se týkalo písemných prací z českého jazyka a literatury).

Informační podpora maturitní zkoušky byla poskytována několika způsoby v souladu se zaměřením na odlišné cílové skupiny. Pro žáky a veřejnost CZVV stejně jako v minulých letech pravidelně aktualizovalo informace prostřednictvím oficiálních webových stránek <https://maturita.cermat.cz/>, které obsahují veškeré důležité informace a dokumenty k organizaci maturitní zkoušky, jako jsou například katalogy požadavků, kritéria hodnocení nebo jednotné zkušební schéma. Webové stránky dále standardně nabízí informace o jednotlivých zkušebních předmětech, jejich struktuře a způsobu hodnocení, o konání maturitní zkoušky pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek nebo informace o odborné přípravě a školení pedagogů, kteří vykonávají funkce zajišťující konání maturitní zkoušky ve škole.

Neocenitelným informačním kanálem pro maturanty a školy byl v roce 2019 také facebookový profil „Udělám maturitu“, který má již přes 50 tisíc fanoušků. Kromě publikování oficiálních informací o maturitní zkoušce slouží profil také k odpovídání na dotazy veřejnosti (v období maturitní zkoušky měly jednotlivé statusy dosah až 40 tisíc uživatelů, jedná se tedy o velmi efektivní způsob komunikace s cílovou skupinou). Vyjma webových stránek a facebookového profilu připravilo CZVV také pět tematických čísel Maturitního zpravodaje. Hojně využíván byl rovněž „Výsledkový portál žáka“, prostřednictvím kterého mají maturanti možnost získat veškeré podstatné informace o výsledku své zkoušky.

Informační podpora školám byla zajištěna primárně pomocí tzv. directmailingu, tedy hromadně zasílaných emailových zpráv obsahujících nezbytné informace o organizačním zajištění maturitní zkoušky. Kromě e-mailové komunikace byly v součinnosti s Národním institutem pro vzdělávání (od 1. ledna 2020 Národní pedagogický institut České republiky) organizovány také konzultační semináře pro vedení škol. Rovněž byl pro tuto komunikaci využíván i samotný informační systém CZVV (CERTIS), jehož prostřednictvím CZVV poskytovalo školám metodické materiály k organizaci maturitní zkoušky, doprovodnou dokumentaci ke konání maturitní zkoušky, výsledkové dokumenty a jiné. Veřejnosti i školám byl každý pracovní den k dispozici HelpDesk CZVV.

2.6.3 Obory ukončené závěrečnou zkouškou s výučním listem

Ve školním roce 2018/19 proběhly závěrečné zkoušky již popáté jednotně. Všechny školy při nich využily zadání připravená v Národním ústavu pro vzdělávání ve spolupráci se zkušenými pedagogy daných oborů vzdělání. Jednotná zadání se týkají zkoušky praktické, písemné i ústní, a to v oborech vzdělání kategorie H a E (vzdělávací programy v délce tří nebo dvou let).

Vyjma toho byly v roce 2019 připraveny rovněž banky úkolů pro písemnou zkoušku na počítači v celkem 71 oborech vzdělání. Pracovníci Národního ústavu pro vzdělávání vytvořili aktualizovaná témata samostatných odborných prací, která byla žákům zadávána ve 13 oborech vzdělání. Rovněž věnovali zvýšenou péči závěrečným zkouškám pro žáky se závažnějším zdravotním postižením (např. sluchové, kombinované vady) a poskytovali poradenství školám v těchto otázkách. Na pomoc učitelům při přípravě závěrečných zkoušek byla zpracována metodická příručka „Závěrečná zkouška podle jednotného zadání ve škole. Školní rok 2018/19“.

K červnovému termínu závěrečných zkoušek se zaregistrovalo do systému celkem 501 škol pro 120 oborů vzdělání, přihlášeno bylo 27 738 žáků (24 840 žáků v oborech vzdělání kategorie H, 2 898 žáků v oborech vzdělání kategorie E). Písemnou zkoušku na počítači zadala ve školním roce 2018/19 svým žákům přibližně pětina škol, rozšiřoval se počet oborů na jednotlivých školách, ve kterých realizovali žáci písemnou zkoušku na počítači (celkem se jednalo o 71 oborů vzdělání).

V září se zaregistrovalo do systému 348 škol pro 91 oborů vzdělání. Daný termín byl opravný pro žáky, kteří v červnu u závěrečné zkoušky neuspěli, a náhradní pro ty, kteří se jí nemohli v červnu zúčastnit. **Zkoušky skládalo 942 žáků** (3 756 žáků v oborech vzdělání kategorie H, 186 žáků v oborech vzdělání kategorie E).

Po skončení každého termínu závěrečných zkoušek měly školy možnost (na základě dobrovolnosti) vyplnit dotazník připravený v informačním systému (tato zpětná vazba zjišťuje jak výsledky žáků dosažené u zkoušek, tak se v ní školy mohou vyjádřit ke kvalitě jednotných zadání a napsat své připomínky). Z obdržených dotazníků vyplynulo, že **nejtěžší byla pro žáky písemná zkouška, zatímco nejvíce úspěšní byli při praktické zkoušce.**

V roce 2019 proběhl již osmý ročník soutěže o nejlepší samostatnou odbornou práci. Školy do soutěže zaslaly celkem 70 žákovských prací. Autoři nejlepších prací pak převzali na podzim ocenění z rukou předsedy vlády České republiky a prezidenta Hospodářské komory České republiky.

Od 1. října 2019 byla agenda zajišťování závěrečné zkoušky v oborech vzdělání s výučním listem převedena z Národního ústavu pro vzdělávání na CZVV.

2.7. Změny v oblasti zájmového vzdělávání

2.7.1 Školní družiny

V souvislosti s novelou školského zákona týkající se změny způsobu financování veřejných škol a školních družin z prostředků státního rozpočtu byla **novelizována vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů**. Cílem novely bylo vytvoření odpovídajících podmínek pro implementaci nového způsobu financování v oblasti zájmového vzdělávání.

Zcela nově byl stanoven **minimální počet účastníků v oddělení školní družiny**. Dále novela upravila a zpřesnila současnou vyhlášku po legislativně-technické stránce, přičemž východiskem byly potřeby praxe a podněty školských zařízení pro zájmové vzdělávání. **Novela rovněž vymezila** typy školských zařízení, **pojmy pravidelná denní docházka, pravidelná docházka, nepravidelná a příležitostná docházka** a zpřesnila oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při zájmovém vzdělávání.

2.7.2 Školní kluby a střediska volného času

Pro školní kluby a střediska volného času **byly stanoveny minimální personální standardy pro zajištění vzdělávání a činnost těchto školských zařízení**, které jsou součástí přílohy vyhlášky č. 310/2018 Sb., o krajských normativních, ve znění pozdějších předpisů.

Pro určení výše krajských normativů činí minimální personální zabezpečení k zajištění vzdělávání a školských služeb ve středisku volného času (pokud daná právnická osoba nevykonává činnost školy ani jiného školského zařízení) tři pedagogičtí pracovníci (ředitel a dva pedagogové volného času) s minimálním rozsahem v součtu 2,5 přepočteného úvazku pedagogického pracovníka a jeden přepočtený úvazek nepedagogického zaměstnance.

Pro určení výše krajských normativů činí minimální personální zabezpečení k zajištění vzdělávání a školských služeb ve školním klubu jeden pedagogický pracovník s minimálním rozsahem 0,5 přepočteného úvazku pedagogického pracovníka.

2.8. Podpora a rozvoj nadání

Vzdělávání a podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků je specifikována ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., která konkretizuje způsob zjišťování mimořádného nadání, možnosti vzdělávání nadaných žáků, náležitosti individuálního vzdělávacího programu a podpůrná opatření, která mohou být nadaným doporučována školským poradenským zařízením (např. speciální učební pomůcky).

Podpora nadaných je rovněž obsahem většiny školských dokumentů, které navazují na dokumenty Evropské komise, včetně programového prohlášení vlády České republiky a strategických dokumentů ministerstva. Systém podpory nadání v gesci ministerstva vychází z **„Konceptu podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020“**. Tato koncepce řeší vznik, funkci a činnost jednotlivých článků systému podpory rozvoje nadání a péče o nadané (v oblasti kognitivního nadání) od předškolního věku až po oblast celoživotního vzdělávání. Hlavním cílem je podpora maximálního rozvoje a plného využití potenciálu všech dětí, žáků a studentů.

V roce 2019 probíhala podpora nadaných prostřednictvím Talentcentra spadajícího pod Národní institut pro další

vzdělávání (od 1. ledna 2020 Národní pedagogický institut České republiky), **kteří koordinovaly činnost krajských sítí podpory nadání** zřízených ve všech krajích České republiky. Krajské sítě podpory nadání jsou rozhodujícím hlavním článkem celostátní sítě podpory nadání, krajská pracovní skupina péče o nadané nabízí širokou nabídku aktivit pro kognitivně nadané žáky za využití všech regionálních kapacit a zdrojů. Odbornými subjekty krajské sítě jsou vysoké školy, výzkumné ústavy, odborná pracoviště, která spolu s orgány státní správy vytváří podmínky pro rozvoj nadání žáků.

Podle Výroční zprávy České školní inspekce „Kvalita a efektivita vzdělávání a vzdělávací soustavy ve školním roce 2018/19“ základní školy podporují účast žáků v soutěžích a střední školy přispívají svou organizací soutěží, přehlídek, olympiád (a dalšími aktivitami) k rozvoji profesních znalostí a dovedností, stejně tak jako k rozvoji klíčových a odborných kompetencí žáků.

Pro podporu nadané mládeže a pedagogů bylo v roce 2019 určeno několik **dotičných výzev vyhlášených ministerstvem**. Na rozvojový program „**Hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích ve školním roce 2017/18 – Excelence středních škol 2018**“ byla vyčleněna **částka 24 mil. Kč**. V roce 2019 bylo v tomto programu bodově hodnoceno celkem 431 škol. Cílem programu je zvyšování kvality a rozšiřování péče o talentované žáky středních škol, kteří jsou schopni dosahovat vynikajících výsledků v jazykových, odborných anebo uměleckých soutěžích na krajské, celostátní i mezinárodní úrovni. V rozvojovém programu „**Excelence základních škol – hodnocení žáků a škol podle výsledků v soutěžích ve školním roce 2018/19**“ obdrželo dotaci 483 základních škol. Pro rok 2019 bylo na tento program z rozpočtu MŠMT vyčleněno **8,25 mil. Kč**. Zaměření programu je obdobné jako u středních škol, ovšem v roce 2019 zde došlo nově k finanční podpoře některých sportovních soutěží (atletika, florbal, basketbal, vybíjená, minikopaná). Z programu Excelence jsou hrazeny odměny pedagogům, kteří se podíleli na úspěchu žáka v soutěži uvedené ve Věstníku MŠMT.

V rámci dotační výzvy a rozvojového programu „**Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání**“ je každoročně finančně podporován motivační a identifikační systém zhruba 160–190 soutěží ve výši **70 mil. Kč**, do kterých se aktivně zapojuje ve školních, okresních, krajských, ústředních až mezinárodních kolech až 2,15 mil. žáků.

Každoročně jsou také vysíláni zástupci České republiky na mezinárodní soutěže a přehlídky, které obsahově navazují na tužemské olympiády a soutěže. **Mezinárodních soutěží se v roce 2019 zúčastnilo 87 středoškoláků, kteří získali celkem 76 medailí, z toho 20 zlatých, 28 stříbrných, 28 bronzových a navíc 11 čestných uznání.**

Formou dotační výzvy „**Podpora nadaných žáků základních a středních škol**“ bylo v roce 2019 **podpořeno 38 projektů v celkové výši 15 mil. Kč, do kterých se zapojilo** (zejména v technických a přírodovědných oborech) **7 200 nadaných žáků**. Tito nadaní žáci se mohli pod vedením předních odborníků seznamovat na nejlepších pracovištích (zejména vysokých škol a výzkumných ústavů) s nejnovějšími postupy a poznatky z 21 oborů.

2.9. Realizace opatření Strategie digitálního vzdělávání

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020 (dále jen „SDV“) rozpracovává priority Strategie 2020 pro digitální prostředí. Jejím cílem je nastavit podmínky a procesy ve vzdělávání, které umožní digitální vzdělávání realizovat. Digitálním vzděláváním rozumíme zjednodušeně takové vzdělávání, které reaguje na změny ve společnosti související s rozvojem digitálních technologií a jejich využíváním v nejrůznějších oblastech lidských činností. Zahrnuje jak vzdělávání, které účinně využívá digitální technologie na podporu výuky a učení, tak vzdělávání, které rozvíjí digitální gramotnost žáků a připravuje je na uplatnění ve společnosti a na trhu práce, kde požadavky na znalosti a dovednosti v segmentu informačních technologií stále rostou.

SDV formuluje **tři prioritní cíle**, kterých má být do roku 2020 dosaženo:

- otevřít vzdělávání novým metodám a způsobům učení prostřednictvím digitálních technologií,
- zlepšit kompetence žáků v oblasti práce s informacemi a digitálními technologiemi,
- rozvíjet inforatické myšlení žáků.

Intervence SDV pak směřují do sedmi oblastí, jejichž cílem je:

- zajistit nediskriminační přístup k digitálním vzdělávacím zdrojům,
- zajistit podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a inforatického myšlení žáků,
- zajistit podmínky pro rozvoj digitální gramotnosti a inforatického myšlení učitelů,
- zajistit budování a obnovu vzdělávací infrastruktury,
- podpořit inovační postupy, sledování, hodnocení a šíření jejich výsledků,
- zajistit systém podporující rozvoj škol v oblasti integrace digitálních technologií do výuky a do života školy,
- zvýšit porozumění veřejnosti cílům a procesům integrace technologií do vzdělávání.

Základem úspěšné realizace SDV je aktivní zapojení všech, kteří se na realizaci aktivit mají podílet, dostatečné kapacity pro koordinaci aktivit, dostatečné personální a finanční zdroje na realizaci aktivit a přípravu podpůrných materiálů, odborných textů, analýz a studií, které jsou potřeba k realizaci aktivit a k čerpání finančních prostředků z OP VVV. **Stále je třeba věnovat značné zdroje lidské i finanční na vyjednávání, přesvědčování o významu digitálního vzdělávání, motivování zapojovaných aktérů a přípravu podpůrných materiálů a podkladů pro realizátory jednotlivých aktivit.**

V roce 2019 došlo k pokroku v plnění SDV v několika oblastech:

- byla vyhlášena výzva „**Implementace Strategie digitálního vzdělávání II**“ v rámci níž mají být podpořeny např. aktivity na podporu vzniku digitálních vzdělávacích zdrojů, propojování formálního a neformálního vzdělávání ve spolupráci s dalšími institucemi (kulturními/ paměťovými, ekologickými či vědeckými centry) nebo aktivity na podporu digitálních kompetencí pedagogických pracovníků škol,
- pokračovaly projekty „**Podpora rozvoje inforatického myšlení**“ (<https://www.imysleni.cz>) a „**Podpora rozvoje digitální gramotnosti**“ (<https://www.digigram.cz>) – oba projekty pokračovaly v pokusných ověřováních a tvorbě vzdělávacích zdrojů, které jsou již k dispozici na webových stránkách projektů,
- byl schválen a zveřejněn „**Rámec digitálních kompetencí učitele**“, který vymezuje 22 kompetencí zařazených do šesti oblastí (<https://bit.ly/2k35ldY>) – a společně s rámcem byl schválen i materiál s aktivitami, které budou zajišťovat jeho implementaci,
- byla zprovozněna online aplikace „**Profil Učitel21**“ (<https://ucitel21.rvp.cz/>) určena učitelům k hodnocení a plánování rozvoje vlastních digitálních kompetencí,
- byl zprovozněn **reputační systém EMA** (<https://ema.rvp.cz>) provázaný s databází výstupů OP VVV (postupně probíhá napojování dalších českých úložišť digitálních vzdělávacích zdrojů),

- vznikl „**Národní kabinet pro Informatiku a ICT**“ (<http://www.projektsypo.cz>) pro budování sítě metodické podpory krajských a oblastních kabinetů pro Informatiku a ICT,
- v rámci projektu SYPO byly zahájeny práce krajských ICT metodiků pro budování sítě metodické podpory.

SDV obsahuje celkem 23 opatření rozpracovaných ve 42 aktivitách. Z toho:

- 12 aktivit je splněno,
- 18 aktivit vykazuje významný pokrok,
- 7 aktivit vykazuje pokrok,
- 4 aktivity vykazují omezený pokrok,
- 1 aktivita (5.2.2) nebyla (z důvodu současného legislativního nastavení) realizována.

Dvě třetiny aktivit jsou tedy ve stavu „splněno“, nebo „významný pokrok“.

2.10. Individuální projekty systémové v rámci OP VVV

Individuální projekty systémové jsou realizovány v rámci Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání, prioritní osa 3 – Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání a jsou spolufinancovány Evropskou unií. Realizátory projektů byly v roce 2019 Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (od 1. ledna 2020 zrušen, projektové agendy přešly pod Národní pedagogický institut České republiky), Národní institut pro další vzdělávání (od 1. ledna 2020 Národní pedagogický institut České republiky) a Česká školní inspekce.

2.10.1 Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP)

Projekt nastavuje a pilotuje systém podpory ředitelů a širšího vedení škol při zavádění a rozvoji procesů strategického řízení a plánování ve školách. Prostřednictvím dlouhodobé poradenské, konzultační, vzdělávací a mentorské podpory rozvíjí kompetence vedoucích pedagogických pracovníků v oblastech analýzy potřeb škol, definování priorit a cílů jejich rozvoje a vyhodnocování pokroku v souladu se strategickou vizí školy. Systematický strategický management umožní na úrovni vedení školy vytvářet podmínky pro rozvoj pedagogů (pedagogický leadership), pozitivně se odrazí v kvalitě výuky směřující k naplnění potenciálů každého žáka a v celkové kultuře a klimatu školy. Přispěje rovněž k budování pozitivního image školy, pedagogické profese a vzdělávání obecně. Procesy strategického řízení ve školách jsou projektem dále podporovány prostřednictvím tvorby a implementace „místních akčních plánů rozvoje vzdělávání v územích“, které projekt koordinuje a metodicky zaštiťuje.

Do pilotáže tzv. intenzivní podpory (zahrnuje dvouletou spolupráci s konzultantem rozvoje školy, vzdělávání, mentoring a koučink) **bylo v roce 2019 zapojeno 94 škol**. 17 škol zakončilo vytvořením evaluační zprávy o pokroku školy v intenzivní podpoře svou dvouletou účast. 49 škol zpracovalo a implementuje strategické plány rozvoje, ve 28 školách proběhla analýza stavu a rozvojových potřeb školy. Se školami v průběhu roku 2019 spolupracovalo 63 konzultantů rozvoje školy, zkušených ředitelů škol, projektem pro poskytování intenzivní podpory systematicky školených.

Poptávka škol po zapojení do intenzivní podpory ukazuje na velký zájem o problematiku strategického řízení a plánování ze strany ředitelů škol. Většina zapojených škol si rozvoj procesů strategického řízení a plánování a pedagogického leadershipu vytkla za jeden ze strategických cílů. Současně projekt eviduje vysoký zájem o účast na komplexním vzdělávacím programu k problematice řízení změny ve školách, strategického řízení, budování kultury školy podporující naplnění potenciálů každého žáka nebo hodnocení práce pedagogů a plánování jejich profesního rozvoje. Program je účastníky hodnocen jako efektivní nástavba rozšiřující „Kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení“ poskytované Národním institutem pro další vzdělávání (Národním pedagogickým institutem České republiky). **Vzdělávací program projektu SRP v roce 2019 úspěšně absolvovalo 597 účastníků.**

Podpora procesů strategického řízení ve školách probíhá v krajských Centrech podpory také formou dotačního poradenství. Školám jsou ze strany odborných pracovníků doporučovány dotační tituly, ze kterých je možné financovat strategická opatření škol. Jedná se především o výzvy OP VVV, nejčastěji o projekty zjednodušeného vykazování, tzv. šablony. **V roce 2019 proběhlo v Centrech podpory přes 3 700 konzultací s více než 4 900 účastníky.** K orientaci škol ve zdrojích financování byla publikována, a je průběžně aktualizována, Analytická zpráva o fondech a nadacích.

Propojování aktérů rozvoje vzdělávání v územích probíhá prostřednictvím vytváření příležitostí pro vzájemná setkávání, inspiraci a výměnu dobré praxe v rámci informačních setkání zástupců „místních akčních plánů“ a místních konferencí. **V roce 2019 bylo po celé České republice** za tímto účelem **realizováno 58 akcí, na které se registrovalo přes 1 100 účastníků.** 87 účastníků absolvovalo cyklus tří webinářů zaměřený na monitoring projektů a evaluaci. Pracovníci projektu se též pravidelně zúčastňují jednání Řídících výborů „místních akčních plánů“, kde reprezentují strategické vize a priority OP VVV a obecně ministerstva, a v Centrech podpory poskytují konzultace k procesům místního akčního plánování.

Výstupy projektu SRP v roce 2019:

- zpracována analytická zpráva o fondech a nadacích,
- organizován odborný panel Leadership v územích a Funkce středního článku řízení,
- organizován vzdělávací program „Strategické řízení a plánování ve školách“ (597 účastníků),
- připraven nástavbový program rozvoje pedagogického leadershipu pro vedení škol zapojených v intenzivní podpoře (realizace programu proběhne od ledna 2020),
- aktualizována metodika strategického řízení pro širší vedení škol,
- v Centrech podpory poskytnuto 3 769 konzultací pro 4 910 účastníků,
- zajištěny webináře pro 87 účastníků,
- organizace setkání zástupců „místních akčních plánů“ a místní konference (1 163 účastníků).

2.10.2 Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B)

Projekt se soustředí na dva hlavní cíle, kterými jsou posílení osobnostních a profesních kompetencí pedagogických pracovníků potřebných k realizaci společného vzdělávání v předškolním, základním, středním a zájmovém vzdělávání a informační a osvětová kampaň zaměřená na školy, odbornou a širokou veřejnost.

Centra podpory pro oblast společného vzdělávání, krajské sítě škol, speciální školení pro kouče a mentory nebo informační semináře, to vše bylo v roce 2019 realizováno v rámci tohoto projektu.

V roce 2019 pokračovala činnost Center podpory školám v oblasti společného vzdělávání, která fungují při krajských pracovištích Národního institutu pro další vzdělávání (dnes Národní pedagogický institut České republiky). Krajské metodici a konzultanti jsou v rámci center kromě konkrétní metodické podpory schopni doporučit školám zařízení či organizace, které poskytují v daném regionu expertní služby, například v oblasti zdravotního či sociálního znevýhodnění, speciální pedagogiky nebo dětské psychologie. Zároveň radí, jakou formu profesní podpory u pedagogických pracovníků zvolit nebo je propojují s dalšími aktivními školami v kraji. V krajích, které vykazují dlouhodobě nižší míru čerpání služeb (Karlovarský, Zlínský, Pardubický) byly uskutečněny osobní konzultace s krajskými pracovníky za účelem stanovení dalšího postupu při aktivizaci škol.

Kromě konzultační a poradenské činnosti se Centra podpory také podílejí na organizaci informačních seminářů pro pedagogickou i širokou veřejnost. Tyto semináře se zaměřují na širokou škálu témat, která v daném kraji rezonují a kde dochází k různým problémům či nejasnostem. Vedou je zkušení lektori, pedagogové a další experti z praxe. Prostor získávají také aktivní rodiče nebo zástupci veřejné správy. **V roce 2019 proběhly informační semináře ve všech 14 krajích (celkem 62 seminářů s počtem účastníků 1 276)** a v následujících letech se chystají další.

Pokračovala i spolupráce se školami v Krajské síti škol a školských zařízení, kterým je v rámci projektu poskytována metodická podpora a prakticky zaměřené kurzy dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků z oblasti inkluzivního vzdělávání. Přibližně polovina z těchto škol obdrží navíc profesní podporu pro vybrané členy pedagogického sboru a vedení školy: speciálně vyškolené mentory pro učitele a kouče pro ředitele, dále pak služby školních psychologů, speciálních pedagogů a dalších odborníků. **V roce 2019 využila cílová skupina 342 odborných/expertních konzultací, 1 026 mentorských setkání/konzultací na 115 školách a 401 koučovacích setkání na 85 školách. Rovněž proběhlo 855 samostatných akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, které absolvovalo 12 692 účastníků (6 761 jednotlivců z 294 škol).** V posledním čtvrtletí roku 2019 byla **zahájena realizace nového typu služby – stáží pro pedagogy mateřských škol**, kterých proběhlo celkem sedm ve třech krajích. V ostatních krajích se začnou stáže realizovat začátkem roku 2020.

V roce 2019 **pokračovala** v rámci projektu i činnost „**Odborné platformy společného vzdělávání**“ tvořená ze zástupců veřejné správy, nestátních neziskových organizací, profesních asociací, sdružení a spolků, stejně jako akademické sféry. V roce 2019 došlo k obměně členů. Odborná platforma aktivně pracovala na celkovém vyhodnocení milníků „Akčního plánu inkluzivního vzdělávání na období 2016–2018“ a vyhodnocení první etapy akčního plánu na období 2019–2020. Odborná platforma dále rovněž vyhodnocovala Školské inkluzivní koncepce krajů.

Školy a další zájemci, kteří nezískají přímou podporu v projektu, budou mít k dispozici elektronickou pomůcku – interaktivní databázi. **V roce 2019 byla spuštěna on-line verze této interaktivní databáze**, na které probíhají práce na tvorbě odborného obsahu včetně audiovizuálních forem a prvků. Formou webové aplikace získají všichni zájemci **ověřené, pře-**

hledné a praktické informace k inkluzivnímu vzdělávání, které mohou mít neustále při ruce. Aplikace je určena především pedagogické, ale i rodičovské veřejnosti.

Aktuální informace o centrech podpory, zapojených školách, informačních seminářích a dalších projektových aktivitách včetně základních informačních zdrojů ke společnému vzdělávání jsou zveřejňovány pravidelně na webu (<http://www.inkluzevpraxi.cz>).

Výstupy projektu APIV B v roce 2019:

- již 355 škol a školských zařízení zapojených v Krajské síti,
- 855 samostatných akcí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- 1 427 mentorských a koučovacích služeb,
- 342 expertních konzultací,
- 7 stáží,
- 62 informačních seminářů.

2.10.3 Podpora kvalitních poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních zaměřených na podporu inkluze: Kvalita-Inkluze-Poradenství-Rozvoj (KIPR)

Cílem projektu je posílení kvality, provázanosti, srovnatelnosti a efektivity poradenských služeb a podpůrných opatření v celé síti poskytovatelů, zvýšení úrovně poradenské a intervenční péče, posílení spolupráce škol a školských poradenských zařízení v zájmu kvality vzdělávání a služeb pro žáka, podpoření kvality vzdělávání a poradenských služeb pro žáky ohrožené nerovným přístupem, životními podmínkami a rozšíření metody a formy práce se žáky z odlišného kulturního prostředí a aplikace nových metod a forem.

Práce v projektu zahrnovaly v roce 2019 především tvorbu finálních výstupů zaměřených na zvýšení kvality, provázanosti, srovnatelnosti a efektivity poradenských služeb a podpůrných opatření v podmínkách proinkluzivního vzdělávání a zvýšení úrovně poradenské a intervenční péče poskytované ve spolupráci školských poradenských zařízení se školami a dalšími zainteresovanými stranami ve vzdělávacím systému. Projekt KIPR bude ukončen k 31. lednu 2020.

V průběhu roku 2019 byly **finalizovány dokumenty „Jednotná pravidla pro poskytování poradenských služeb ve školských poradenských zařízeních“**, která zahrnují jednotná pravidla v oblasti obecné a personální, diagnostické, procedurální, materiální a intervenční (dále jen „jednotná pravidla“). Ve spolupráci s metodiky projektu KIPR probíhala diseminace těchto pravidel v regionech, ve školských poradenských zařízeních, a to za účasti zástupců krajů, České školní inspekce a realizačního týmu projektu KIPR. Pro hodnocení kvality poradenských služeb a porovnávání se s dalšími školskými poradenskými zařízeními byla **vytvořena**, jako autoevaluační nástroj, **elektronická aplikace** (<http://kipr.bypixelfield.com>), **kteřá umožní vyhodnotit kvalitu poradenských služeb** jednak samotným školským poradenským zařízením, zřizovatelům, ale i České školní inspekci. Hodnotící kritéria jsou sjednocena s kritérii kvality České školní inspekce. Pro zástupce školských poradenských zařízení, zřizovatele a představitele České školní inspekce byly realizovány metodicko-vzdělávací akce k jednotným pravidlům. Další vzdělávací akce se věnovaly využívání dynamicko-diagnostického přístupu v poradenské praxi a novinkám ve školské legislativě.

Aktivity integrace podpůrných opatření se zaměřovaly zejména na intenzivní metodickou podporu školských poradenských zařízení školám, metodickou podporu při aplikaci podpůrných opatření **a dále na sledování průběhu navrhování a poskytování podpůrných opatření** na úrovni školských poradenských zařízení (zejména ve 2. až 5. stupni).

Byla hodnocena efektivita plánů pedagogické podpory a zmapováno zapojení pracovníků školských poradenských zařízení do řešení obtíží žáků a využívání konkrétních opatření realizovaných školou. Nosným prvkem aktivit byla metodická síť pracovníků, která poskytovala podporu při zavádění a nastavování podpůrných opatření a současně spolupracovala při tvorbě a následné diseminaci jednotných pravidel. Obsazením pozic hlavních metodiků, vedoucích a krajských metodiků a metodiků pro podporu školských poradenských zařízení probíhala průběžná metodická setkání na regionální i celorepublikové úrovni. **Do konce června 2019 pokračovala supervizní setkání v krajích, jejichž výstupem je dokument „Zkušenosti ze supervizních setkání a návrh systému supervize“.** Velký zájem napříč resortem školství byl o případové konference. K tematice případových konferencí **byla vytvořena „Metodika realizace případových konferencí ve školských poradenských zařízeních“.**

Výstupy projektu KIPR v roce 2019:

- dokumenty Jednotná pravidla pro poskytování poradenských služeb ve školských poradenských zařízeních,
- manuál implementace jednotných pravidel,
- autoevaluační nástroj pro školská poradenská zařízení,
- analytická zpráva z realizace vzdělávacích modulů projektu a metodiky se vzdělávacím obsahem dle jednotlivých modulů (Využití dynamické diagnostiky),
- Metodika realizace případových konferencí ve školských poradenských zařízeních,
- evaluace revizního pracoviště za školní roky 2016/17, 2017/18, jejich srovnání a návrh doporučení pro další změny v koncepci činnosti revizního pracoviště,
- dokument Zkušenosti ze supervizních setkání a návrh systému supervize,
- dokument Vzdělávání dětí se sociálním znevýhodněním v základní škole – statistické ukazatele, efektivní podpůrná opatření potřeby a charakteristiky žáků se znevýhodněním, výsledky vzdělávání a metodika práce se žáky ohrožených diskriminací.

2.10.4 Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora (APIV A)

Hlavním cílem projektu je podpořit zavádění a realizaci společného vzdělávání a zajistit efektivní implementaci určených úkolů „Akčního plánu inkluzivního vzdělávání“. Cíle bude dosaženo prostřednictvím dílčích cílů projektu, které jsou zaměřeny na monitoring postupu při zavádění společného zavádění, podporu pedagogických pracovníků při uskutečňování společného vzdělávání, podporu výuky češtiny jako druhého jazyka a vytvoření a ověření referenčního rámce pro český znakový jazyk.

V roce 2019 bylo komplementárnímu projektu APIV B předáno zbývajících 10 vzdělávacích modulů (již je předáno všech 29 modulů). Pro vzdělávací moduly byli školeni lektori a zpracovány metodické materiály, pracovní listy a recenze

posudky. Proškoleným lektorům APIV B byla poskytována metodická podpora formou webinářů, face-to-face metodických setkání, kooperace prvolektora s lektorem APIV B ve sborovnách a zelené linky. Započaly také práce na přípravě 10 specializačních vzdělávacích modulů a třech dlouhodobých výcvicích (Aplikovaná Behaviorální Analýza a Český znakový jazyk pro asistenty pedagoga I. a II.).

Pokračovala i realizace kvalitativního a kvantitativního šetření v mateřských a základních školách (zpracovány průběžné zprávy a čtyři příklady inspirativní praxe) a šetření self-efficacy učitelů základních a středních škol pro společné vzdělávání. Rovněž pokračovala práce na tvorbě diagnostického nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců. První varianty testových úloh receptivních dovedností (čtení, poslech) byly vloženy do informačního systému České školní inspekce (InspIS SET), dále probíhaly práce na tvorbě druhé a třetí varianty testových úloh. Současně byl realizován monitoring pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince / s odlišným mateřským jazykem v mateřských a základních školách (zpracována průběžná zpráva z dat základních škol).

V roce 2019 byla realizována veřejná zakázka na vytvoření referenčního rámce pro český znakový jazyk. S ohledem na skutečnost, že se do veřejné zakázky nepřihlásil žádný potenciální dodavatel, byla tato veřejná zakázka v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, zrušena. Po vyhodnocení dostupných analýz a konzultací s tuzemskou i zahraniční odbornou veřejností, po zohlednění všech aspektů realizace projektu a s cílem vytvořit finální produkt „**referenční rámec pro český znakový jazyk**“ včetně popisů úrovně A1B2 byla tato aktivita restrukturalizována z veřejné zakázky na osobní náklady, tzn., že **realizace aktivity byla řešena v Národním ústavu pro vzdělávání** (od 1. ledna 2020 v Národním pedagogickém institutu České republiky). V posledním čtvrtletí 2019 proběhl nábor členů realizačního týmu, školení ke Společnému evropskému referenčnímu rámci pro jazyky (CEFR), byla navázána spolupráce se zahraničními odborníky na znakový jazyk, byly zahájeny práce na tvorbě specifikací oblastí pro úrovně A1B2 a zpracovány rešerše z tuzemských i zahraničních zdrojů věnujících se metodologickému postupu popisu CEFR a jednotlivých úrovně A1-B2.

Výstupy projektu APIV A v roce 2019:

- Zpráva o výsledcích zavádění a realizace společného vzdělávání II,
- Zpráva o identifikovaných problémech a obtížích v prostředí škol při implementaci společného vzdělávání,
- 4 příklady inspirativní praxe,
- Paradigmatický model pro zakotvenou teorii na úrovni základních škol,
- Zastřešující teorie pro pojetí příkladů inspirativní praxe,
- 10 vzdělávacích modulů pro pedagogické pracovníky,
- vzdělávání lektorů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (117 účastníků),
- Průběžná interní evaluační zpráva za druhý rok realizace projektu,
- doplnění a úpravy první varianty úloh receptivních dovedností pro 1. a 2. stupeň základních škol,
- doplnění a úpravy varianty úloh produktivních dovedností pro 1. a 2. stupeň základních škol,
- Zpráva z monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince v základních školách.

2.10.5 Modernizace odborného vzdělávání (MOV)

Projekt si klade za cíl rozvíjet kvalitu odborného vzdělávání a podpořit uplatnitelnost absolventů středních odborných škol na trhu práce, čehož chce dosáhnout podporou všeobecné a odborné složky vzdělávání ve středních odborných školách, a to prostřednictvím modernizace školních vzdělávacích programů a přípravou vzdělávacích modulů a komplexních úloh.

V roce 2019 pracovalo na výstupech projektu 105 zapojených škol, z čehož se 25 škol podílelo na optimalizacích školních vzdělávacích programů. V pracovních skupinách vznikaly **výstupy v podobě vzdělávacích modulů a komplexních úloh pro 43 oborů odborného vzdělávání**, které zahrnují přes polovinu všech žáků středního odborného vzdělávání a osm všeobecně vzdělávacích oblastí. Rozpracovány byly rovněž výstupy ve formě „Koncepte modernizace odborného vzdělávání“, metodik školních vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání s využitím modulů atd. Rovněž probíhaly práce na tvorbě informačního systému, ve kterém se budou připravované výstupy spravovat, v říjnu pak byla k tomuto systému zahájena veřejná konzultace, která probíhala až do ledna 2020.

V roce 2019 se také uskutečnily **dva odborné panely** s názvy „**Využití profesních kvalifikací Národní soustavy kvalifikací v počátečním vzdělávání**“ a „**Informatika a digitální kompetence ve středním odborném vzdělávání**“. Veřejnost byla o detailnějším dění v projektu informována prostřednictvím projektových zpravodajů. V září byla zahájena komunikační kampaň o výstupech projektu, která zahrnuje 11 informačních seminářů pro veřejnost.

Výstupy projektu MOV v roce 2019:

- zpracováno 1 158 vzdělávacích modulů pro 43 oborů vzdělání a 8 všeobecně vzdělávacích oblastí,
- rozpracováno 558 komplexních úloh pro 43 oborů vzdělání a 8 všeobecně vzdělávacích oblastí,
- rozpracováno 71 optimalizací školních vzdělávacích programů,
- rozpracována Koncepte modernizace odborného vzdělávání,
- rozpracována metodika Využití modulů při modernizaci školních vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání (podtitul Modernizace školních vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání s využitím modulů pro odborné vzdělávání),
- rozpracována metodika Modernizace školních vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání s využitím modulů pro všeobecně vzdělávací složku,
- rozpracována metodika Koncipování školního vzdělávacího programu s využitím Národní soustavy kvalifikací (podtitul Modernizace školních vzdělávacích programů středního odborného vzdělávání s využitím Národní soustavy kvalifikací),
- rozpracována Metodika Portfolio dovedností žáka jako nástroj lepšího vstupu absolventů na trh práce,
- rozpracována Metodika Nástroje a lidské zdroje pro zajištění kvality praktického vyučování ve „středních odborných školách“ a „středních odborných učilištích“,
- práce na Informačním systému Modernizace odborného vzdělávání.

2.10.6 Podpora budování kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání – Podpora práce učitelů (PPUČ)

Projekt napomáhá budování kapacit v oblasti kolegiální podpory učitelů a podporuje rozvoj profesního vidění učitelů v oblasti základních gramotností v praxi mateřských a základních škol. V roce 2019 projekt pokračoval v podpoře kompetencí pedagogických pracovníků k rozvíjení čtenářské, matematické a digitální gramotnosti a informatického myšlení dětí a žáků v mateřských a základních školách a zaměřil se na vytváření technologické podpory pro diseminaci metodických materiálů a pro práci učitelů s nimi. Dlouhodobě se projekt podílí na realizaci opatření SDV.

Metodická podpora se uskutečňovala v 36 pilotních mateřských a základních školách, které realizovaly aktivity v rámci svého plánu rozvoje školy. Práci škol koordinovali školní koordinátoři gramotností za podpory regionálního koordinátora gramotností. Byly vytvořeny soubory očekávaných výsledků učení v gramotnostech a rozpracovány do uzlových bodů vzdělávání v mateřských a základních školách. Uskutečnilo se 20 setkání společenství praxe, při kterých se učitelé zamýšlejí nad rozvojem gramotností ve svých předmětech a ve svých třídách. Konalo se šest minikonferencí odborných panelů matematické, čtenářské a digitální gramotnosti, kde se mj. hledala společná východiska s aktéry místního akčního plánování pro zlepšení kvality výuky prvky kolegiální podpory učitelů ve školách. Ve spolupráci s ministerstvem proběhlo fórum odborných panelů, které napomohlo aktérům podpory učitelů ve školách formulovat doporučení. Webináře uskutečněné na Metodickém portálu RVP.CZ se zabývaly tematikou rozvoje informatického myšlení s využitím robotických hraček, rozvoje gramotností pomocí YouTube, využití deskových her k podpoře matematické gramotnosti.

8. září 2019 byla u příležitosti mezinárodního dne gramotností **realizována** projektem **kampaň „Měsíc gramotností“**, do které se mohli zapojit učitelé z celé republiky a jejímž prostřednictvím si mohli vyzkoušet s gramotnostmi aktivně pracovat ve výuce. Zapojily se dvě desítky učitelů, sdíleny byly příklady dobré praxe z vyučovacích hodin a tipy a zkušenosti z výuky. Cílem kampaně bylo sdílení zkušeností z inovace výuky v projektu, podpora mezioborové spolupráce učitelů napříč předměty a podpora ředitelů škol, aby zdroje z OP VVV využívali na podporu inovací ve výuce a hledali podporu při inovacích školních vzdělávacích programů.

Projekt uvedl do provozu **reputační systém EMA** (Elektronické materiály), tj. katalog digitálních vzdělávacích zdrojů. EMA soustřeďuje na jednom místě databázi odkazů na digitální vzdělávací zdroje s otevřenou licencí uložené na portálech a webech a řadí je podle oblíbenosti a kvality. Tím umožňuje snadnější hledání zdrojů pro výuku. EMA získala v roce 2019 již sedm partnerských organizací, které sdílí své materiály do výuky v tomto systému. Do konce projektu je v plánu napojit další portály (EMA je napojena také na databázi výstupů projektů OP VVV). V návaznosti na překlad Rámce digitálních dovedností učitelů (DigCompEDU) byl v prosinci 2019 **spuštěn „Profil Učitel21“**, v jehož rámci si mohou učitelé zmapovat své digitální kompetence. Průběžně také probíhaly práce na inovacích Metodického portálu RVP.CZ, které mají vyvrcholit v roce 2020 spuštěním inovovaného uživatelského profilu učitelů.

Výstupy projektu PPUČ v roce 2019

- 6 minikonferencí odborných panelů (<https://gramotnosti.pro/odbornepanely>),
- 20 setkání společenství praxe pro učitele mateřských a základních škol,

- spuštění online systému Elektronické materiály (<https://ema.rvp.cz>), napojeného již na sedm provozovatelů digitálních vzdělávacích materiálů,
- setkání fóra odborných panelů ve spolupráci s ministerstvem,
- spuštění online systému Profil Učitel 21 (<https://ucitel21.rvp.cz/>),
- 11 webinářů na podporu rozvoje gramotností ve třídách mateřských a základních škol.

2.10.7 Podpora krajského akčního plánování (P-KAP)

Hlavními cíli projektu jsou posílení strategického řízení ve vzdělávací oblasti na úrovni krajů a středních a vyšších odborných škol a tematické sladění vzdělávací politiky České republiky s politikou krajskou a s rozvojovými vzdělávacími plány škol. Stanoveného cíle je dosahováno díky obsahovému zaměření krajského akčního plánování na devět klíčových témat, tzv. oblastí intervence (šest povinných oblastí intervence – Podpora kariérového poradenství, včetně prevence předčasných odchodů ze vzdělávání, Odborné vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli, Podpora polytechnického vzdělávání, Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě, Rozvoj škol jako center celoživotního učení a Podpora inkluze a tři nepovinné oblasti Rozvoj výuky cizích jazyků, Digitální kompetence a Čtenářská a matematická gramotnost).

Principy akčního plánování jsou využívány na úrovni kraje v tvorbě, realizaci a vyhodnocování krajských akčních plánů rozvoje vzdělávání, kde metodická podpora projektu, pokrývající celý průběh cyklu kvality akčního plánování, směřuje k cílové skupině realizačních týmů krajských projektů. Další cílovou skupinou, metodicky podporovanou v projektu jsou střední a vyšší odborné školy zapojené do akčního plánování. Tyto školy zpracovávají své školní akční plány rozvoje vzdělávání nebo plány aktivit rozvoje vzdělávání. K financování řady naplánovaných aktivit mohou střední a vyšší odborné školy využívat prostředky z OP VVV formou zjednodušeného vykazování (tzv. šablony pro střední školy a vyšší odborné školy I a II).

Součástí komplexní metodické podpory krajů a škol je v tomto projektu rovněž cyklické poskytování datové opory pro plánující subjekty formou celoplošného dotazníkového šetření potřeb škol v daných oblastech intervencí. Jeho výstupy mohou být zároveň využity jako zdroj informací k vyhodnocování posunu škol v oblastech finančně podporovaných OP VVV formou šablon.

Vzhledem ke svému rozsahu využívá projekt síť odborných garantů krajských akčních plánů rozvoje vzdělávání v krajích a garantů oblastí intervence, kteří odborně zaštiťují jednotlivé povinné i nepovinné tematické oblasti. V oblasti intervence inkluze působí v krajích garanti inkluze zabývající se mapováním stavu inkluzivního vzdělávání formou polostrukturovaných rozhovorů na středních a vyšších odborných školách.

V roce 2019 bylo do krajského akčního plánování zapojeno 1 006 středních a vyšších odborných škol. Ve druhé etapě krajského akčního plánování se projekt ve spolupráci s garanty soustředil na doplňování portfolia efektivních forem metodické podpory podle aktuálních potřeb cílových skupin. Krajům byl v souvislosti s tvorbou a finalizací druhé etapy krajského akčního plánování i v roce 2019 určen zejména „Metodický pokyn pro tvorbu krajských akčních plánů II“, materiál „Pojetí tematických oblastí pro decizní sféru“, 14 krajských zpráv o mapování inkluze a manažerská shrnutí dat z druhé vlny dotazníkového šetření analýzy potřeb škol, realizovaného projektem v závěru roku 2018, zpracovaná pro každý kraj ve všech oblastech intervence. Podpora středních a vyšších odborných škol byla v průběhu roku realizována převážně prostřednictvím individuálních konzultací (přímé podpory) garantů na školách v souvislosti s vyhodnocováním, revizí a tvorbou nových školních akčních plánů či plánů aktivit. Intenzivní práce byla věnována školám, které se do akčního plánování nově zapojily. Inspirativní příklady praxe

pro školy ve všech tematických oblastech akčního plánování jsou postupně publikovány na projektovém webu. Dále se uskutečnila pracovní setkání se členy realizačních týmů individuálních projektů ostatních krajského akčního plánování a ve spolupráci se sociálními partnery proběhly i odborné panely projektu.

Výstupy projektu P-KAP v roce 2019:

- 14 krajských zpráv z mapování stavu inkluzivního vzdělávání ve středních školách a vyšších odborných školách (v agregované podobě, včetně dokumentu „Proces a struktura zpracování krajských zpráv z mapování stavu inkluze na SŠ a VOŠ“),
- zpracován materiál Pojetí tematických oblastí (intervencí) krajského akčního plánování ve verzi pro decizní sféru vzdělávací politiky České republiky,
- „Víte, jak podporovat... (příslušnou oblast intervence)“ – materiál pro každou oblast intervence, který uvádí vždy nejpodstatnější informace o oblasti a navazuje tak další formou na existující pojetí oblastí intervence,
- regionálně specifická data pro druhou vlnu šetření,
- 14 manažerských shrnutí nejdůležitějších výsledků za jednotlivé oblasti intervencí vyplývajících z finálních dat z druhé vlny šetření ve středních školách a ve vyšších odborných školách,
- časové srovnání hlavních výsledků první a druhé vlny šetření za jednotlivé oblasti intervence v datových sestavách pro jednotlivé kraje,
- sestavy tabulkových výstupů pro jednotlivé kraje (výstupy týkající se prioritizace oblastí intervencí),
- dotazníkové šetření potřeb škol I,
- v rámci České republiky vytvořeno 918 školních akčních plánů rozvoje vzdělávání a 88 plánů aktivit rozvoje vzdělávání.

2.10.8 Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO)

Projekt výrazně přispívá k naplňování jednoho z prioritních cílů Dlouhodobého záměru, kterým je podpora komplexního systému ucelené podpory profesního rozvoje učitelů i ředitelů, zahrnující všechny prvky profesionalizačního kontinua. V druhém roce realizace projekt naplňoval své cíle zejména v oblasti metodické podpory ředitelů a učitelů prostřednictvím Stálé konference ředitelů a metodických kabinetů českého jazyka, matematiky a informatiky. Dále se soustředil na podporu začínajících či nově přichozích učitelů.

V roce 2019 byla **ustanovena „Stálá konference ředitelů“**, která umožňuje sdílení zkušeností a další profesní rozvoj ředitelům či zástupcům ředitelů mateřských, základních, středních, vyšších odborných a základních uměleckých škol. Jejimi členy jsou rovněž zástupci zřizovatelů škol, státní správy, vysokých škol a odborné veřejnosti. Stálá konference ředitelů se podílí na zajištění včasné reflexe změn v oblasti vzdělávání, návrhu a aktualizaci navrženého modelu systému profesního rozvoje managementu škol a podpoře implementace priorit státní vzdělávací politiky v oblasti managementu škol. Jedním z hlavních témat jednání jednotlivých sekcí, pléna i předsednictva byla například i připravovaná Strategie 2030+.

Činnost v roce 2019 zahájily na národní a krajské úrovni také metodické kabinety „Český jazyk a literatura“,

„Matematika a její aplikace“ a „Informatika a ICT“. V rámci probíhající pilotáže metodických kabinetů je poskytována učitelům mateřských, základních, středních a základních uměleckých škol komplexní podpora odborného růstu zaměřená na prohlubování profesních kompetencí v souladu s nejnovějšími vědeckými poznatky, prohlubování obecně didaktických kompetencí a rozvoj předmětových didaktik. Členové nově vzniklých metodických kabinetů se podíleli na výběru témat webinářů k aktuálním informacím a novým trendům v oborech český jazyk, matematika nebo informatika, které projekt realizoval pro učitele.

Významný nástroj metodické podpory škol v oblasti digitálního vzdělávání představuje síť krajských ICT metodiků, která vznikla v souladu se SDV. Krajské ICT metodiky působily v krajských městech na pracovištích Národního institutu pro další vzdělávání (od 1. ledna 2020 Národní pedagogický institut České republiky) a zajišťovali podporu školním ICT koordinátorům i vedení škol. Konzultace se zaměřovaly na oblasti zavádění a využívání digitálních technologií ve všech oblastech vzdělávání a řízení školy, řešily konkrétní situace podle potřeb a specifických podmínek školy. **Ve 26 podpořených školách probíhala dlouhodobá koncepční podpora v oblasti ICT.**

Podpora začínajících či nově příchozích učitelů probíhala v rámci pilotáže začínajících učitelů. **V roce 2019 se uskutečnila příprava a nábor škol do pilotáže, do které se zapojilo 50 škol.** Cílem pilotáže je navrhnout a ověřit koncept ucelené a kontinuální podpory pro začínající učitele ve spolupráci s uvádějícími učiteli a vedením škol. Pro cílovou skupinu začínajících učitelů, uvádějících učitelů a vedení škol byly vytvořeny a realizovány vzdělávací kurzy. Podpora začínajících učitelů se stala nosným tématem odborného panelu a mezinárodní konference realizovaných v projektu.

Výstupy projektu SYPO v roce 2019:

- profesní podpora ředitelů a jejich zástupců: činnost Stálé konference ředitelů, 5 oblastních konferencí pro vedení škol, 20 workshopů k profesnímu rozvoji, 16 skupinových konzultací, 18 individuálních konzultací, 2 moderované diskuze,
- profesní podpora učitelů: činnost metodických kabinetů Českého jazyka a literatury, Matematiky a její aplikace a Informatiky a ICT, 14 intervizí, 17 témat webinářů,
- ICT podpora: 344 vstupních konzultací krajského ICT metodika ve školách, 276 konzultací k ICT metodické podpoře ve školách, 45 koncepčních ICT metodických podpor,
- profesní podpora určená školám se začínajícími učiteli: pilotáž pro 50 škol, 24 kurzů pro začínající učitele, 22 kurzů pro uvádějící učitele, 14 kurzů pro ředitele,
- profesní podpora široké odborné veřejnosti: tři odborné panely, jedna mezinárodní konference k profesnímu rozvoji pedagogických pracovníků.

2.10.9 Komplexní systém hodnocení

Česká školní inspekce (dále i „ČŠI“) jako národní autorita pro hodnocení kvality a efektivity počátečního vzdělávání realizuje od února roku 2017 individuální projekt systémový „Komplexní systém hodnocení“. Cílem ČŠI je dokončit s podporou tohoto projektu vývoj takových metod, postupů a nástrojů, které dosud chybějí k tomu, aby bylo možné konstatovat, že Česká republika má nastaven skutečně komplexní systém pro hodnocení kvality a efektivity vzdělávání ve školách a školských zařízeních zapsaných do školského rejstříku (dále v této kapitole jen „školy“). Realizace tohoto projektu navazuje na dřívější inovační aktivity ČŠI.

Postupně tak ČŠI vytváří např. podpůrné metodiky umožňující efektivní realizaci hodnocení podle modelu tzv. kvalitní školy a na něj navázaných kritérií hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to jak ze strany ČŠI, tak ze strany jednotlivých škol v rámci jejich autoevaluačních aktivit. Zpracovávají jsou také příklady inspirativní praxe v konkrétních oblastech činnosti vybraných škol, které mohou být ve vymezených tématech inspirací pro ostatní. Důležitou součástí jsou také aktivity v rámci realizace mezinárodních šetření PISA, PIRLS, TIMSS a TALIS, které poskytují důležité informace o výkonnosti české vzdělávací soustavy a jejich jednotlivých složek v mezinárodním kontextu. Testové úlohy, které jsou při šetřeních zjišťujících znalosti a dovednosti žáků využívány, pak mohou být velmi dobře využity také při výuce ve školách. Dále ČŠI v rámci realizace tohoto projektu vytváří také nástroje pro sledování podmínek, rozvoje i dosažené úrovně žáků v klíčových kompetencích a také nástroje pro zjišťování a zohledňování socioekonomických aspektů souvisejících se vzděláváním. Součástí realizace jsou také metodické a vzdělávací semináře pro ředitele škol i učitele poskytující informace přímo využitelné v jejich každodenní vzdělávací praxi.

V průběhu roku 2019 vytvořila Česká školní inspekce v rámci realizace projektu Komplexní systém hodnocení několik důležitých výstupů, které jsou využitelné jak při řízení vzdělávání a přijímání efektivních vzdělávacích politik, tak pro zvyšování kvality vzdělávání na úrovni jednotlivých škol.

V rámci sledování kvality a efektivity vzdělávání realizuje ČŠI různé typy hodnotících aktivit včetně zjišťování výsledků vzdělávání, a to nejen v režimu národních šetření, ale (jak již bylo uvedeno) i v režimu šetření mezinárodních. Výstupem jsou zejména zprávy představující výsledky těchto šetření, na ně navazující sekundární analýzy a publikace s úlohami, které byly v těchto šetřeních použity, doplněné o didaktické komentáře pro využití testových úloh přímo ve výuce.

V roce 2019 vydala Česká školní inspekce publikaci s uvolněnými úlohami z mezinárodního šetření PIRLS 2016. Úlohy jsou v publikaci představeny v širším kontextu podmínek výuky a možností rozvoje čtenářských dovedností žáků. Publikace je určena především učitelům základních škol, kteří rozvíjejí čtenářské dovednosti žáků jak v hodinách českého jazyka, tak při výuce dalších vzdělávacích oborů. V kontextu zjištění z tohoto mezinárodního šetření pak byla vydána také sekundární analýza jeho výsledků, která sleduje několik dílčích oblastí – předškolní vzdělávání a jeho vliv na čtenářskou gramotnost, kvalitu učitele, faktor motivace a spokojenosti, metody výuky čtenářské gramotnosti, využívání ICT pro výuku a faktor sebejistoty.

Většina mezinárodních šetření, která ČŠI realizuje, sleduje znalosti či dovednosti žáků. Výjimkou je šetření o vyučování a učení TALIS, které zjišťuje názory a postoje učitelů a ředitelů škol na úrovni ISCED 2 (v České republice se jedná o školy na úrovni 2. stupně základních škol). V roce 2019 tak byla Českou školní inspekcí vydána také **národní zpráva ze šetření TALIS 2018** s komentovanými daty ve vztahu k profesnímu rozvoji a sebedůvěře učitelů, k překážkám, které z pohledu učitelů komplikují efektivní vedení vzdělávacího procesu, k vlastním proměnám výuky i k pojetí učitelské profese jako takové.

Na konci roku 2019 pak ČŠI zveřejnila **národní zprávu** komentující výsledky mezinárodního **šetření PISA 2018**, která poskytuje komentovaná data o úrovni čtenářských, matematických a přírodovědných dovedností patnáctiletých českých žáků v mezinárodním srovnání.

Posledními publikacemi, které byly v rámci realizace projektu Komplexní systém hodnocení v roce 2019 zpracovány a zveřejněny, byly rozšířené a doplněné **publikace s úlohami uvolněnými z mezinárodních šetření PISA 2015 a TIMSS 2015**. Ty jsou určeny zejména učitelům základních a středních škol a stejně jako v případě publikace s úlohami ze šetření PIRLS 2016, mohou být i úlohy ze šetření PISA a TIMSS velmi dobře využívány při rozvoji dovedností žáků ve školách.

V průběhu roku 2019 pokračovala Česká školní inspekce také v realizaci vzdělávacích programů pro učitele základních a středních škol, které byly zaměřeny právě na práci s úlohami uvolněnými z mezinárodních šetření PISA, TIMSS a PIRLS,

s cílem poskytnout učitelům konkrétní náměty a inspiraci pro zkvalitňování rozvoje matematických, přírodovědných a čtenářských dovedností žáků. Smyslem tohoto vzdělávacího programu bylo přiblížit učitelům záměry a konstrukci používaných testových úloh, a poskytnout jim tak určitý metodický návod a tematické příklady pro práci s úlohami přímo ve výuce na obou stupních základních škol i na školách středních, s důrazem na praktické využití těchto úloh, na jejich tvorbu a sestavování testů zjišťujících znalosti, schopnosti a dovednosti žáků, s ohledem na mezipředmětové vztahy. Součástí vzdělávacího programu bylo i roce 2019 seznámení s technologií tvorby úloh, naznačení dalších možností využití ICT technologií při evaluačních činnostech v hodině a také praktická tvorba testových úloh. Účastníci vzdělávacího programu se zároveň naučili pracovat s inspekčním systémem elektronického testování InspIS SET v modulu školního testování.

S cílem zdůraznit význam vlastního hodnocení školy i v podmínkách předškolního vzdělávání připravila a realizovala Česká školní inspekce v roce 2019 také specifický vzdělávací program pro ředitele mateřských škol zaměřený právě na problematiku autoevaluace mateřských škol s podporou systému pro tvorbu a administraci školních vzdělávacích programů – InspIS ŠVP.

Vzdělávací programy pro učitele realizovala ČŠI jak ve vzdělávacích prostorách umístěných v jednotlivých krajských městech, tak také přímo ve školách, které měly zájem o proškolení většího počtu svých pedagogů. Celkem takto orientovanými vzdělávacími programy prošlo již více než 6,5 tisíce pedagogických pracovníků.

Cílem České školní inspekce je vytvářet a zveřejňovat takové výstupy, s nimiž je možné na úrovni vzdělávacího systému i jednotlivých škol dále pracovat. Výstupy jsou cíleny na různé skupiny aktérů podílejících se z různých pozic na počátečním vzdělávání. Výstupy z činností České školní inspekce, včetně výstupů dosud zpracovaných a vydaných v rámci realizace projektu Komplexní systém hodnocení, jsou k dispozici na webových stránkách úřadu (<https://www.csicr.cz>).

2.11. Projekty realizované v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ)

Projekty jsou realizovány v rámci Operačního programu Zaměstnanost, prioritní osa 1 – Podpora zaměstnanosti a adaptability pracovní síly a jsou spolufinancovány Evropskou unií. Řídícím orgánem Operačního programu Zaměstnanost je Ministerstvo práce a sociálních věcí, realizátorem projektů je Národní ústav pro vzdělávání (od 1. ledna 2020 Národní pedagogický institut České republiky).

2.11.1 Vytvoření systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR (MiZk)

Cílem projektu je vytvoření systému mistrovských zkoušek a mistrovských kvalifikací v České republice jako nástroje uznávání řemeslného mistrovství. Hlavním úkolem projektu je navrhnout a vytvořit základní prvky systému mistrovských zkoušek, které jsou klíčové pro jejich plošné zavedení a nastavení všech souvisejících procesů. Těmito prvky jsou:

- kvalifikační a hodnotící standardy mistrovských kvalifikací,
- obsahové rámce a zadání mistrovských zkoušek a jim odpovídající vzdělávací programy a učební texty.

Obsahy standardů a dalších navazujících výstupů budou vytvořeny v rámci projektu pro 45 oborů.

V roce 2019 byla **dopracována „Metodika tvorby programů dalšího vzdělávání k mistrovské zkoušce“ a „Šablona pro tvorbu programu dalšího vzdělávání připravující k mistrovské zkoušce“**. Upravena byla „Metodika tvorby standardů

Mistrovské zkoušky“. Benefity mistrovské zkoušky byly dále rozvíjeny a rozpracovávány do možných scénářů a variant jejich implementace, včetně návrhů možných způsobů dosažení jednotlivých benefitů v reálné praxi na úrovni České republiky, krajů, měst a obcí. Byla zpracována souhrnná zpráva mapující systémy mistrovské zkoušky v 10 evropských zemích za účelem inspirace při přípravě systému mistrovských zkoušek a mistrovských kvalifikací v České republice. Na základě analýzy odborného vzdělávání byl sestaven přehled středních odborných škol, které vyučují obory vhodné pro mistrovské zkoušky.

V roce 2019 byla **dokončena první vlna standardů a rámců zadání a byla zpracována analýza postupů jejich tvorby**, která bude využita pro zefektivnění postupů při tvorbě druhé vlny mistrovských kvalifikací. Při výběru oborů pro tvorbu druhé vlny mistrovských kvalifikací je důraz kladen na spolupráci Hospodářské komory České republiky a profesních cechů s projektem. Jednou z priorit výběru oborů je i rovnoměrné zastoupení mistrovských kvalifikací podle oborových skupin. S ohledem na nově se tvořící legislativu byl přepracován již vytvořený vzdělávací program pro všeobecnou část mistrovské zkoušky. Stejnou úpravou prochází vzdělávací program pro obory „Kuchař“ a „Čalouník – dekoratér“. Bylo ustanoveno celkem 28 pracovních skupin pro tvorbu rámců zadání mistrovských zkoušek. Dokončeny byly rámce zadání pro 20 oborů mistrovských zkoušek.

Výstupy projektu MiZk v roce 2019:

- zpracovány varianty modelu mistrovské zkoušky,
- návrh modelu zapojení klíčových aktérů do mistrovských zkoušek,
- zpracovány přínosy a benefity mistrovské zkoušky, návrh legislativního ukotvení,
- zpracovány zásady pro vymezení profesí, v nichž je smysluplné vytvořit kvalifikaci mistra řemesla,
- zpracováno mezinárodní srovnání modelů mistrovských zkoušek v zemích Evropské unie,
- zpracována Metodika tvorby standardů, rámců zadání, tvorby vzdělávacích programů.

2.11.2 Systémové prostředí k prohlubování kompetencí (UpSkilling CZ)

Realizace projektu byla zahájena v roce 2019 a jeho cílem je podpořit a doplnit stávající systémové prvky, které umožňují prohlubování kompetencí dospělých v rámci dalšího vzdělávání v České republice. V rámci projektu budou realizována následující opatření, která povedou k naplnění výše uvedeného cíle:

- projekt podpoří síť autorizovaných osob, které mají právo organizovat a provádět zkoušky z příslušných profesních kvalifikací, zejména pak ty autorizované osoby, které provádějí zkoušky z profesních kvalifikací vedoucích k tzv. úplné profesní kvalifikaci na úrovni Evropského kvalifikačního rámce 3 a 4 a provádějí zkoušky u profesních kvalifikací zahrnujících rozvoj digitálních kompetencí,
- projekt provede pilotáž možností fungování vzájemných vazeb mezi klíčovými aktéry na celostátní i regionální úrovni a zajistí doplnění potřebné datové báze nezbytné pro kvalifikované rozhodování těchto aktérů – šetření PIAAC,
- projekt na základě profesních kvalifikací zajišťujících rozvoj digitálních kompetencí (obor kvalifikace Výpočetní technika a Informatické obory) připraví nástroje pro cílenou podporu digitální gramotnosti, zejména pak v oblasti nepřenositelných digitálních kompetencí (v návaznosti na Strategii digitální gramotnosti v České republice na období 2015–2020),

- projekt zajistí informovanost cílových skupin (úřady práce, autorizované osoby, zaměstnavatelé) v rámci navrženého systému,
- projekt zajistí sběr dat pro druhý cyklus mezinárodního šetření PIAAC, který bude OECD realizován v letech 2018–2023.

V roce 2019 proběhly přípravné práce související s identifikací informačních zdrojů nezbytných pro naplňování cílů. Rovněž byla zahájena komunikace s představiteli zaměstnavatelů (Svaz průmyslu a dopravy České republiky, Hospodářská komora České republiky) k nominaci krajských koordinátorů. Byl připraven manuál pro činnost krajských koordinátorů. V rámci přípravy šetření PIAAC byla zahájena komunikace s mezinárodním koordinátorem. Dále byla připravena veřejná zakázka na dodavatele sběru dat pro druhý cyklus šetření PIAAC.

Rovněž bylo v prvním roce projektu zahájeno vytipování 30 vybraných profesních kvalifikací s digitálním obsahem a zahájena příprava veřejné zakázky na tvorbu vzdělávacích programů.

Výstupy projektu UpSkilling CZ v roce 2019:

- překlady testových úloh pro šetření PIAAC,
- příprava podkladů pro veřejnou zakázku na dodavatele sběru dat pro druhý cyklus šetření PIAAC.

3. Vybraná témata vysokého školství

3. Vybraná témata vysokého školství

3.1. Hlavní události vysokého školství v roce 2019

- **Ke studiu na vysoké škole se zapsalo meziročně o šest procent studujících více**
- **Pokračuje trend poklesu celkového počtu studentů vysokých škol**
- **Příprava Strategického záměru pro vysoké školy na období od roku 2021**
- **26. místo pro české vysoké školství si v mezinárodním žebříčku Universitas 21**
- **Závěry šetření Absolvent 2018**
- **První ročník udílení Cen ministra školství, mládeže a tělovýchovy za vynikající vzdělávací činnost na vysoké škole**

V České republice provozovalo k 31. prosinci 2019 svou činnost 62 vysokých škol, z čehož bylo 26 veřejných, dvě státní a 34 soukromých. Dvě soukromé vysoké školy ukončily v průběhu roku 2019 svoji činnost, přičemž jedné z nich byl odebrán státní souhlas působit jako vysoká škola.

V roce 2019 nastoupilo ke studiu na vysoké škole 57 119 studujících, kteří se ke studiu na vysoké škole zapsali vůbec poprvé (tzv. poprvé zapsaní), což je o 3 122 studentů více než v roce 2018. Zatímco v předchozích letech narůstal počet poprvé zapsaných velmi pozvolna, v roce 2019 došlo k výraznějšímu nárůstu, a to o celých šest procent. Příčinou nárůstu je skutečnost, že se do věkové skupiny 18–20 let, která nejčastěji zahajuje vysokoškolské studium, dostávají demograficky silné ročníky. Celkem tak **v roce 2019 studovalo na vysokých školách 288 915 studentů** (o 750 studentů méně než v předcházejícím roce). **Pokračuje** tak sice **trend poklesu celkového počtu studentů**, nicméně v souladu s očekáváními **dochází k jeho zpomalování** (počet studentů poklesl pouze o 0,3 % a během následujících let lze v návaznosti na stoupající počty poprvé zapsaných očekávat jeho postupný nárůst). Jako v předchozích letech, i v roce 2019 platilo, že zhruba 90 % studentů studovalo na veřejných vysokých školách.

V roce 2019 se opět zvýšil **počet zahraničních studentů** na českých vysokých školách, kterých bylo **46 441** (o 1 771 více než v předcházejícím roce). Pokračuje tak trend mírného nárůstu počtu zahraničních studentů, a to jak absolutně, tak relativně. Zahraniční studenti v roce 2019 tvořili 16,1 % všech studentů, což představuje zhruba jednaprocentní nárůst oproti předchozímu roku. Podíl samoplátců na celkovém počtu zahraničních studentů činil zhruba 17 %, obdobně jako v roce 2018. Pokračující internacionalizace českého vysokého školství je v souladu s cílem „Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020“ (dále jen „DZ VŠ“).

Zákon č. 137/2016 Sb., kterým byl novelizován zákon o vysokých školách, přinesl rozlišení akademického a profesního profilu bakalářských a magisterských studijních programů. (U profesně zaměřených programů je kladen důraz na zvládnutí praktických dovedností potřebných k výkonu povolání podložených nezbytnými teoretickými znalostmi. Tomuto vymezení odpovídají akreditační standardy, které výrazně zohledňují zapojení odborníků z praxe do činnosti a procesů vysoké školy. V profesně zaměřených programech je zavedena do studijních plánů povinná odborná praxe o rozsahu alespoň 12 týdnů u bakalářského a 6 týdnů u magisterského studia. **V roce 2019 bylo akreditováno 107 studijních programů s profesním profilem**, což je dvakrát více než v roce 2018. Z celkového počtu nově akreditovaných bakalářských a magisterských studijních programů to tvořilo 12 %.

Od dubna 2019 byl intenzivně připravován hlavní koncepční dokument v oblasti vysokoškolské politiky **„Strategický záměr pro vysoké školy na období od roku 2021“** (dále jen „SZ 2021+“). Aby došlo k dosažení co nejvyšší míry ztotožnění vysokých škol (zásadní aktéři) s vytyčenými prioritami, zvolilo ministerstvo pro tvorbu tohoto dokumentu kolaborativní přístup. Všichni rektori a děkani českých vysokých škol byli proto osloveni s výzvou k identifikaci nejpalčivějších problémů českého vysokého školství. Touto cestou bylo sdruženo více než sto podnětů, které byly agregovány do 12 tematických oblastí. Ve stejnou dobu byly ustaveny dvě pracovní skupiny, které se na přípravě SZ 2021+ podílely po celou dobu jeho vzniku. První skupinou byla konzultační skupina, jejíž členy nominovaly orgány reprezentace vysokých škol a oslovení partneři: Česká konference rektorů, Rada vysokých škol a její Studentská komora, Vysokoškolský odborový svaz, Národní akreditační úřad, Hospodářská komora, Svaz průmyslu a dopravy, Ministerstvo práce a sociálních věcí a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Tato skupina měla hlavní slovo při schvalování priorit strategického záměru a jeho průběžných verzí. Druhá expertní skupina sice neměla reprezentativní povahu, ale její členové se významně podíleli na formulaci opatření v jednotlivých oblastech svojí expertizy.

V červnu 2019 vybrala konzultační skupina (na základě podnětů sebraných prostřednictvím elektronického formuláře a s přihlédnutím ke stanovisku neformální expertní skupiny) pro rozpracování *šest problémových oblastí*, na jejichž základě byly posléze formulovány následující **prioritní cíle SZ 2021+**:

- rozvoj kompetencí přímo relevantních pro praxi a dlouhodobé uplatnění v 21. století,
- zlepšení dostupnosti a relevance flexibilních forem vzdělávání,
- zvýšení efektivity a kvality doktorského studia,
- posílení strategického řízení vysokých škol,
- efektivní využívání kapacit v oblasti VaV na vysokých školách,
- snížení administrativního zatížení pracovníků vysokých škol.

Při výběru priorit byla zohledněna jak jejich relevance ve vztahu ke společenským potřebám (závažnost problému), tak řešitelnost z technického i politického hlediska (tedy nakolik je možné navrhnout účinná opatření k dosažení cíle a politicky je prosadit). Návrhy opatření k jednotlivým prioritním cílům sloužily jako základní podklad pro projednávání na tematických kulatých stolech, které ministerstvo uspořádalo ve spolupráci s vysokými školami. Šest kulatých stolů, každý k jednomu z cílů SZ 2021+, proběhlo v průběhu září a října 2019 za hojné účasti zástupců vysokých škol a dalších partnerů ve čtyřech univerzitních městech – Praze, Olomouci, Plzni a Pardubicích.

V roce 2019 spolupředsedala Česká republika (zastoupená ministerstvem) společně s Finskem a Kazachstánem **tzv. peer support group**, která byla Boloňským procesem ustavena za účelem vzájemné podpory zemí při implementaci klíčových závazků. Jedním z výstupů této pracovní skupiny byla **mezinárodní konference zaměřená na evropský kreditový systém pro vysoké školství (ECTS)**, kterou v červnu uspořádalo ministerstvo ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce. Konference se zúčastnilo více než 70 hostů z mnoha evropských zemí na úrovni zástupců ministerstev, národních agentur zajišťujících kvalitu či jinak odpovědných za záležitosti ECTS. Na konferenci vystoupili zástupci Evropské komise, odborníci z řad akademiků, kteří stáli u zrodu ECTS, a zástupci ministerstev, kteří se implementací ECTS ve svých zemích aktuálně zabývají.

Konference byla věnována základním principům ECTS a aktuálnímu stavu implementace ECTS v Evropě. Ačkoliv řada zemí ECTS oficiálně implementovala, v jejich využívání stále přetrvávají nedostatky komplikující mobilitu studentů mezi vysokými školami v rámci jedné země i mezinárodně. Část programu proto byla zaměřena na praktické nástroje pro řádné využívání

ECTS, například pro uznávání známek získaných během studia v zahraničí, pro tvorbu předmětových katalogů a pro vývoj efektivních postupů na uznávání kreditů.

Česká republika nemá zatím kreditový systém legislativně ukotven, nicméně všechny české vysoké školy jistým způsobem užívají ECTS kredity na úrovni bakalářských a magisterských studijních programů.

Během roku 2019 bylo **dokončeno rozsáhlé národní šetření uplatnitelnosti absolventů vysokých škol – Absolvent 2018**. Analýza sdružených dat byla publikována v souhrnné zprávě uveřejněné v říjnu 2019. **Hlavní závěry šetření ukázaly, že byla situace na trhu práce (v době šetření) pro absolventy vysokých škol velmi příznivá.** Jejich míra nezaměstnanosti se blížila nule, většina z nich pracovala na pozicích odpovídajících jejich vzdělání a nástupní mzdy rostly rychleji než průměrná mzda ve zbytku ekonomiky. Z dalších závěrů šetření je možné zmínit následující:

- uplatnění odpovídající vzdělání nejlépe nacházejí absolventi v oblasti informačních technologií a ve zdravotnických oborech, velmi dobře se ale uplatňují i absolventi učitelských oborů, přestože jejich příjmy jsou podprůměrné,
- problematická je situace u absolventů zemědělských a lesnických oborů, kteří vykazují nejhorší výsledky ve většině ukazatelů,
- absolventi přicházející na trh práce pouze s bakalářským vzděláním pracují častěji než dříve na pozicích, které jejich kvalifikaci odpovídají, jejich příjmy jsou však stále nižší a míra nezaměstnanosti naopak vyšší než u absolventů magisterského studia,
- absolventi vysokých škol vnímají jako nejsilnější ze svých kompetencí zejména schopnost učit se nové věci, rezervy naopak cítí v cizích jazycích a pokročilých ICT dovednostech,
- studenti, jejichž rodiče vysokoškolské vzdělání nemají, jsou stále mezi absolventy zastoupeni méně, než by odpovídalo jejich podílu na populaci.

V návaznosti na uveřejnění souhrnné zprávy z šetření Absolvent 2018 byla řešitelem šetření, Centrem pro studium vysokého školství, zorganizována **konference, kde byla prezentována institucionální, národní i mezinárodní perspektiva situace absolventů vysokých škol při přechodu na trhu práce**. Kromě vybraných výsledků národního šetření zahrnoval program konference příspěvek Dr. Christophera Menga s prvotními výstupy pilotního šetření Eurograduate, iniciovaného Evropskou komisí, jehož se Česká republika zúčastnila jako jedna z osmi vybraných zemí. Panelová diskuze, ve které zasedly významné osobnosti z oblasti vysokoškolské problematiky, se věnovala různým perspektivám a přístupům ke sledování absolventů na trhu práce. Konference byla zakončena prezentacemi a diskuzí na téma sledování absolventů samotnými vysokými školami.

Česká republika se v osmém ročníku hodnocení národních vysokoškolských systémů Universitas 21 umístila na 26. místě z celkem padesáti hodnocených národních systémů, a o jedno místo tak zlepšila své postavení z předchozího roku (hodnocení vychází z porovnání 24 ukazatelů seskupených do čtyř modulů, kterými jsou zdroje, prostředí, propojenost a výstupy. Tak jako v minulých letech si Česká republika nejlépe vedla v modulu propojenosti, který zahrnuje nejen propojenost se zahraničím, ale i propojenost směrem do společnosti (tj. například s průmyslem).

V souladu s dlouhodobým důrazem ministerstva na kvalitu vzdělávací činnosti vysokých škol byla v roce 2019 vyhlášena poprvé **Cena ministra školství, mládeže a tělovýchovy za vynikající vzdělávací činnost na vysoké škole**. Cílem ceny je upozornit na význam a důležitost kvalitní vzdělávací činnosti na vysokých školách, ocenit vynikající práci vysokoškolských učitelů, vyzdvihnout příklady dobré praxe a významné inovace v oblasti vzdělávací činnosti a rovněž podnítit diskuzi o kva-

litní výuce na vysokých školách. Návrhy na udělení ceny mohli podávat rektori vysokých škol, děkani fakult vysokých škol, členové akademických senátů vysokých škol a fakult vysokých škol z řad studujících. Při prvním ročníku vyhlášení této ceny bylo podáno 59 návrhů. Ocenění tvoří diplom a další věcné nebo peněžní ocenění v hodnotě do 100 000 Kč. V listopadu 2019 si v prostorách Senátu Parlamentu České republiky převzalo z rukou ministra školství Roberta Plagy a státního tajemníka Jindřicha Fryče ocenění následujících pět vysokoškolských pedagožek a pedagogů:

- **doc. RNDr. Zdeněk Bochníček, Dr.**, který působí na Oddělení didaktiky fyziky Ústavu fyzikální elektroniky Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity (docent Bochníček vyučuje fyziku a didaktiku fyziky a mimořádným způsobem se zasazuje o popularizaci těchto disciplín),
- **PhDr. Tomáš Gráf, Ph.D.**, který působí na Ústavu anglického jazyka a didaktiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy (doktor Gráf se věnuje didaktice anglického jazyka a vzdělávání budoucích učitelů. Úspěšně propojuje výuku s vlastní výzkumnou činností, do které zapojuje i své studenty),
- **doc. Mgr. Petr Habala, Ph.D.**, který působí na Katedře matematiky Fakulty elektrotechnické na Českém vysokém učení technickém v Praze (docent Habala vyučuje matematické předměty a je autorem velkého množství volně dostupných multimediálních studijních materiálů),
- **PhDr. Lucie Rohlíková, Ph.D.**, která působí v Oddělení celoživotního a distančního vzdělávání a na Katedře didaktické a výpočetní techniky Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni (doktorka Rohlíková se zaměřuje na využívání technologií ve výuce, e-learning a distanční vzdělávání),
- **prof. RNDr. Petr Slavíček, Ph.D.**, který působí v Ústavu fyzikální chemie Fakulty chemicko-inženýrské na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze (profesor Slavíček mimořádným způsobem kombinuje svou vzdělávací a vědeckou činnost v oboru chemie).

3.2. Šetření EUROSTUDENT VII

- **Česko se do mezinárodního projektu sledujícího studijní a sociálně-ekonomické podmínky studentů a studentek zapojilo již počtvrté**
- **V roce 2019 se do šetření zapojilo téměř 19,5 tisíce studujících vysokých škol**
- **Zvýšil se podíl pracujících studentů a studentek v prezenčním studiu a magisterském studiu**
- **Přibližně 20 % studujících pocítovalo finanční problémy**
- **Nejčastějšími překážkami v mobilitách jsou finanční náklady, odloučení od partnera, partnerky či dětí, ale také problémy s uznáváním tohoto pobytu**

EUROSTUDENT je mezinárodním projektem sledujícím studijní a sociálně-ekonomické podmínky studentů v Evropě. Předmětem výzkumu jsou tak například otázky zaměřené na hodnocení studia a spokojenost s jeho výběrem, finanční zabezpečení během studia, otázky bydlení, zkušenosti se zahraniční mobilitou nebo zajištění podmínek studia pro znevýhodněné studenty. Výzkumu probíhajícího každé tři roky se účastní celkem 28 evropských zemí. Česká republika se prostřednictvím ministerstva zapojila do minulých čtyř kol šetření. **Hlavním cílem projektu EUROSTUDENT je nabídnout mezinárodně srovnatelná data o životních podmínkách studentů na vysokých školách.**

Aktuální šetření je realizováno v letech 2018–2021, přičemž v roce 2019 probíhal sběr dat v zapojených zemích. Šetření

se skládá ze série národních sběrů, které jsou posléze společně vyhodnoceny v komparativní perspektivě včetně identifikace klíčových priorit systémů vysokého školství jednotlivých států. Projekt EUROSTUDENT je organizován konsorciem složeným ze sedmi výzkumných organizací, přičemž zástupcem konsorcia a koordinátorem šetření je společnost German Centre for Higher Education Research and Science Studies, která nese plnou odpovědnost za zajištění projektu, komunikuje se všemi zapojenými stranami, poskytuje informace a řeší případné stížnosti. Koordinátor mimo jiné zajišťuje centrální sběr dat z národních šetření jednotlivých států a jejich následné zpracování. Realizací národního šetření v České republice bylo pověřeno Centrum pro studium vysokého školství, v. v. i., které je veřejnou výzkumnou institucí zřízenou ministerstvem za účelem provádění základního a aplikovaného výzkumu v oblasti terciárního vzdělávání.

Za účast na šetření platí účastnické země poplatek, který je závislý na počtu zúčastněných zemí a výši hrubého domácího produktu jednotlivých států. Na základě uvedených parametrů byl účastnický poplatek pro Českou republiku stanoven na 32 725 EUR. Projekt EUROSTUDENT VII je podporován z rozpočtu programu ERASMUS+, ze kterého je hrazeno 75 % z celkové výše účastnického poplatku každého z účastníků.

Přípravná fáze a sběr dat proběhly v první polovině roku 2019. Pro kontaktní osoby na vysokých školách bylo připraveno emailové oslovení, kterým byli kontaktováni studenti bakalářských, magisterských i doktorských studijních programů, a to v prezenční i kombinované formě. Vyplnění online dotazníku bylo respondentům dostupné od května do července. Do dotazníku vstoupilo 34 855 respondentů, z toho 29 175 dotazník začalo vyplňovat česky a 1 470 anglicky. Zcela ho dokončilo 19 365 respondentů. Mezi respondenty, kteří dotazník plně dokončili, převažovaly ženy (12 248). V bakalářských studijních programech studovalo 16 424 respondentů, v navazujících magisterských studijních programech 7 239 a v dlouhých magisterských studijních programech 3 790 respondentů. V prezenční formě studia studovalo 23 717 respondentů a v kombinované formě 3 720.

V době přípravy výroční zprávy za rok 2019 byly známy pouze dílčí závěry, a to jen v národním kontextu. K prezentaci těchto základních výstupů proběhl v prosinci 2019 seminář pro zástupce vysokých škol, studenty a externí odborníky. Během prezentace národních výsledků byla pozornost směřována zejména na témata, která jsou v českém kontextu aktuálně intenzivně diskutována – sladování práce se studiem, problémy během studia a identifikace se studiem, jazyková příprava ve vztahu k mezinárodní mobilitě a pocítovaná (ekonomická) rizika. Součástí programu byla také panelová diskuse.

Téma práce při studiu bylo důležitou oblastí zájmu již v předchozím ročníku EUROSTUDENT VI. **I podle aktuálních dat je práce při studiu mezi vysokoškolskými studenty již v podstatě normou**, pouze přibližně čtvrtina z nich nepracovala v letním semestru akademického roku 2018/2019, kdy se šetření realizovalo. Ve srovnání s předchozím šetřením EUROSTUDENT VI **je patrný nárůst pracujících i mezi studenty prezenčních studijních programů** (z 39,3 % na 46,3 %). Ještě výrazně vyšší je podíl pracujících mezi studenty navazujících magisterských studijních programů. Nejčastěji pracují studenti oborů Obchod, administrativa a právo (téměř 70 %). Z hlediska souladu studovaného programu pracují nejčastěji v blízkém oboru studenti ICT (67 %) a nejméně často pracují v blízkém oboru studenti Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství (30 %).

Nejsilnější identitu neboli sounáležitost se studiem deklarují z hlediska oborů studenti Přírodních věd, matematiky a statistiky (84,2 %) a oproti tomu nejslabší studenti Učitelství a pedagogiky (61 %).

Z hlediska ekonomických podmínek při studiu ukazují data z šetření, že nejčastěji finanční potíže zažívají studenti Umění a humanitních věd (25,5 %) a naproti tomu nejméně studenti ICT (14,8 %), kteří i nejčastěji ze všech pracují. Podíl přibližně 20 % studentů, kteří pocítovali v okamžiku šetření finanční problémy, představuje znatelné ohrožení význam-

né skupiny studentů. O skutečné finanční situaci studentů možná lépe vypovídá odpověď na otázku po schopnosti zaplatit neočekávaný výdaj. Částka 5 600 Kč byla nedostupná pro celkem 4 % studentů. Ve větší míře se to týká studentů kombinovaného studia, kteří mají obecně vyšší měsíční náklady a jsou za ně také častěji sami zodpovědní. V případě částky 10 000 Kč je neschopnost ji zaplatit zhruba třikrát vyšší a pohybuje se kolem 12 %. Častěji je nedostupná pro ženy a také pro studenty bakalářského studia. Je rovněž patrné, že ti, kteří studují v Praze, častěji deklarují tuto neschopnost.

Se snahami o internacionalizaci vysokého školství úzce souvisí používání cizího jazyka během studia, které se podle dat děje nejčastěji formou využití cizojazyčných materiálů. Nejméně často jsou cizím jazykům vystaveni studenti kombinované formy studia a z oborového hlediska jde o studenty Zemědělství, lesnictví, rybářství a veterinářství a Zdravotní a sociální péče, péče o příznivé životní podmínky. Tyto dvě skupiny přitom také dvakrát méně navštěvují přednášky či předměty v cizím jazyce. Obecná míra zahraniční mobility je mezi respondenty nízká, nějaké zkušenosti s ní má kolem 7 % z nich. Ochota vyjet na zahraniční studijní pobyt je pak nízká mezi studenty kombinovaných studií. Skoro 90 % z nich o ničem takovém neuvažuje, což má tradičně důvody spojené zejména s tím, že pracují a většinou mají již rodinu. Je však do jisté míry překvapivé, že studenti navazujících magisterských programů sice častěji tuto mobilitu připravují, ale zároveň ji ve zvýšené míře zcela odmítají (74 %). **Zšetření je patrné, že obava z nedostatečných znalostí cizího jazyka nepatří k největším překážkám studijní zahraniční mobility. Mnohem naléhavěji se jeví finanční náklady, odloučení od partnera, partnerky či dětí, ale také problémy s uznáváním tohoto pobytu na české vysoké škole.** Větší obavy z neznalosti jazyků mají ženy. Muži jsou v tomto ohledu sebevědomější, což koresponduje s počtem jazyků, které dokáží používat (a i tam muži deklarují vyšší jazykové znalosti než ženy).

3.3. Vyhodnocení činnosti Národního akreditačního úřadu v roce 2019

Národní akreditační úřad pro vysoké školství (dále jen „NAÚ“) vznikl k 1. září 2016 nabytím účinnosti zákona č. 137/2016 Sb., kterým se novelizoval zákon o vysokých školách, a nahradil Akreditační komisi jako národní orgán zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání.

V průběhu roku 2019 NAÚ pokračoval ve své činnosti, zaměřené zejména na rozhodování o žádostech o akreditaci. **V roce 2019 obdržel dvě žádosti o institucionální akreditaci, 528 žádostí o akreditaci studijního programu a 68 žádostí o akreditaci oboru habilitačního a jmenovacího řízení.** V uvedeném období také u jednoho studijního programu zahájil řízení ke zrušení nápravného opatření a z moci úřední zahájil šest řízení o zavedení nápravných opatření u studijních programů.

V čele NAÚ stáli v roce 2019 Předseda Rady NAÚ prof. Ing. Stanislav Labík, CSc., a místopředsedové RNDr. Tomáš Jelínek a JUDr. Ivan Barančík, Ph.D. Předseda k 30. dubnu 2019 na svou funkci rezignoval a do konce roku ho při výkonu této funkce zastupovali místopředsedové, přičemž jako první v pořadí zastupoval JUDr. Ivan Barančík, PhD. Rada působící jako výkonný orgán NAÚ pravidelně zasedala, příležitostně za účasti hostů z řad zástupců orgánů reprezentace vysokých škol a představitelů ministerstva. Proběhlo dvanáct řádných zasedání, na kterých Rada projednávala záležitosti koncepčního i metodického charakteru a rozhodovala ve správních řízeních tak, jak jí předepisuje zákon o vysokých školách a Statut NAÚ. Rada rovněž diskutovala o aktuálních otázkách spjatých se zajišťováním kvality vysokoškolského vzdělávání a dosavadními zkušenostmi s fungováním NAÚ.

V oblasti koncepční a metodické činnosti lze konstatovat, že zázemí pro činnost NAÚ bylo dostatečně vytvořeno v předchozím období, kdy NAÚ přijal celou řadu vnitřních předpisů a materiálů metodického charakteru. V roce 2019 tvořila příprava těchto materiálů již jen dílčí složku jeho činnosti, jejíž těžiště se výrazně přesunulo do oblasti vedení správních řízení, rozhodování o akreditaci a dalších činnostech v oblasti zajišťování kvality, jako jsou kontroly dodržování právních předpisů a vnější hodnocení. Z hlediska metodických materiálů NAÚ vypracoval a schválil metodickou pomůcku pro vnější hodnocení činnosti vysokých škol, která upřesňuje postup a pravidla vnějšího hodnocení prováděného NAÚ na základě § 84 zákona o vysokých školách. Došlo rovněž k několika úpravám metodického materiálu k informační povinnosti vysokých škol s institucionální akreditací vyplývající z dosavadních zkušeností s využíváním metodického materiálu.

Z hlediska přípravy rámcových a strategických dokumentů v oblasti vysokého školství se zástupci NAÚ zapojovali do diskusí k přípravám návrhu novely zákona o vysokých školách, a také předložili vlastní návrhy úprav z oblasti činnosti NAÚ a zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání. Zástupci NAÚ rovněž působili jako členové pracovních skupin k přípravě strategických dokumentů v oblasti vysokého školství (SZ 2021+ a Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021) a účastnili se tematických seminářů zaměřených na problematiku akreditace a zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání.

NAÚ v roce 2019 dokončil první cyklus procesu periodického vnitřního hodnocení kvality své činnosti, jak stanovuje jeho Statut i mezinárodní standardy a zvyklosti (Statut NAÚ předpokládá zpracování zprávy o vnitřním hodnocení každé tři roky, přičemž tato zpráva má být následně každoročně aktualizována). Závěry z provedeného vnitřního hodnocení obsahovaly mimo jiné doporučení otevřít diskusi k úpravě Statutu NAÚ, navrhnout úpravu standardů pro akreditace, implementovat opatření stanovená v Rámci vnitřního zajišťování a hodnocení kvality činnosti NAÚ a zahájit přípravu na vnější hodnocení souladu činnosti NAÚ se standardy ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area). Jako výstup z vnitřního hodnocení vznikla **Zpráva o vnitřním hodnocení NAÚ za období 2016–2019**, která byla schválena Radou NAÚ a zveřejněna na webových stránkách NAÚ <https://www.nauvs.cz>.

Rada NAÚ v roce 2019 pokračovala v doplňování Seznamu hodnotitelů, který byl ustaven o dva roky dříve. V průběhu roku Rada vyhlásila **šest výzev pro předkládání návrhů osob k zařazení do Seznamu hodnotitelů**, na jejichž základě byl Seznam hodnotitelů doplněn o dalších 91 zapsaných osob. Jedna z těchto výzev se týkala návrhu osob k zápisu do oblasti vzdělávání Všeobecné lékařství a zubní lékařství v reakci na aktuální potřebu hodnotitelů v této oblasti vzdělávání. Několik výzev pak bylo orientováno specificky na hodnotitele z řad studentů, jejichž obměna v Seznamu hodnotitelů je vzhledem k délce studijních cyklů častější než u ostatních kategorií hodnotitelů. Při doplňování Seznamu hodnotitelů Rada spolupracovala s orgány reprezentace vysokých škol a komunikovala i s řadou dalších institucí, které mohou hodnotitele navrhnout. **Na konci roku 2019 bylo v Seznamu hodnotitelů zapsáno 1499 osob** (oproti 1394 osobám na konci roku 2018). Jelikož některé osoby byly zapsány do více oblastí vzdělávání, celkový počet hodnotitelů ve všech oblastech vzdělávání činil dohromady 1 849 osob. Několik osob bylo v souladu se Statutem NAÚ ze Seznamu hodnotitelů vyřazeno na vlastní žádost nebo, v případě studentů, automaticky z důvodu ukončení studia. Z osob zapsaných do Seznamu hodnotitelů byly následně sestavovány zpravidla pětičlenné hodnotící komise pro posuzování věcí vedených NAÚ ve správním řízení i pro další záležitosti upravené Statutem NAÚ.

NAÚ se v roce 2019 věnoval rovněž **proškolování osob zařazených do Seznamu hodnotitelů v problematice institucionální akreditace**. Konalo se devět takových školení. Hodnotitelé byli podrobně seznámeni s legislativním rámcem akreditačních procesů, s postupy a náležitostmi posuzování i s aplikací standardů pro akreditace. Školení zaměřená na akreditaci studijních programů NAÚ nepořádal, jelikož v uplynulém roce byl Seznam hodnotitelů doplňován již jen dílčím způsobem.

Vzniklo jádro hodnotitelů s dostatečnými praktickými zkušenostmi a orientací v problematice posuzování kvality vysokých škol a studijních programů.

Zákon o vysokých školách zmocňuje NAÚ také k výkonu kontroly dodržování právních předpisů při uskutečňování akreditovaných činností na vysokých školách a k provádění vnějšího hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol. V roce 2019 **Rada NAÚ zahájila kontrolu na sedmi vysokých školách** podle zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), a Zásad pro výkon kontroly dodržování právních předpisů a rovněž **dokončila jednu kontrolu zahájenou již v předchozím roce**. Vzhledem k velmi odlišnému charakteru a relativně nízkému počtu dokončených kontrol není možné formulovat celková zjištění s obecnou platností. Lze pouze konstatovat, že při některých kontrolách dodržování právních předpisů byly zjištěny nedostatky týkající se přijímacího řízení ke studiu ve studijních programech. Po schválení metodického materiálu upravujícího proces vnějšího hodnocení vzdělávací, tvůrčí a s nimi souvisejících činností vysokých škol **Rada zahájila dvě vnější hodnocení činnosti vysokých škol**.

Součástí NAÚ je pětičlenná Přezkumná komise, které zákon o vysokých školách dává pravomoc rozhodovat o odvoláních proti rozhodnutím Rady NAÚ ve správních řízeních vedených v prvním stupni. V roce 2019 se konala čtyři zasedání Přezkumné komise.

V oblasti mezinárodních aktivit byl NAÚ nadále **přidruženým členem ENQA (European Association for Quality Assurance in Higher Education)**, která je hlavní asociací akreditačních agentur v Evropském prostoru vysokého školství (o plné členství v této organizaci může žádat NAÚ až po několikaleté činnosti a podmínkou pro přijetí do ENQA je úspěšné absolvování vnějšího hodnocení souladu činnosti se standardy ESG).

Národní akreditační úřad pro vysoké školství měl v roce 2019 rovněž status **člena CEENQA (Central and Eastern European Network of Quality Assurance Agencies in Higher Education)**, která sdružuje akreditační agentury ve středo- a východoevropském regionu a je cennou platformou pro vzájemné sdílení zkušeností a dobré praxe (vedoucí koncepčního oddělení odboru kanceláře NAÚ byla zvolena do výkonného výboru asociace na třetí funkční období a stala se jeho místopředsedkyní).

Zástupci NAÚ se v roce 2019 zúčastnili valných shromáždění sdružení ENQA a CEENQA.

Dále se NAÚ zapojil do celoevropské **Podpůrné skupiny k zajišťování kvality (Peer Support Group C on Quality Assurance)**, která je jednou ze tří podpůrných skupin ustavených v rámci implementace Boloňského procesu. Skupina sdružuje většinu zemí z Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (EHEA) a vytváří platformu pro koordinované aktivity jednotlivých skupin států směřující k větší míře naplňování indikátorů Boloňského procesu.

Během roku 2019 se NAÚ také podílel na **přípravě žádosti o uznání od americké Národní komise pro zahraniční lékařské vzdělávání a akreditace (NCFMEA)** za Českou republiku. NCFMEA vydává osvědčení národním systémům zajišťování kvality vysokoškolského vzdělávání z hlediska jejich kompatibility se systémem zajišťování kvality v USA. Česká republika je dlouhodobě držitelem tohoto osvědčení, jež umožňuje americkým studentům studovat na lékařských fakultách v České republice s finanční podporou federální vlády. NCFMEA žádost schválila a udělila osvědčení českému systému zajišťování kvality na období 6 let.

4. Vzdělávání v roce 2019 v číslech – statistický přehled

4. Vzdělávání v roce 2019 v číslech – statistický přehled

4.1. Úvod

Ve školním/akademickém roce 2019/20 opět nedošlo ve struktuře vzdělávacího systému České republiky k žádným podstatným změnám. Všechny stupně vzdělávací soustavy zůstaly zachovány a počty dětí, žáků a studentů byly tradičně primárně závislé na demografickém vývoji příslušných věkových skupin.

V předškolním vzdělávání bylo ve školním roce 2019/20 celkem 369 482 dětí, z toho většina **v mateřských školách** (98,8 %, **364 909 dětí**), zbytek docházel do přípravných tříd základních škol (4 377 dětí) nebo do přípravného stupně základních škol speciálních (196 dětí).

V základním vzdělávání se ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 95,7 % žáků **na základních školách – 952 946 žáků** (z toho na 1. stupni základních škol 563 346 žáků a na 2. stupni základních škol 389 600 žáků). Přibližně 8,3 tis. žáků z 5., resp. 2,2 tis. žáků ze 7. ročníku základní školy přešlo před zahájením školního roku do oborů víceletých gymnázií a konzervatoří. Celkem 4,3 % žáků plnilo povinnou školní docházku ve víceletých oborech gymnázií a konzervatoří (42 311 žáků, z toho 4 883 žáků v 1.–2. ročníku šestiletých gymnázií, 37 114 žáků v 1.–4. ročníku osmiletých gymnázií a 314 žáků v 1.–4. ročníku osmiletých konzervatoří). Zbylí žáci (0,02 %) navštěvovali kurzy k získání k získání základního vzdělání (236 žáků).

Ve středním vzdělávání ve školním roce 2019/20 bylo 363 385 žáků, z toho 89 512 v oborech středního vzdělání a středního vzdělání s výučním listem a 273 873 žáků v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou. Mezi žáky úrovně středního vzdělávání nezapočítáváme žáky plnící povinnou školní docházku v nižším stupni víceletých gymnázií.

V oborech víceletých gymnázií (v ročnících odpovídajících střednímu vzdělávání) se ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 40 086 žáků. U oborů víceletých gymnázií se jako nově přijatí označují žáci nejnižšího ročníku odpovídajícího střednímu vzdělávání, tedy 3. ročníku šestiletých a 5. ročníku osmiletých gymnázií.

Ve středním vzdělávání se 6 759 žáků (tedy pouze 1,9 %) vzdělávalo v jiné než denní formě vzdělávání.

Komentáře:

Údaje za školní rok 2019/20, studenti k 31. prosinci 2019, poprvé zapsaní a absolventi za celý kalendářní rok – stav matriky k 20. lednu 2020.

¹⁾ Studenti vysokých škol ve fyzických osobách.

²⁾ Kurzy k získání základního vzdělání jsou realizovány v základních a středních školách.

³⁾ U vysokých škol údaj znamená počet poprvé zapsaných. Do celkového počtu se započítávají pouze poprvé zapsaní (počet prvních zapsaní) na vysoké školy do bakalářských a 4–6letých magisterských studijních programů.

⁴⁾ U distančního a kombinovaného studia včetně studentů na studijních pobytech.

⁵⁾ Jako nově přijatí jsou u vyššího stupně víceletých gymnázií a konzervatoří označeni žáci nejnižšího ročníku odpovídajícího vyššímu stupni (3. ročník oborů 6letých gymnázií, 5. ročník oborů 8letých gymnázií a konzervatoří).

Tabulka 1: Souhrnná data za Českou republiku – nově přijatí, děti/žáci/studenti a absolventi ve školním/ akademickém roce 2019/20 – podle úrovně vzdělávání

	Nově přijatí ³⁾			Děti/žáci/studenti			Absolventi za školní rok 2018/19		
	celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání		celkem	v tom forma vzdělávání	
		denní	ostatní		denní	ostatní		denní	ostatní
Celkem	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Předškolní vzdělávání	.	.	x	369 482	369 482	x	x	x	x
v tom									
mateřské školy	115 007	115 007	x	364 909	364 909	x	x	x	x
přípravné třídy ZŠ	.	.	x	4 377	4 377	x	x	x	x
přípravný stupeň ZŠ speciální	.	.	x	196	196	x	x	x	x
Základní vzdělávání	106 625	106 625	x	995 493	995 402	91	94 678	94 678	x
v tom									
základní školy – 1. stupeň	106 625	106 625	x	563 346	563 346	x	.	.	x
základní školy – 2. stupeň	.	.	x	389 600	389 600	x	84 172	84 172	x
obory 6letých gymnázií (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	4 883	4 883	x	2 229	2 229	x
obory 8letých gymnázií (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	37 114	37 114	x	8 188	8 188	x
obory 8letých konzervatoří (nižší ročníky odpovídající PŠD)	x	x	x	314	314	x	89	89	x
kurzy k získání základního vzdělání ²⁾	x	x	x	236	145	91	x	x	x
Střední vzdělávání celkem	104 551	103 021	1 530	363 385	356 626	6 759	74 363	73 145	1 218
střední vzdělávání	942	934	8	2 719	2 697	22	646	635	11
střední vzdělávání s výučním listem	31 308	30 912	396	86 793	85 074	1 719	20 203	19 643	560
střední vzdělávání s maturitní zkouškou	72 301	71 175	1 126	273 873	268 855	5 018	53 514	52 867	647
v tom									
obory gymnázií	22 779	22 744	35	88 728	88 484	244	21 038	20 979	59
v tom									
4leté	12 362	12 327	35	48 642	48 398	244	11 453	11 394	59
6leté (vyšší ročníky odpovídající střednímu vzdělávání) ³⁾	2 229	2 229	–	8 485	8 485	–	1 867	1 867	–
8leté (vyšší ročníky odpovídající střednímu vzdělávání) ³⁾	8 188	8 188	–	31 601	31 601	–	7 718	7 718	–
ostatní obory bez gymnázií	49 522	48 431	1 091	185 145	180 371	4 774	32 476	31 888	588
Nástavbové a zkrácené studium	10 291	5 733	4 558	18 456	9 465	8 991	5 114	2 287	2 827
v tom									
nástavbové studium	7 010	4 666	2 344	13 520	8 359	5 161	2 577	1 601	976
zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou	1 590	77	1 513	2 946	105	2 841	1 409	66	1 343
zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem	1 691	990	701	1 990	1 001	989	1 128	620	508
Vzdělávání v konzervatořích	663	628	35	3 522	3 298	224	347	313	34
v tom									
obory 8leté konzervatoře (vyšší ročníky) ³⁾	89	89	x	265	265	x	35	35	x
obory 6–7leté konzervatoře	574	539	35	3 257	3 033	224	312	278	34
Vyšší odborné vzdělávání	7 687	4 972	2 715	17 954	11 117	6 837	4 056	2 721	1 335
Vysokoškolské studium^{1,4)}	57 119	49 324	7 807	288 915	224 906	66 010	64 186	48 987	15 259
v tom									
z toho v programech									
bakalářských	53 072	44 926	8 160	170 283	134 534	36 456	32 516	25 487	7 044
magisterských	6 553	6 199	354	30 878	29 227	1 655	4 564	4 336	228
magisterských navazujících	27 185	19 908	7 307	68 946	49 085	20 311	24 863	18 436	6 449
doktorských	4 161	3 409	752	20 919	13 230	7 723	2 302	760	1 542

Zdroj: databáze MŠMT

V nástavbovém a zkráceném studiu se ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 18 456 žáků, z toho 73,3 % v nástavbovém studiu (13 520). V těchto typech studia jsou nejvíce zastoupeny jiné formy vzdělávání než denní – celkově se v nich vzdělává téměř polovina žáků (48,7 %, 8 991 žáků), což nenajdeme na žádné jiné vzdělávací úrovni.

V konzervatořích se ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 3 522 žáků – konzervatoře jsou nejméně zastoupeným druhem škol v České republice. Do této úrovně také nejsou započítáni žáci plnicí v konzervatořích povinnou školní docházkou. Stejně jako v případě středního vzdělávání není výrazně zastoupen segment jiných forem vzdělávání než denní (v jiných formách vzdělávání bylo 224 žáků, tzn. 6,4 %).

Vyšší odborné vzdělávání se v České republice uskutečňuje **na vyšších odborných školách, kde se ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 17 954 studentů**. Na rozdíl od středních škol a konzervatoří se značná část z nich vzdělává v jiné než denní formě vzdělávání (6 837 studentů, což je 38,1 %).

Na vysokých školách v akademickém roce 2019/20 studovalo 288 915 studentů, z nich 170 283 v bakalářských studijních programech, 30 878 v „dlouhých“ magisterských programech, 68 946 v navazujících magisterských programech a 20 919 v doktorských studijních programech. Více než pětina z celkového počtu studentů (22,8 %) realizovala svoje studium v kombinované nebo distanční formě studia (66 010).

Zde je třeba poznamenat, že studenti vysokých škol mohou souběžně studovat programy různých úrovní (např. bakalářský a „dlouhý“ magisterský), což vede k tomu, že součet studentů jednotlivých úrovní nedává celkový počet studentů na vysokých školách.

4.2. Regionální školství v roce 2019

4.2.1 Předškolní vzdělávání

- **Ve školním roce 2019/20 poskytovalo předškolní vzdělávání 5 304 mateřských škol, tj. o 17 škol více než v předchozím školním roce**
- **V mateřských školách se vzdělávalo 364 909 dětí, což představuje nárůst o 1 133 dětí oproti školnímu roku 2018/19**
- **Mateřské školy vykázaly 36 277 žádostí o přijetí, jimž nebylo vyhověno, tj. o 3 473 žádostí více než v předchozím školním roce**

Předškolní vzdělávání poskytují mateřské školy, mateřské školy při zdravotnických zařízeních, přípravné třídy na základních školách a přípravný stupeň základních škol speciálních a je určeno zpravidla dětem od dvou do šesti let, případně do doby jejich vstupu na základní školu.

Po loňském nárůstu o 18 škol došlo v letošním roce opět k navýšení počtu mateřských škol, a to o 17, tj. z 5 287 na 5 304 mateřských škol. V porovnání s rokem 2015/16 je to o 95 mateřských škol více. K navýšení počtu škol o 15 (tj. ze 4 746 na 4 761 škol) došlo ve školním roce 2019/20 u mateřských škol zřízených obcemi nebo svazkem obcí. Nepatrně se zvýšil i počet mateřských škol zřízených privátním sektorem, a to o dvě (tj. z 399 na 401 škol), počet škol zřízených krajem se zvýšil z 84 na 85. Naopak se ve školním roce 2019/20 o jednu mateřskou školu snížil počet škol zřízených církvemi (pokles z 50 na 49).

Počet dětí v mateřských školách meziročně stoupl o 1 133 dětí, tj. z 363 776 na 364 909 dětí. V porovnání s rokem 2015/16 je však v mateřských školách o 2 452 dětí méně.

Tabulka 2: Mateřské školy – počet škol, tříd, dětí, učitelů a poměrové ukazatele ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Počet škol	5 209	5 209	5 269	5 287	5 304
Počet tříd	15 848	15 856	15 969	16 064	16 295
Počet dětí	367 361	362 653	362 756	363 776	364 909
z toho dívky	176 418	174 058	174 333	174 772	175 540
Počet učitelů (přepočtené počty)	29 513,8	29 629,5	30 303,2	30 580,8	32 372,6
z toho ženy	29 354,1	29 463,2	30 126,5	30 403,7	32 171,5
Průměrný počet dětí na školu	70,5	69,6	68,8	68,8	68,8
Průměrný počet dětí na třídu	23,2	22,9	22,7	22,6	22,4
Průměrný počet dětí na úvazek učitele	12,4	12,2	12,0	11,9	11,3

Zdroj: databáze MŠMT

Od školního roku 2015/16 klesá průměrný počet dětí na školu, a to ze 70,5 až na současných 68,8 dítěte na školu. Průměrný počet dětí na třídu se ve sledovaném období snížil z 23,2 na 22,4 dítěte na třídu.

Vzestupnou tendenci má přepočtený počet učitelů, který vzrostl z 29 513,8 ve školním roce 2015/16 na 32 372,6 v roce 2019/20 (tj. navýšení o 9,7 %).

Průměrný počet dětí na úvazek učitele se ve sledovaném období snížil, a to z 12,4 v roce 2015/16 na 11,3 dítěte na úvazek učitele v letošním školním roce. Od školního roku 2015/16 mírně stoupl počet úvazků mužů, a to ze 159,7 na 201,1 v roce 2019/20, což představuje 0,6 % všech úvazků učitelů v mateřských školách.

Z hlediska věkového složení se nejvíce dětí vyskytuje ve skupině tříletých až pětiletých, procentuální zastoupení této skupiny oproti školnímu roku 2018/19 stoupl o 0,5 p. b. (z 81,8 % na 82,4 %). V absolutních číslech to představuje nárůst dětí z 297 653 dětí na 300 514 dětí. V roce 2015/16 bylo v této věkové skupině 304 122 dětí, což bylo 82,8 % všech dětí v mateřských školách.

Počínaje školním rokem 2017/18 se zavádí povinné předškolní vzdělávání pro děti, které do začátku školního roku dosáhnou pěti let. Tato povinnost trvá až do zahájení povinné školní docházky dítěte, netýká se dětí s hlubokým mentálním postižením. Povinné předškolní vzdělávání lze plnit i jiným způsobem než pravidelnou denní docházkou (v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem), a to podle § 34a, odstavce 5 školského zákona. I přes zavedení výše uvedené povinnosti počet pětiletých dětí v mateřských školách ve sledovaném období klesá, a to ze 109 981 dětí (29,9 % z celkového počtu dětí v mateřských školách) v roce 2015/16 až na 104 522 dětí (28,6 %) ve školním roce 2019/20. Počet dětí vzdělávaných podle § 34b školského zákona (individuální vzdělávání) se od loňského roku zvýšil z 1 959 na 2 169 dětí.

Počet tříletých dětí se oproti loňskému roku zvýšil, a to z 93 046 na 94 585 dětí, což představuje nárůst podílu této věkové skupiny z 25,6 % na 25,9 % z celkového počtu dětí v mateřských školách.

Procentuální zastoupení šestiletých a starších dětí navštěvujících mateřskou školu (dětí, které by již měly navštěvovat základní školu, jedná se tedy o děti s odloženou povinnou školní docházkou) se v minulých čtyřech letech ustálilo na 5,7 %, ve školním roce 2019/20 stoupl tento podíl na 5,9 %, v absolutních číslech se jedná o 21 375 dětí.

Tabulka 3: Mateřské školy – děti ve školním roce 2015/16–2019/20 – podle věku

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20 ¹⁾
Celkem		367 361	362 653	362 756	363 776	364 909
v tom	mladší 2 let	932	950	758	650	480
	2leté	16 113	18 510	19 325	19 412	17 712
	mladší 3 let	25 276	25 269	25 388	25 312	24 828
	3leté	90 640	91 390	91 758	93 046	94 585
	4leté	103 501	100 118	99 914	99 858	101 407
	5leté	109 981	105 869	104 901	104 749	104 522
	6leté	20 695	20 392	20 577	20 600	21 252
	starší 6 let	223	155	135	149	123

Komentář:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Děti mladší tří let jsou děti pro školní rok 2019/20 narozené 1. září 2016 až 31. prosince 2016.

Pokud má mateřská škola dostatečný počet volných míst, mohou do ní docházet také děti mladší tří let. Tato skupina dosáhla svého maxima v roce 2017/18, kdy 45 471 dětí této věkové skupiny představovalo již 12,5 % z celkového počtu dětí v mateřských školách. Ve školním roce 2015/16 bylo v této věkové kategorii 42 321 dětí (11,5 % z celkového počtu dětí v mateřských školách), v letošním školním roce klesl absolutní počet těchto dětí, a to na 43 020, což představuje procentuální podíl 11,8 %. Od školního roku 2014/15 jsou samostatně sledovány i děti dvouleté a mladší dvou let. Děti narozených mezi 1. 1. 2017 až 31. 8. 2017 je 17 712, tj. 41,2 % všech dětí mladších tří let, jedná se o pokles o 1 700 dětí oproti roku předchozímu (19 412 dětí, 42,8 % všech dětí mladších tří let). Je to současně o 1 599 dětí více oproti roku 2015/16, kdy těchto dětí (narozené 1. 1. 2013 až 31. 8. 2013) bylo 16 113, což představovalo 38,1 % všech dětí mladších tří let. Děti narozených v období mezi 1. 9. 2017 a 30. 9. 2017 je 480 (1,1 % všech dětí mladších tří let), a těch, které se narodily v období od 1. 9. 2016 do 31. 12. 2016, je 24 828 (57,7 % všech dětí mladších tří let).

Od roku 2015/16, kdy bylo evidováno 41 041 žádostí o přijetí, jimž nebylo vyhověno, klesl skokově počet těchto žádostí ve školním roce 2016/17 na 31 991, tj. o 22,1 %. **V letošním školním roce došlo k meziročnímu nárůstu o 3 473 zamítnutých žádostí o přijetí do mateřské školy, a to na 36 277** (nejedná se o počet nepřijatých dětí, neboť zákonní zástupci dětí mohou podat neomezený počet přihlášek do MŠ), což představuje meziroční nárůst o 10,6 %. Ve srovnání s rokem 2015/16 je to pokles o 4 764 zamítnutých žádostí, tj. o 11,6 %.

Předškolní vzdělávání se uskutečňuje rovněž v přípravných třídách základních škol. Ty jsou určeny dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, a kterým byl povolen odklad povinné školní docházky. Přípravné třídy zřizuje obec, svazek obcí nebo kraj a od školního roku 2015/16 i církve.

Počet základních škol, ve kterých jsou přípravné třídy zřízeny, meziročně vzrostl o 20,0 % (z 245 na 294 škol). Rovněž se zvýšil i počet přípravných tříd, a to z 267 na 341 tříd, což představuje meziroční nárůst o 27,7 %. **Oproti roku 2018/19 vzrostl i počet dětí v přípravných třídách, a to na 4 377 dětí.** Jedná se o nárůst o 39,8 % (v absolutní hodnotě o 1 245 dětí).

Procentuální zastoupení dívek v přípravných třídách od roku 2015/16 kleslo z 39,9 % až na 34,1 % ve školním roce 2018/19,

v letošním školním roce narostlo zastoupení dívek na 36,2 %.

Přípravný stupeň základní školy speciální připravuje děti se středně těžkým a těžkým mentálním postižením, se současným postižením více vadami nebo s autismem. Dítě může být přijato nejdříve ve věku pěti let, a to i v průběhu školního roku, a na přípravném stupni setrvává až do zahájení povinné školní docházky, přičemž jeho docházka do přípravného stupně nesmí přesáhnout tři školní roky.

Ve sledovaném období se počet základních škol speciálních s přípravným stupněm z 62 škol v roce 2015/16 snížil až na 31 škol ve školním roce 2018/19. V letošním školním roce došlo ke zvýšení počtu základních škol speciálních s přípravným stupněm na 35 škol, což představuje meziroční nárůst o 12,9 %. O 6,3 % stoupl počet tříd přípravného stupně, a to z 32 na 34 tříd. Počet dětí se snížil z 262 v roce 2015/16 na 186 ve školním roce 2018/19, v letošním školním roce se počet dětí zvýšil o 10, tj. o 5,4 %.

Procentuální zastoupení dívek v přípravných třídách se pohybuje od 32,8 % v roce 2015/16 přes 34,2 % v roce 2017/18 až po současných 30,1 %.

Tabulka 4: Přípravné třídy a přípravný stupeň – počet škol, tříd, dětí ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Přípravné třídy					
Počet škol	286	295	260	245	294
Počet tříd	344	345	286	267	341
Počet dětí	4 514	4 569	3 407	3 132	4 377
z toho dívky	1 800	1 760	1 219	1 069	1 586
Přípravný stupeň					
Počet škol	62	53	50	31	35
Počet tříd	45	32	34	32	34
Počet dětí	262	231	228	186	196
z toho dívky	86	76	78	58	59

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.2 Základní vzdělávání

- Ve školním roce 2019/20 poskytovalo základní vzdělávání 4 192 základních škol, což je o 20 škol více než v předchozím školním roce
- Na základních školách se vzdělávalo 952 946 žáků, jedná se o nárůst o 12 018 žáků oproti školnímu roku 2018/19
- Počet žáků 1. stupně se meziročně snížil o 10 096 žáků, a to na 563 346 žáků
- Počet žáků 2. stupně meziročně vzrostl o 22 114 žáků, a to na 389 600 žáků
- Počet žáků plnících povinnou školní docházku na nižším stupni víceletých gymnázií stoupl na 41 997, což je o 386 žáků více než ve školním roce 2018/19, na nižším stupni osmiletého vzdělávání na konzervatoři se v roce 2019/20 vzdělávalo 314 žáků, což představuje meziroční pokles o 25 žáků

Ve školním roce 2019/20 došlo k nárůstu počtu základních škol, a to o 20 škol. **Průměrná velikost školy se ve sledovaném období zvětšila z 213,9 žáka v roce 2015/16 na 227,3 ve školním roce 2019/20.** Ve třídě se průměrně vzdělávalo 19,8 žáka, tj. o 0,3 méně než v minulém školním roce. V roce 2019/20 se zvýšil přepočtený počet učitelů na 67 040,9, tj. o 2 695,6 více než ve školním roce 2018/19 a o 6 820,2 více než v roce 2015/16.

Tabulka 5: Základní školy – počet škol, tříd, žáků a učitelů ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
1. stupeň					
Počet škol	4 098	4 125	4 139	4 156	4 176
Počet tříd	27 465	28 222	28 624	28 759	29 035
Počet žáků	551 428	568 966	575 699	573 442	563 346
Počet učitelů (přepočtení na plné úvazky)	30 829,0	31 827,9	32 452,3	32 829,7	33 463,7
2. stupeň					
Počet škol	2 710	2 719	2 729	2 746	2 778
Počet tříd	16 626	16 894	17 399	18 015	19 082
Počet žáků	328 823	337 222	350 409	367 486	389 600
Počet učitelů (přepočtení na plné úvazky)	29 391,7	29 807,0	30 552,5	31 515,6	33 577,2
ZŠ celkem					
Počet škol	4 115	4 140	4 155	4 172	4 192
Počet tříd	44 091	45 116	46 023	46 774	48 117
Počet žáků	880 251	906 188	926 108	940 928	952 946
Počet učitelů (přepočtení na plné úvazky)	60 220,7	61 634,9	63 004,8	64 345,3	67 040,9

Zdroj: databáze MŠMT

Průměrná velikost školy na 1. stupni se zvětšila ze 134,6 žáka v roce 2015/16 na 139,1 ve školním roce 2017/18. Poslední dva školní roky se tento podíl snižuje, v současné době je 134,9. Ve třídě se průměrně vzdělávalo 19,4 žáka, což představuje meziroční pokles o 0,5 žáka. Zvýšil se přepočtený počet učitelů, a to na 33 463,7 učitele, což je o 634,0 více než v předchozím školním roce a o 2 634,7 více než na začátku sledovaného období.

Počet škol s 2. stupněm se ve sledovaném období opět zvýšil. V roce 2018/19 poskytovalo vzdělávání 2 746 těchto škol, v roce 2019/20 stoupl počet na 2 778 škol. Počet žáků navštěvujících 2. stupeň základních škol má od roku 2015/16 vzestupnou tendenci a stoupl meziročně o 22 114 žáků na celkových 389 600 žáků. Průměrná velikost školy na 2. stupni se zvětšila ze 121,3 žáka v roce 2015/16 na 140,2 žáka ve školním roce 2019/20. Ve třídě se průměrně vzdělávalo 20,4 žáka, což představuje nárůst o 0,6 žáka oproti roku 2015/16. Přepočtený počet učitelů ve školním roce 2019/20 vzrostl, a to na 33 577,2 učitele, což je o 2 061,6 více než v předchozím školním roce a o 4 185,5 více než v roce 2015/16.

Ve školním roce 2019/20 bylo do 1. ročníku základních škol přijato celkem 106 625 žáků, což je o 1 437 žáků méně než v předchozím roce a o 10 102 žáků méně než v roce 2015/2016.

Ve věku šesti let nastoupilo povinnou školní docházku 81 475 žáků, to je v porovnání s rokem 2018/19 o 1 042 méně, oproti roku 2015/16 o 10 478 méně. V roce 2015/16 představovali šestiletí žáci 78,8 % nově přijatých žáků, v posledních dvou letech zastoupení této věkové skupiny kleslo na 76,4 %.

Žáků starších šesti let (jedná se o žáky, kteří nastoupili po odkladu povinné školní docházky) nastoupilo celkem 24 586, to je o 373 méně než v předchozím roce a o 569 více než v roce 2015/16. Procentuální zastoupení této věkové skupiny ve školním roce 2015/16 dosahovalo 20,6 %, v posledních dvou letech se tato hodnota ustálila na 23,1 %. Skupina žáků mladších šesti let představovala v prvních třech letech sledovaného období 0,6 % z nově přijatých, což bylo v absolutním čísle 757 žáků v roce 2015/16, v posledních dvou letech se tento podíl drží na 0,5 %, což ve školním roce 2019/20 představovalo 564 žáků.

Tabulka 6: Základní školy – počet nově přijatých do 1. ročníku a počet žáků, kteří ukončili školní docházku ve školním roce 2015/16–2019/20

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Nově přijatí do 1. ročníku základní školy		116 727	117 198	111 841	108 062	106 625
v tom	mladší 6 let	757	718	681	586	564
	6letí	91 953	91 520	86 426	82 517	81 475
	starší 6 let	24 017	24 960	24 734	24 959	24 586
Žáci, kteří ukončili školní docházku¹⁾		79 481	80 803	82 091	84 172	.
z toho	1.–7. ročník ¹⁾	786	793	767	799	.
	8. ročník	3 192	3 241	3 187	3 291	.
	9.–10. ročník	75 429	76 627	78 033	79 947	.
	nezařazení do ročníku	74	142	104	135	.

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Bez žáků, kteří odešli do víceletých středních škol a osmiletých konzervatoří.

Specifickou oblastí základního vzdělávání je předčasné ukončení školní docházky do základní školy před dosažením základního vzdělání. Data za ukončení školní docházky jsou vykazována za rok zpětně. V roce 2018/19 předčasně ukončilo školní docházku 4 090 žáků, což je 4,9 % všech odchodů ze základní školy, v roce předchozím to bylo 3 954 žáků, tj. 4,8 %. Procentuální zastoupení žáků předčasně ukončujících základní školu v 8. ročníku v celkovém počtu žáků, kteří předčasně ukončili školní docházku, se ve sledovaném období zvýšilo z 80,2 % (3 192 žáků) v roce 2015/16 na 80,6 % v roce 2017/18 (3 187 žáků). Ve školním roce 2018/19 tato hodnota činí 80,5 %, tj. 3 291 žáků. Podíl žáků, kteří základní školu předčasně opustili v 1.–7. ročníku, na počtu všech žáků, kteří předčasně ukončili školní docházku, klesal, a to z 19,8 % (786 žáků) v roce 2015/16 na 19,4 % (767 žáků) v roce 2017/18. Ve školním roce 2018/19 dosahuje tento podíl 19,5 % (799 žáků). Do těchto údajů se nezapočítávají žáci, kteří odešli do víceletých gymnázií a osmiletých oborů konzervatoří.

Pro ty, kteří nemají ukončené základní vzdělání, základní a střední školy organizují kurzy pro získání základního vzdělání. Počet kurzů ve sledovaném období klesl z 22 v roce 2015/16 až na 15 kurzů organizovaných ve školním roce 2018/19. V letošním školním roce počet kurzů pro získání základního vzdělání vzrostl na 33. Počet žáků v těchto kurzech kolísá od 222 ve školním roce 2015/16, přes 144 v roce 2016/17 až po 236 účastníků v letošním školním roce.

4.2.3 Střední školy

- **Ve školním roce 2019/20 se v 1 284 středních školách vzdělávalo 423 838 žáků**
- **V oborech zakončených maturitní zkouškou (včetně zkráceného a nástavbového studia) se nacházelo 78,4 %, v oborech zakončených výučním listem (včetně zkráceného studia) 20,9 % a v oborech středního vzdělávání 0,6 % žáků středních škol**
- **Ve všeobecně vzdělávacích oborech se vzdělávala zhruba třetina žáků středních škol**
- **V nástavbovém studiu ve školním roce 2019/20 bylo celkem 13 520 žáků**

Stredoškolské vzdělávání je v českém vzdělávacím systému poskytováno středními školami všeobecného nebo odborného charakteru a žáci mohou jeho úspěšným absolvováním získat **střední vzdělání, střední vzdělání s maturitní zkouškou** či **střední vzdělání s výučním listem**.

Všeobecně zaměřené vzdělání zakončené maturitní zkouškou poskytují **obory gymnázií, včetně oborů gymnázií se sportovní přípravou, a obory lyceí**. Školy vyučující obory gymnázií se zaměřují na poskytování širokého všeobecného vzdělání. Školy vyučující obory lyceí též poskytují především všeobecně zaměřené vzdělávání, avšak současně je část výuky věnována odbornému vzdělávání, a to podle zaměření (technické, ekonomické, pedagogické, zdravotnické, přírodovědné, kombinované nebo vojenské). Podíl všeobecně vzdělávací složky je však vždy vyšší než podíl odborné profilace. V gymnaziálních oborech činí délka vzdělávání čtyři, šest a osm let, v oborech lyceí činí délka vzdělávání čtyři roky (je stanovena školským zákonem).

Střední vzdělávání odborného zaměření představuje v českém vzdělávacím systému nejvýraznější vzdělávací proud na úrovni středního vzdělávání. Přípravuje mladé lidi nejen pro přímý vstup na trh práce, ale zároveň v případě oborů ukončených maturitní zkouškou i pro další studium na vyšších odborných či vysokých školách. Na středních školách zaměřených na vzdělávání v oborech odborného vzdělání mohou žáci získat **střední vzdělání, střední vzdělání s maturitní zkouškou** a **střední vzdělání s výučním listem**.

Střední vzdělávání s výučním listem je žákům poskytováno zejména ve tříletých, méně často ve dvouletých oborech

odborného vzdělání, kde velký podíl vzdělávací složky náleží praktickému vyučování a výcviku. V případě, že žáci úspěšně dokončí obory středního vzdělávání s výučním listem, mohou rovněž získat maturitní zkoušku, a to prostřednictvím dvouletého **nástavbového studia**, což jim umožňuje pokračovat ve studiu na terciární úrovni vzdělávání.

Pro ty žáky, kteří již absolvovali střední vzdělávání s maturitní zkouškou a chtějí získat vzdělání v jiném oboru, je určeno **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou**, pro uchazeče, kteří již získali střední vzdělání s výučním listem nebo s maturitní zkouškou, je určeno **zkrácené studium pro získání středního vzdělání s výučním listem**.

Školy zaměřené na poskytování odborného středního vzdělávání nabízejí absolventům základních škol také **střední vzdělávání**. Tento druh vzdělávání je určen zejména pro žáky se středně těžkým stupněm mentálního postižení (případně s lehkým mentálním postižením v kombinaci s dalším zdravotním postižením), kteří ukončili povinnou školní docházku. Umožňuje žákům doplnit si a rozšířit všeobecné vzdělání a získat základní pracovní dovednosti, návyky a pracovní postupy potřebné v každodenním i v budoucím pracovním životě. Poskytuje základy odborného vzdělání a manuálních dovedností v oboru dle zaměření přípravy a vedoucích k profesnímu uplatnění.

V rámci odborného vzdělávání školy nabízejí i další možnosti vzdělávání – např. studium jednotlivých předmětů a rekvalifikační kurzy. Střední vzdělání lze také získat po předložení souboru osvědčení o získání profesní kvalifikace (dříve dílčí kvalifikace), definovaného podle zákona o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání v Národní soustavě kvalifikací. Tato osvědčení nahrazují předchozí vzdělávání a umožňují složit závěrečnou nebo maturitní zkoušku.

Státní přijímací zkoušky na střední školy jsou organizovány ministerstvem prostřednictvím CZVV. Od školního roku 2017/18 je předpokladem každého uchazeče o studium na střední škole zakončené maturitní zkouškou podstoupit didaktický test z českého jazyka a matematiky. Tato povinnost se týká všech uchazečů o čtyřleté, šestileté i osmileté studijní obory. Odpovědnost za podání přihlášky nebo přihlášek má zákonný zástupce žáka, případně žák sám, pokud je zletilý. Žák nebo jeho zákonný zástupce má možnost na přihlášce uvést jeden ze dvou termínů stanovených ředitelem školy v rámci 1. kola přijímacího řízení, ve kterém se žák chce zúčastnit přijímací zkoušky.

Tabulka 7: Střední školy, počet podaných přihlášek, přijetí v denní formě vzdělávání ve školním roce 2019/20 – (1. kolo přijímacího řízení) – podle druhu vzdělávání

Druh vzdělávání		Počet podaných přihlášek (1. kolo)	Počet přijetí – přijímací řízení (1. kolo)	Úspěšnost při přijímacím řízení v 1. kole
Celkem		218 950	148 618	67,9%
v tom	střední vzdělávání	918	793	86,4%
	střední vzdělávání s výučním listem	48 915	42 733	87,4%
	střední vzdělávání s maturitní zkouškou	163 130	100 042	61,3%
	z toho žáci ve věku PŠD hlásící se na víceleté SŠ	43 789	15 215	34,7%
	nástavbové a zkrácené studium	5 987	5 050	84,3%

Zdroj: databáze MŠMT

Ve školním roce 2019/20 bylo podáno v denní formě vzdělávání v 1. kole 218 950 přihlášek. Počet přijetí, tedy kladně vyřízených žádostí, dosáhl v 1. kole hodnoty 148 618. Úspěšnost při přijímacím řízení v 1. kole tak představovala 67,9 %. Téměř tři čtvrtiny přihlášek byly podány na školy poskytující střední vzdělávání s maturitní zkouškou, které zároveň vykazují nejnižší úspěšnost při přijímacím řízení (61,3 %), zejména pak pokud jde o víceleté obory středních škol (34,7 %). Přijetí uchazeči své rozhodnutí nastoupit potvrzují předáním zápisového lístku škole.

Ve školním roce 2019/20 bylo přijato do 1. ročníku středních škol 116 183 žáků. Vzdělávání ve středních školách je v daném školním roce realizováno na 1 284 školách, účastní se ho 423 838 žáků a počet absolventů za předchozí školní rok se rovnal 79 477. V denní formě se vzdělává 96,3 % žáků. Pokud jde o genderový pohled, pak dívky tvořily 49,5 % všech vzdělávajících se osob na středních školách. V oborech středního vzdělání ukončených výučním listem činil jejich podíl 34,5 %, v oborech středního vzdělání s maturitní zkouškou byl podíl dívek vyšší a činil 54,0 %, v nástavbovém studiu tvořily dívky 43,7 %.

Tabulka 8: Počty škol, žáků, nově přijatých a absolventů středních škol v roce 2019/20 podle druhu vzdělávání včetně zkráceného a nástavbového studia

Druh vzdělávání		Školy ¹⁾			Žáci				Nově přijatí do 1. ročníku			Absolventi za školní rok 2018/19			
		celkem	z toho forma vzdělávání		celkem	z celku dívky	z celku forma vzdělávání		celkem	z celku forma vzdělávání		celkem	z celku forma vzdělávání		
			denní	ostatní			denní	ostatní		denní	ostatní		denní	ostatní	
Střední školy - celkem		1 284	1 273	260	423 838	209 807	408 088	15 750	116 183	110 095	6 088	79 477	75 432	4 045	
v tom vzdělávání	střední	146	145	1	2 719	1 292	2 697	22	942	934	8	646	635	11	
	střední s výučním listem	510	505	38	88 783	30 590	86 075	2 708	32 999	31 902	1 097	21 331	20 263	1 068	
	z toho zkrácené	54	45	13	1 990	283	1 001	989	1 691	990	701	1 128	620	508	
	střední s mat. zkouškou	1 071	1 062	126	318 816	172 016	310 957	7 859	75 232	72 593	2 639	54 923	52 933	1 990	
	v tom	víceleté	308	308	–	82 083	44 124	82 083	–	11 758	11 758	–	9 585	9 585	–
		4leté	1 017	1 007	107	233 787	125 178	228 769	5 018	61 884	60 758	1 126	43 929	43 282	647
		zkrácené	41	10	33	2 946	2 714	105	2 841	1 590	77	1 513	1 409	66	1 343
nástavbové studium	286	218	147	13 520	5 909	8 359	5 161	7 010	4 666	2 344	2 577	1 601	976		

Komentář:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Počet škol celkem není součtem počtů škol podle jednotlivých druhů třídění, protože školy mohou realizovat svou činnost souběžně v různých druzích, formách a oborech vzdělávání.

Tabulka 9: Počty žáků, nově přijatých a absolventů středních škol ve školním roce 2015/16–2019/20 – podle kategorie dosaženého vzdělání

Studijní druh		Kategorie dosaženého vzdělání	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Žáci			427 107	424 849	421 535	420 814	423 838
v tom	Střední vzdělání	C	1 945	2 136	2 353	2 481	2 462
		J	256	268	259	242	257
	Střední vzdělání s výučním listem	E	11 903	11 500	10 772	10 370	10 429
		H	79 938	77 967	76 665	76 220	78 354
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	128 045	128 994	129 554	130 133	130 725
		M (lyceum)	15 024	14 993	15 068	15 112	15 140
		M	146 118	146 847	147 267	148 570	150 551
		L0	23 441	23 166	23 111	22 883	22 400
	Nástavbové studium	L5	20 437	18 978	16 486	14 803	13 520
Nově přijatí do 1. ročníku			116 077	115 617	114 041	113 513	116 183
v tom	Střední vzdělání	C	804	977	970	895	815
		J	139	121	128	115	127
	Střední vzdělání s výučním listem	E	4 465	4 309	4 014	3 947	3 926
		H	27 545	26 803	27 362	27 577	29 073
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	23 586	23 812	23 683	23 641	24 120
		M (lyceum)	3 856	3 908	3 829	3 895	3 958
		M	39 205	39 773	39 811	40 189	41 245
		L0	6 280	6 052	6 184	5 959	5 909
	Nástavbové studium	L5	10 197	9 862	8 060	7 295	7 010
Absolventi			78 385	78 602	78 056	79 477	.
v tom	Střední vzdělání	C	583	527	549	574	.
		J	62	87	69	72	.
	Střední vzdělání s výučním listem	E	2 652	2 716	2 467	2 265	.
		H	19 443	19 528	19 450	19 066	.
	Střední vzdělání s maturitní zkouškou	K	20 279	20 466	20 347	21 038	.
		M (lyceum)	3 334	3 215	3 223	3 278	.
		M	25 918	26 087	26 130	27 136	.
		L0	3 175	3 241	3 298	3 471	.
	Nástavbové studium	L5	2 939	2 735	2 523	2 577	.

Komentář: Data včetně zkráceného studia.

Zdroj: databáze MŠMT

Ve všeobecně vzdělávacích oborech se vzdělávala zhruba třetina (34,4 %) žáků středního vzdělávání, 30,8 % z celkového počtu žáků středních škol tvoří žáci v oborech gymnázií a 3,6 % žáků se vzdělává v oborech lyceí.

Počet žáků vzdělávajících se v oborech gymnázií se ve srovnání s předešlým rokem zvýšil o 0,5 % a činil 130 725 žáků. V pětiletém sledovaném období počet žáků vzrostl o 2 680, tj. o 2,1 %. **V oborech lyceí se vzdělávalo 15 140 žáků,** což představovalo meziroční nárůst o 0,2 % (o 116 žáků více). Pokud jde o genderový pohled, pak **v oborech gymnázií jsou dívky zastoupeny z 57,2 % a v oborech lyceí představují dívky 64,3 %** celkového počtu zde vzdělávajících se osob.

Počty nově přijatých žáků do oborů gymnázií (včetně víceletých oborů) se v roce 2019/20 proti předešlému školnímu roku, kdy bylo do oborů gymnázií nově přijato 23 641 žáků, zvýšily, a to na 24 120, což představuje 2% nárůst. V porovnání s rokem 2015/16 narostl počet nově přijatých žáků o 2,3 % (tj. o 534 žáků). **Do oborů vzdělání lyceí bylo přijato 3 958 žáků, což je o 1,6 % (o 102 žáků) více** než v předchozím školním roce.

V roce 2018/19 **absolvovalo v oborech gymnázií 21 038 žáků** (v předchozím školním roce to bylo 20 347 žáků). Ve srovnání s předchozím rokem tak došlo k nárůstu o 3,4 % (o 691 absolventů). **V oborech vzdělání lyceí absolvovalo 3 278 žáků,** přičemž počet absolventů těchto oborů vzdělání ve srovnání s předchozím rokem vzrostl o 55 absolventů, což je o 1,7 % více.

Tabulka 10: Střední vzdělávání s maturitní zkouškou všeobecného charakteru – nově přijatí, žáci a absolventi v letech 2015/16–2019/20

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Nově přijatí celkem		27 442	27 720	27 512	27 536	28 078
z toho dívky		16 358	16 586	16 391	16 312	16 500
v tom	obory gymnázií	23 586	23 812	23 683	23 641	24 120
	z toho dívky	13 930	14 069	13 940	13 797	14 017
	obory lyceí	3 856	3 908	3 829	3 895	3 958
	z toho dívky	2 428	2 517	2 451	2 515	2 483
Žáci celkem		143 069	143 987	144 622	145 245	145 865
z toho dívky		82 688	83 416	83 756	84 241	84 482
v tom	obory gymnázií	128 045	128 994	129 554	130 133	130 725
	z toho dívky	73 105	73 809	74 088	74 511	74 754
	obory lyceí	15 024	14 993	15 068	15 112	15 140
	z toho dívky	9 583	9 607	9 668	9 730	9 728
Absolventi celkem		23 613	23 681	23 570	24 316	.
z toho dívky		14 243	14 382	14 006	14 552	.
v tom	obory gymnázií	20 279	20 466	20 347	21 038	.
	z toho dívky	12 104	12 296	11 952	12 447	.
	obory lyceí	3 334	3 215	3 223	3 278	.
	z toho dívky	2 139	2 086	2 054	2 105	.

Zdroj: databáze MŠMT

V odborných vzdělávacích oborech středních škol se ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 277 973 žáků. Největší zastoupení, a to 62,2 %, mají obory středního vzdělání s maturitní zkouškou, 31,9 % obory středního vzdělání s výučním listem a 1,0 % žáků obory středního vzdělání. Žáci nástavbového studia představují 4,9 %.

Z hlediska meziročního porovnání **došlo ke zvýšení počtu žáků středního vzdělávání s výučním listem o 2,5 %**, za sledované pětileté období pak klesl počet žáků o 3,3 %. **Počty žáků středního vzdělávání s maturitní zkouškou se meziročně zvýšily o 0,9 %**, oproti roku 2015/16 se zvýšily o 2,0 %. **V nástavbovém studiu se vzdělávalo 13 520 žáků**, což bylo o 8,7 % méně než v předchozím roce, a dokonce o 33,8 % méně v porovnání se školním rokem 2015/16.

Zastoupení dívek mezi žáky středního vzdělávání odborného charakteru zůstalo ve sledovaném období stabilní a pohybovalo se kolem 45 %. V případě středního vzdělávání s výučním listem se podíl dívek pohyboval okolo 34,5 %, mezi žáky středního vzdělávání s maturitní zkouškou pak jejich podíl přesahoval 50,6 %. V oborech středního vzdělání představovalo zastoupení dívek 47,5 % a v nástavbovém studiu se z celkového počtu žáků vzdělávalo okolo 43,7 % dívek, což je o 1,8 p. b. méně než ve školním roce 2018/19.

Meziročně se mírně zvýšil počet nově přijatých do oborů středního vzdělávání s maturitní zkouškou (o 2,2 %), k nárůstu došlo i v případě středního vzdělání s výučním listem (4,7 %), pokles zaznamenalo nástavbové studium (o 3,9 %). V porovnání s rokem 2015/16 se o 3,7 % zvýšil počet nově přijatých do oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou a nárůst o 3,1 % vykázaly obory středního vzdělání s výučním listem. Nepatrný pokles počtu nově přijatých se oproti roku 2015/16 projevil u oborů středního vzdělání (o 0,1 %) a u nástavbového studia se jedná o značný propad v počtu nově přijatých, a to o 31,3 %.

Počet absolventů středního vzdělávání odborného charakteru byl ve školním roce 2018/19 ve srovnání s předchozím rokem nižší u oborů středního vzdělání s výučním listem. Na úrovni oborů středního vzdělání s maturitní zkouškou došlo meziročně k nárůstu o 4,0 % a oproti roku 2015/16 k navýšení o 5,2 %. V případě středního vzdělávání s výučním listem se počet absolventů snížil meziročně o 2,7 % a za sledované čtyřleté období poklesl o 3,5 %. Absolventů nástavbového studia bylo ve srovnání s předchozím rokem o 2,1 % více, ale ve srovnání s rokem 2015/16 jejich počet poklesl o 12,3 %.

Jak je z údajů zřejmé, počty žáků, nově přijatých i absolventů v oborech středního vzdělání odborného charakteru ve sledovaném období až do roku 2018/19 klesaly, v letošním roce došlo celkově ve všech uvedených počtech k nárůstu. To je zejména důsledkem demografického vývoje, kdy se zvyšuje počet dětí odpovídajícího věku.

Tabulka 11: Střední vzdělávání odborného charakteru – nově přijatí, žáci a absolventi v letech 2015/16–2019/20

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Nově přijatí celkem		88 635	87 897	86 529	85 977	88 105
z toho dívky		39 138	38 761	38 635	38 276	39 386
v tom	obory středního vzdělání	943	1 098	1 098	1 010	942
	z toho dívky	432	533	532	464	464
	obory středního vzdělání s VL	32 010	31 112	31 376	31 524	32 999
	z toho dívky	11 519	10 861	11 086	11 078	11 730
	obory středního vzdělání s MZ	45 485	45 825	45 995	46 148	47 154
	z toho dívky	22 925	23 204	23 540	23 556	24 306
	obory nástavbového studia	10 197	9 862	8 060	7 295	7 010
	z toho dívky	4 262	4 163	3 477	3 178	2 886
Žáci celkem		284 038	280 862	276 913	275 569	277 973
z toho dívky		128 187	126 216	124 301	124 067	125 325
v tom	obory středního vzdělání	2 201	2 404	2 612	2 723	2 719
	z toho dívky	994	1 117	1 237	1 280	1 292
	obory středního vzdělání s VL	91 841	89 467	87 437	86 590	88 783
	z toho dívky	31 799	30 794	29 856	29 599	30 590
	obory středního vzdělání s MZ	169 559	170 013	170 378	171 453	172 951
	z toho dívky	86 352	86 069	85 908	86 459	87 534
	obory nástavbového studia	20 437	18 978	16 486	14 803	13 520
	z toho dívky	9 042	8 236	7 300	6 729	5 909
Absolventi celkem		54 772	54 921	54 486	55 161	.
z toho dívky		24 359	24 697	23 943	24 237	.
v tom	obory středního vzdělání	645	614	618	646	.
	z toho dívky	292	270	277	302	.
	obory středního vzdělání s VL	22 095	22 244	21 917	21 331	.
	z toho dívky	7 380	7 752	7 401	7 044	.
	obory středního vzdělání s MZ	29 093	29 328	29 428	30 607	.
	z toho dívky	15 418	15 551	15 254	15 780	.
	obory nástavbového studia	2 939	2 735	2 523	2 577	.
	z toho dívky	1 269	1 124	1 011	1 111	.

Komentář: Data včetně zkráceného studia.

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.4 Konzervatoře

- **Ve školním roce 2019/20 se v České republice vzdělávalo 3 836 žáků v 18 konzervatořích**
- **Do prvních ročníků konzervatoří bylo přijato 647 žáků**
- **Obory konzervatoří absolvovalo ve školním roce 2018/19 celkem 347 žáků**

Vzdělávání v konzervatoři rozvíjí znalosti, dovednosti a další schopnosti žáka získané v základním a v základním uměleckém vzdělávání, poskytuje všeobecné vzdělávání a připravuje žáky pro výkon náročných uměleckých nebo umělecko-pedagogických činností v oborech Hudba, Tanec, Současný tanec, Zpěv a Hudebně dramatické umění.

Na konzervatoři lze dosáhnout buď středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to nejdříve po čtyřech letech v denní formě šestiletého vzdělávacího programu nebo po osmi letech v denní formě vzdělávání v osmiletém vzdělávacím programu, nebo vyššího odborného vzdělání v konzervatoři (složením absolutoria po úspěšném ukončení šestiletého nebo osmiletého vzdělávacího programu). Do osmiletého oboru Tanec jsou žáci přijímáni ke vzdělávání po pátém ročníku základní školy.

Ve školním roce 2019/20 bylo v České republice celkem 18 škol, které vyučovaly umělecké obory v šestiletém a v osmiletém vzdělávacím programu konzervatoří.

V uvedených školách se vzdělávalo 3 836 žáků, tj. o 23 více než v roce 2018/19 a o 103 více než na počátku sledovaného období. **Denní formu vzdělávání navštěvovalo 3 612 žáků,** v tom v šestiletém vzdělávacím programu se vzdělávalo 3 033 žáků, z toho 1 800 dívek, a osmiletý vzdělávací program obor Tanec navštěvovalo celkem 579 žáků, z toho 497 dívek.

Ke vzdělávání na konzervatoři bylo ve školním roce 2019/20 nově přijato do prvního ročníku 647 žáků, tj. o 50 žáků méně než roce minulém a o 8 více než v roce 2015/16. Vzdělávání v denní formě se účastnilo 612 žáků.

Ve školním roce 2018/19 absolvovalo konzervatoř 347 žáků, což je o 14 žáků méně než v roce předchozím a o 14 více než na začátku sledovaného období. V denní formě vzdělávání absolvovalo 313 žáků.

Žákům v konzervatořích poskytovalo vzdělání celkem 1 069,8 učitelů (přepočtení na plně zaměstnané), z toho 539 bylo úvazků žen.

Tabulka 12: Konzervatoře – počet škol, žáků, nově přijatých do 1. ročníku, absolventů a učitelů ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Školy celkem	18	18	18	18	18
Žáci celkem	3 733	3 795	3 781	3 813	3 836
z toho dívky	2 324	2 387	2 430	2 444	2 441
Nově přijatí do 1. ročníku celkem	639	675	680	697	647
z toho dívky	388	425	444	429	388
Absolventi celkem	333	367	361	347	.
z toho dívky	221	235	231	238	.
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	1 062,9	1 059,7	1 040,8	1 035,8	1 069,8
z toho ženy	537,9	538,6	538,0	541,8	539,0

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.5 Vyšší odborné školy

- **V roce 2019/20 se na 160 vyšších odborných školách vzdělávalo 17 954 studentů**
- **Při přijímacím řízení bylo úspěšných 89,6 % uchazečů, kteří se dostavili k přijímacímu řízení ke studiu na vyšší odborné škole**
- **Vyšší odborné školy přijaly do prvních ročníků 7 687 studentů**
- **Ve školním roce 2018/19 opustilo VOŠ 4 056 absolventů**

Vzdělání ve vyšších odborných školách spadá do sektoru terciárního, nevysokoškolského vzdělávání. Studium na vyšší odborné škole je určeno absolventům středních škol, kteří se chtějí po maturitě nadále vzdělávat, ale nevyhovuje jim příliš teoreticky zaměřené vzdělávání na vysoké škole, případně se chtějí vzdělávat v oborech, které vysoké školy dosud nenabízí. Vyšší odborné školy rozvíjí a prohlubují znalosti a dovednosti studenta získané ve středním vzdělávání a poskytují odborné vzdělání a praktickou přípravu pro výkon náročných činností.

Vyšší odborné školy nabízejí studium ve 3–3,5letých oborech v denní formě vzdělávání a ve 4letých oborech v ostatních formách vzdělávání.

Tabulka 13: Vyšší odborné školy – Struktura přihlášených podle skupin oborů ve školním roce 2015/16–2019/20

Skupiny oborů	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Přírodní vědy a nauky	0,3%	0,2%	0,2%	0,0%	0,4%
Technické vědy a nauky	11,3%	12,0%	11,0%	9,0%	10,4%
Zemědělsko-lesnické a veterinární vědy a nauky	1,8%	1,6%	1,3%	1,3%	1,9%
Zdravotnictví, lékařské a farmaceut. vědy a nauky	30,4%	31,0%	34,4%	33,4%	33,6%
Humanitní a spol. vědy a nauky	8,3%	7,8%	7,0%	7,0%	6,1%
Ekonomické vědy a nauky	13,3%	12,8%	10,6%	9,3%	8,9%
Právní vědy a nauky	10,3%	9,3%	7,6%	7,4%	7,6%
Pedagogika, učitelství a soc. péče	25,7%	24,5%	26,7%	30,5%	30,6%
Vědy a nauky o kultuře a umění	4,7%	5,9%	5,5%	5,6%	4,6%

Komentář: Jeden uchazeč se může hlásit zároveň na více oborů.

Zdroj: databáze MŠMT

Struktura přihlášených na vyšší odborné školy se během sledovaného pětiletého období výrazně neměnila. V posledních třech letech stoupá podíl počtu přihlášených v pedagogických oborech z 25,7 % až na současných 30,6 %, ve zdravotnických oborech podíl přihlášených oproti roku 2015/16 stoupl z 30,4 % na současných 33,6 %. Důvodem stálého zájmu o zdravotnické obory je povinné zvyšování kvalifikace zaměstnanců v uvedených oborech.

Podíl přihlášených v ekonomických oborech ve sledovaném období stále klesá, a to z počátečních 13,3 % na 8,9 % v letošním školním roce. V předchozích čtyřech letech se snižoval podíl zájemců o vzdělávání v technických oborech z 11,3 % ve školním roce 2015/16 až na 9,0 % v loňském školním roce. V roce 2019/20 došlo ke zvýšení tohoto podílu na 10,4 %.

Ve školním roce 2019/20 zajišťovalo vyšší odborné vzdělávání 160 VOŠ, z toho 66,3 % škol bylo zřizovaných kraji a nezanedbatelný podíl tvořily církevní školy (25,0 % škol).

Na vyšších odborných školách se v letošním školním roce vzdělávalo 17 954 studentů, tj. o 2,5 % méně než v minulém školním roce. Téměř tři čtvrtiny studentů tvořily ženy (74,3 %). V denní formě vzdělávání se vzdělávalo 11 117 studentů, v ostatních formách vzdělávání (dálkové, distanční a kombinované) 6 837 studentů.

Počet nově přijatých studentů do prvního ročníku v předchozích čtyřech letech rovněž klesal, ve školním roce 2019/20 ale došlo k navýšení tohoto počtu. **Bylo přijato 7 361 studentů,** což je o 4,4 % více než ve školním roce 2018/19. Do denní formy vzdělávání bylo přijato 4 972 studentů a do ostatních forem 2 715 studentů.

Studium ve vyšších odborných školách ukončilo ve školním roce 2018/19 celkem 4 056 studentů (z toho 2 721 v denní formě vzdělávání). Jedná se o meziroční pokles o 11,5 % (resp. o 14,6 % u denní formy vzdělávání).

Tabulka 14: Vyšší odborné školy – Počet škol, studentů, nově přijatých do 1. ročníku, absolventů a učitelů ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Školy celkem	171	168	166	166	160
Studenti celkem	24 786	22 002	19 883	18 416	17 954
z toho ženy	18 018	15 934	14 464	13 443	13 387
Nově přijatí do 1. ročníku celkem	9 868	8 684	7 878	7 361	7 687
z toho ženy	7 043	6 109	5 688	5 341	5 728
Absolventi celkem	5 685	5 174	4 582	4 056	.
z toho ženy	4 383	3 970	3 529	3 083	.
Učitelé (přepočtení na plně zaměstnané)	1 667,3	1 526,3	1 450,3	1 363,0	1 274,7
z toho ženy	1 050,8	1 005,8	945,9	899,5	862,9

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.6 Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy

- **Ve školním roce 2019/20 poskytovalo náhradní rodinnou, ochrannou a preventivně výchovnou péči 203 školských zařízení**
- **V dětských domovech se nacházelo 4 345 dětí, v dětských domovech se školou 805 dětí, ve výchovných ústavech 1 012 dětí a v diagnostických ústavech 391 dětí**

Účelem těchto zařízení je zajišťovat nezletilým osobám zpravidla ve věku 3–18 let výchovu, kterou by za normálních okolností měla zajišťovat rodina. Tato zařízení mohou svým klientům nabízet rovněž vzdělávání.

Děti a mladiství jsou do zařízení ústavní a ochranné výchovy přijímáni na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření a rovněž z iniciativy jejich rodičů či zákonných zástupců.

Síť zařízení ústavní a ochranné výchovy zajišťují diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou a výchovné

ústavy. Síť je pak dále doplněna o zařízení preventivně výchovné péče, kterými jsou střediska výchovné péče.

Ve školním roce 2019/20 existovalo v České republice celkem 203 zařízení ústavní a ochranné výchovy (z toho 137 zařízení, tj. 67,3 %, tvořily dětské domovy). Ve sledovaném období klesl počet dětských domovů ze 144 na 137, rovněž klesl počet výchovných ústavů, a to z 28 na 25, počet ostatních typů zařízení se nezměnil.

V zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy bylo ve školním roce 2019/20 umístěno celkem 6 553 dětí, z toho většina (66,3 %) v dětských domovech a diagnostických ústavech (15,4 %). Ve srovnání s rokem 2015/16 je to nárůst o 71 dětí. Oproti školnímu roku 2018/19 počet dětí v dětských domovech, výchovných ústavech a dětských domovech se školou nepatrně stoupl, v diagnostických ústavech bylo letos vykázáno o tři děti méně než v roce minulém. V zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy bylo umístěno 8,3 % dětí ve věku před zahájením školní docházky, 57,8 % dětí ve věku povinné školní docházky a 33,8 % dětí po ukončení povinné školní docházky.

Tabulka 15: Počty dětí a mládeže ve výchovných zařízeních ve školním roce 2015/16–2019/20

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Výchovná zařízení celkem		213	211	209	204	203
v tom	dětský domov	144	143	142	138	137
	výchovný ústav	28	27	26	25	25
	diagnostický ústav	13	13	13	13	13
	dětský domov se školou	28	28	28	28	28
Děti celkem		6 482	6 500	6 345	6 394	6 553
v tom	dětský domov	4 260	4 270	4 262	4 248	4 345
	výchovný ústav	1 089	1 096	1 004	993	1 012
	diagnostický ústav	392	404	383	394	391
	dětský domov se školou	741	730	696	759	805
z toho dívky		2 726	2 751	2 675	2 743	2 826
v tom	dětský domov	2 011	2 006	1 987	2 030	2 058
	výchovný ústav	340	377	339	348	366
	diagnostický ústav	159	187	160	161	174
	dětský domov se školou	216	181	189	204	228

Zdroj: databáze MŠMT

4.2.7 Zařízení zájmového vzdělávání

- **Ve školním roce 2019/20 působilo v České republice 4 099 družin, které navštěvovalo 336 027 žáků.**
- **603 školních klubů poskytovalo služby 46 544 žákům**
- **Ve školním roce 2019/20 existovalo 498 základních uměleckých škol a 1 005 poboček, kam docházelo 254 314 žáků**
- **V 334 střediscích volného času (322 domů dětí a mládeže a 12 stanic zájmových činností) bylo evidováno 310 043 účastníků (308 048 v domovech dětí a mládeže a 1 995 ve stanicích zájmové činnosti)**

Mezi zařízení zájmového vzdělávání pro potřeby výroční zprávy jsme zařadili školní družiny a kluby, základní umělecké školy a střediska volného času.

Hlavním úkolem zařízení poskytujících vzdělávání a výchovu dětí mimo vyučování je rozvoj dovedností, vědomostí a nadání, posílení orientace dětí na hodnotné zájmy a jejich vedení k aktivnímu a smysluplnému využití jejich volného času vůbec. Opomenout nelze ani fakt, že pobyt dítěte v zařízení zájmového vzdělávání může pomoci jeho zaměstnaným rodičům. Zájmové vzdělávání je zpravidla realizováno za úplaty, která je však legislativně redukována.

Školní družiny a kluby

Ve školním roce 2019/20 poskytovalo služby 4 099 školních družin, ve kterých bylo zapsáno k pravidelné denní docházce 336 027 účastníků, z toho 328 452 z 1. stupně základních škol (tj. 58,3 % všech žáků 1. stupně). Přestože počet žáků na 1. stupni základních škol již poslední dva školní roky klesal, zájem o školní družiny má stále rostoucí tendenci. Ve školním roce 2019/20 sice počet žáků 1. stupně zapsaných k pravidelné denní docházce do školní družiny klesl o 3 010 ve srovnání se školním rokem 2018/19, ale vzhledem k poklesu počtu žáků na 1. stupni základních škol se podíl těchto žáků zvýšil oproti loňskému roku o 0,4 p. b. V porovnání s rokem 2015/16 dochází do školní družiny o 17 098 žáků z 1. stupně základních škol více, podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně základních škol na celkovém počtu žáků 1. stupně základních škol je oproti tomuto roku vyšší o 1,8 p. b.

Ve školním roce 2019/20 působilo v České republice 603 školních klubů. V nich bylo zapsáno 46 544 žáků, z toho 29 415 žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří, což představovalo 6,8 % všech žáků 2. stupně základních škol a nižších stupňů víceletých středních škol a osmiletých konzervatoří (tj. o 0,4 p. b. méně než ve školním roce 2018/19 a o 0,8 p. b. méně než v roce 2015/16).

O žáky ve školních družinách a klubech pečovalo v tomto školním roce celkem 16 599 vychovatelů (10 966,2 přepočtených na plně zaměstnané) a 3 836 ostatních pedagogických pracovníků (793,9 přepočtených na plně zaměstnané).

Tabulka 16: Počet školních družin a klubů, počet žáků v nich a jejich podíl vzhledem k odpovídající školské populaci ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Školní družiny					
Počet školních družin	4 020	4 045	4 070	4 094	4 099
Počet zapsaných žáků ve školních družinách celkem	317 740	330 094	337 192	339 037	336 027
z celku počet zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ	311 354	323 277	330 679	332 286	328 452
Podíl počtu zapsaných žáků z 1. stupně ZŠ na počtu žáků 1. st. ZŠ	56,5%	56,8%	57,4%	57,9%	58,3%
Školní kluby					
Počet školních klubů	572	591	597	603	603
Počet zapsaných žáků ve školních klubech	46 980	47 149	47 675	47 873	46 544
z celku počet zapsaných žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří	28 171	28 726	29 512	29 367	29 415
Podíl počtu zapsaných žáků z 2. stupně a nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří na počtu žáků 2. stupně ZŠ, nižších ročníků víceletých středních škol a konzervatoří	7,6%	7,6%	7,5%	7,2%	6,8%

Zdroj: databáze MŠMT

Základní umělecké školy

Základní umělecké školy navazují na tradici Lidových škol umění a poskytují vzdělání v oborech: hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém. Nejvíce vyhledávané jsou hudební obory.

Výuka probíhá individuálně, skupinově nebo kolektivně. Základní umělecké školy realizují nejen samotné vzdělávání, ale také koncerty, výstavy a vystoupení, výjezdy do zahraničí a další akce. Přípravné studium trvá dva roky. Do I. stupně základního studia jsou přijímány děti ve věku od sedmi let, do II. stupně pak děti od 14 let věku. Základní umělecké školy rovněž poskytují vzdělávání určené dospělým. Pro žáky s mimořádným nadáním je určeno studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin.

Ve školním roce 2019/20 se na 498 základních uměleckých školách a jejich 1 005 pobočkách vzdělávalo 254 314 žáků, z toho 177 389 dívek (69,8 % všech žáků základních uměleckých škol). Meziročně se počet žáků zvýšil o 0,3 %. Od školního roku 2015/16 se zvýšil počet žáků v základních uměleckých školách o 7 371 žáků, tj. o 3,0 %.

Nejvíce žáků navštěvovalo hudební obory, a to 64,9 % žáků základních uměleckých škol. Ve výtvarných oborech se realizovalo 20,1 %, v tanečních 10,9 % žáků a v literárně-dramatických oborech 4,1 % žáků.

Žáky v základních uměleckých školách ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 12 178 interních učitelů (8 645,6 přepočtených na plný úvazek) a 1 019 externích učitelů (276,9 přepočtených na plný úvazek).

Tabulka 17: Počet základních uměleckých škol, počet absolventů a žáků v jednotlivých oborech ve školním roce 2015/16–2019/20

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Počet škol		488	488	492	496	498
Počet poboček		961	965	949	924	1 005
Počet žáků		246 943	248 524	251 218	253 545	254 314
v tom	v tanečním oboru	26 902	26 766	27 184	27 848	27 728
	ve výtvarném oboru	49 034	49 591	50 194	50 562	51 127
	v literárně-dramatickém oboru	9 598	9 750	10 146	10 296	10 437
	v hudebním oboru	161 409	162 417	163 694	164 839	165 022
z toho dívky		171 394	172 744	175 254	177 141	177 389
v tom	v tanečním oboru	25 329	25 304	25 680	26 267	26 083
	ve výtvarném oboru	36 440	37 203	38 055	38 569	39 164
	v literárně-dramatickém oboru	6 589	6 708	6 999	7 143	7 243
	v hudebním oboru	103 036	103 529	104 520	105 162	104 899
Absolventi za předchozí školní rok		17 088	15 464	15 188	15 837	20 535
z toho dívky		12 027	11 217	10 882	11 422	14 384

Zdroj: databáze MŠMT

Střediska volného času

Ve školním roce 2019/20 poskytovalo pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost 334 středisek volného času. Počet zájmových útvarů se ve srovnání s rokem 2018/19 zvýšil o 6,9 %, a to na 30 096 útvarů. Od roku 2015/16 narostl tento počet o 18,7 %. Ve střediscích volného času se pravidelně činnosti účastnilo 310 043 dětí, žáků, studentů a ostatních účastníků, z nichž největší podíl tvořili žáci (76,6 %) a děti (13,1 %). Počet účastníků každoročně roste, během pěti sledovaných let se zvýšil o 6,9 %.

Tabulka 18: Počet středisek volného času, zájmových útvarů a přijatých účastníků ve školním roce 2015/16–2019/20

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Počet středisek volného času		321	321	326	330	334
Počet útvarů zájmové činnosti		25 349	26 938	28 398	28 153	30 096
Počet účastníků		290 047	296 248	303 289	304 539	310 043
v tom	děti	37 283	38 459	39 612	39 286	40 657
	žáci	218 810	224 787	231 228	234 379	237 631
	studenti	5 256	4 323	4 013	2 152	2 097
	ostatní ¹⁾	28 698	28 679	28 436	28 722	29 658

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Ostatními účastníky mohou být např. pedagogičtí pracovníci, zákonní zástupci nezletilých účastníků, popřípadě další fyzické osoby (§ 1 vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů).

4.2.8 Pracovníci v regionálním školství

- V regionálním školství působilo 261 tis. zaměstnanců – 185 tis. pedagogů a téměř 76 tis. nepedagogů
- Z celkového počtu pedagogických pracovníků bylo 141 tis. učitelů a necelých 6 tis. učitelů odborného výcviku (včetně řídicích pracovníků)
- Průměrná hrubá měsíční mzda/plat zaměstnanců činila 33 500 Kč, což představuje meziroční nárůst o 4 000 Kč (tj. téměř o 14 %). Pedagogičtí pracovníci pobírali plat 38 100 Kč (meziroční zvýšení o 4 700 Kč, tj. o 14 %), průměrný plat nepedagogických zaměstnanců byl ve výši 22 400 Kč (meziroční nárůst o 2 300 Kč, tj. o 11 %)
- Průměrná hrubá měsíční mzda/plat učitelů (bez učitelů odborného výcviku) činila 40 200 Kč, meziročně tak došlo k nárůstu o 5 100 Kč (tj. o 14 %)

V regionálním školství bylo v roce 2019 zaměstnáno 261 tis. osob. V porovnání s předchozím rokem vzrostl počet zaměstnanců přepočtený na plně zaměstnané o 7,5 tis. (tj. o 2,9 %). K největšímu absolutnímu meziročnímu nárůstu počtu zaměstnanců došlo v případě základních škol (o 3,9 tis., tj. o 4,1 %) a mateřských škol (o 2,0 tis., tj. o 4,6 %). K poklesu počtu zaměstnanců dochází dlouhodobě u vyšších odborných škol (v roce 2019 o 114 osob, tj. o 8,3 %).

Počet pedagogických pracovníků se meziročně zvýšil 6,3 tis. (tj. o 3,5 %) na 185,3 tis. a počet nepedagogických zaměstnanců meziročně vzrostl o 1,1 tis. (tj. o 1,5 %) na 75,7 tis.

Tabulka 19: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců a učitelů v regionálním školství podle druhů škol v letech 2015–2019

	zaměstnanci					učitelé ²⁾				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Regionální školství¹⁾	235 149,2	238 449,1	246 237,9	253 506,6	260 970,8	132 950,7	133 582,2	135 609,4	137 773,4	141 165,6
Mateřské školy	40 046,6	40 703,8	42 392,5	44 068,7	46 113,6	29 662,5	29 784,8	30 208,6	30 802,1	31 983,7
Základní školy	82 478,4	85 045,6	89 941,2	94 533,6	98 429,8	60 533,2	61 592,4	63 116,9	64 631,2	66 427,7
Střední školy	49 720,0	48 980,1	49 051,2	49 206,8	49 753,2	32 218,6	31 688,8	31 729,0	31 789,6	32 191,7
Konzervatoře	1 136,1	1 131,5	1 129,1	1 123,0	1 148,1	938,5	933,8	932,0	922,7	940,3
Vyšší odborné školy	1 675,5	1 561,5	1 458,7	1 373,4	1 259,3	1 262,5	1 174,9	1 095,6	1 025,8	920,9

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, kraji, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně ESF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP) a včetně řídicích pracovníků.

²⁾ Bez učitelů odborného výcviku.

Nejvyšší podíl pedagogických pracovníků v regionálním školství tvoří učitelé (včetně řídicích pracovníků, bez učitelů odborného výcviku) – v roce 2019 jich zde pracovalo 141,2 tis. (tj. 76,2 % všech pedagogických pracovníků a 54,1 % všech zaměstnanců v regionálním školství). Meziročně se celkový počet učitelů zvýšil o 3,4 tis. (tj. o 2,5 %).

Učitelé na základních školách představují 47 % všech učitelů (66,4 tis. v roce 2019), téměř 23 % učitelů vzdělává na středních školách (32,2 tis. v roce 2019), dalších 23 % tvoří učitelé v mateřských školách (32,0 tis. v roce 2019).

Ve vyšších odborných školách vzdělává necelé 1 % učitelů, stejně tak necelé 1 % učitelů působí na konzervatořích. Meziročně došlo k nejvyššímu nárůstu počtu učitelů v případě základních škol (o 1,8 tis., tj. o 2,8 %) a mateřských škol (o 1,2 tis. osob, tj. 3,8 %). Počty učitelů klesaly na vyšších odborných školách (o 105 osob, tj. o 10,2 %).

V roce 2019 dosáhla průměrná hrubá měsíční mzda/plat (včetně nenárokové složky platu) u zaměstnanců regionálního školství částky 33 530 Kč a v případě učitelů hodnoty 40 172 Kč. Z hlediska meziročního srovnání průměrná hrubá měsíční mzda/plat vzrostla v případě zaměstnanců regionálního školství o 13,8 % (tj. o 4 054 Kč) a v případě učitelů o 14,5 % (tj. o 5 083 Kč). V 2019 byli nejlépe odměňováni učitelé středních škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 42,4 tisíc Kč a učitelé základních škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 42,1 tisíc Kč. Následovali učitelé vyšších odborných škol s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem ve výši 41,7 tisíc Kč a učitelé na konzervatořích se 41,3 tisíc. Kč. Dlouhodobě nejnižší průměrnou hrubou měsíční mzdou/plat pobírají učitelé v mateřských školách, v roce 2019 byla na úrovni 34,2 tisíc Kč. Nejvyšší absolutní i relativní meziroční nárůst byl zaznamenán v případě učitelů základních škol (o 5 447 Kč, tj. o 14,9 %) a středních škol (5 401 Kč, tj. o 14,6 %). Nejnižší absolutní meziroční nárůst průměrné hrubé mzdy/platy byl u učitelů mateřských škol (4 134 Kč, tj. o 13,8 %). V relativním vyjádření rostla nejméně průměrná hrubá mzda/plat u učitelů vyšších odborných škol (4 333 Kč, tj. o 11,6 %).

Nároková složka platu zaměstnanců regionálního školství, kterou tvoří platový tarif a různé nárokové příplatky, činila v roce 2019 u všech zaměstnanců v průměru 29 200 Kč, u pedagogických pracovníků 33 400 Kč a u nepedagogických zaměstnanců 18 400 Kč. Meziročně nároková složka vzrostla v případě všech zaměstnanců průměrně o 2 500 Kč (tj. 9,4 %), v případě pedagogů vzrostla o 3 000 Kč (tj. 10,0 %) a u nepedagogů o 1 000 Kč (tj. o 5,8 %).

Platový tarif všech zaměstnanců v regionálním školství činil v roce 2019 průměrně 22 500 Kč, u pedagogů 25 200 Kč a v případě nepedagogů 15 700 Kč. Meziročně tak došlo k navýšení u všech zaměstnanců průměrně o 1 800 Kč (tj. o 8,7 %), v případě pedagogů o 2 100 Kč (tj. o 9,3 %) a u nepedagogů o 800 Kč (tj. o 5,4 %).

Nenároková složka platu zaměstnanců regionálního školství, která se skládá z osobního příplatku a odměny, činila v roce 2019 u všech zaměstnanců v průměru 4 300 Kč, u pedagogických pracovníků 4 600 Kč a u nepedagogických zaměstnanců 3 500 Kč. V roce 2019 meziročně vzrostla v případě všech zaměstnanců průměrně o 1 600 Kč (tj. o 60 %), v případě pedagogů zhruba o 1 800 Kč (tj. o 64 %) a v případě nepedagogů o 1 000 Kč (52 %).

Tabulka 20: Průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců a učitelů v regionálním školství podle druhů škol v letech 2015–2019

	zaměstnanci					učitelé ²⁾				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Regionální školství¹⁾	23 637 Kč	24 814 Kč	26 609 Kč	29 476 Kč	33 530 Kč	27 969 Kč	29 487 Kč	31 632 Kč	35 089 Kč	40 172 Kč
Mateřské školy	21 298 Kč	22 300 Kč	23 852 Kč	26 360 Kč	29 885 Kč	24 108 Kč	25 300 Kč	27 089 Kč	30 021 Kč	34 155 Kč
Základní školy	25 513 Kč	26 842 Kč	28 741 Kč	31 662 Kč	36 164 Kč	29 005 Kč	30 671 Kč	33 040 Kč	36 623 Kč	42 070 Kč
Střední školy	26 447 Kč	27 756 Kč	29 699 Kč	33 098 Kč	37 809 Kč	29 568 Kč	31 160 Kč	33 261 Kč	37 037 Kč	42 438 Kč
Konzervatoře	27 444 Kč	28 562 Kč	30 880 Kč	34 168 Kč	38 879 Kč	29 019 Kč	30 310 Kč	32 645 Kč	36 119 Kč	41 350 Kč
Vyšší odborné školy	27 895 Kč	29 263 Kč	31 053 Kč	34 163 Kč	37 881 Kč	30 525 Kč	31 967 Kč	33 960 Kč	37 402 Kč	41 734 Kč

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Jako regionální školství je označována ta část školské soustavy, jejíž fungování upravuje zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Do regionálního školství se řadí všechny školy s výjimkou škol vysokých a školská zařízení všem těmto školám sloužící. Jedná se o školy a školská zařízení zřizovaná MŠMT, kraji, obcemi nebo svazky obcí, a dále školy privátního sektoru a církevní školy a školská zařízení zapsaná do rejstříku škol a školských zařízení. Údaje se týkají zaměstnanců odměňovaných platem podle § 109 odst. 3 či mzdou podle § 109 odst. 2 zákoníku práce. Údaje zahrnují všechny zdroje financování (státní rozpočet včetně ESF, doplňkovou činnost a ostatní zdroje). Údaje o mateřských školách, základních školách, středních školách a konzervatořích jsou uvedeny včetně škol určených pro děti/žáky se speciálními vzdělávacími potřebami/zdravotním postižením (§ 16 odst. 9 školského zákona). Údaje jsou uvedeny včetně zaměstnanců, kteří pobírají příplatky za vedení (§ 124 ZP) a včetně řídicích pracovníků.

²⁾ Bez učitelů odborného výcviku.

Z pohledu dalších profesí pedagogických pracovníků bylo v regionálním školství v roce 2019 zaměstnáno 18 tis. asistentů pedagoga, 15,3 tis. vychovatelů, 5,7 tis. učitelů odborného výcviku, 1,8 tis. speciálních pedagogů a 1,2 tis. psychologů. Nejvyšší meziroční nárůst počtu zaměstnanců přepočtených na plně zaměstnané byl zaznamenán v případě asistentů pedagoga, jejich počet vzrostl o 2,4 tis. (tj. o 15,0 %).

Průměrná hrubá měsíční mzda/plat asistentů pedagoga se v roce 2019 meziročně zvýšila o 3 400 Kč (tj. o 15,3 %) na úroveň 25 289 Kč, což je nejnižší částka z uvedených profesí pedagogických pracovníků. Nejlépe placenými pedagogickými pracovníky jsou speciální pedagogové s průměrnou hrubou měsíční mzdou/platem 40 596 Kč, následují výše zmínění učitelé a dále psychologové, kteří v roce 2019 měsíčně pobírali v průměru 39 240 Kč.

Tabulka 21: Zaměstnanci v regionálním školství podle profesí v letech 2015–2019

	průměrný přepočtený počet					průměrná hrubá měsíční mzda/plat				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
Pedagogičtí pracovníci v RgŠ¹⁾	163 864,1	166 730,2	173 016,6	178 963,6	185 290,2	27 098 Kč	28 432 Kč	30 268 Kč	33 390 Kč	38 095 Kč
Učitelé ²⁾	132 950,7	133 582,2	135 609,4	137 773,4	141 165,6	27 969 Kč	29 487 Kč	31 632 Kč	35 089 Kč	40 172 Kč
Vychovatelé	14 190,2	14 568,0	14 947,8	15 100,5	15 311,7	24 230 Kč	25 361 Kč	26 931 Kč	29 926 Kč	34 213 Kč
Učitelé odborného výcviku	5 825,5	5 713,9	5 610,6	5 556,2	5 659,4	25 198 Kč	26 438 Kč	28 181 Kč	31 547 Kč	36 311 Kč
Asistenti pedagoga	.	8 709,1	12 240,6	15 600,7	17 965,6	.	18 248 Kč	19 721 Kč	21 936 Kč	25 289 Kč
Speciální pedagogové ³⁾	.	1 182,1	1 448,4	1 664,7	1 835,0	.	30 759 Kč	32 812 Kč	36 054 Kč	40 596 Kč
Psychologové ⁴⁾	.	986,1	1 111,1	1 178,4	1 237,8	.	29 741 Kč	31 790 Kč	34 971 Kč	39 240 Kč
Trenéři ⁵⁾	.	.	169,3	167,1	169,9	.	.	29 166 Kč	32 444 Kč	36 687 Kč
Ostatní pedagogové ⁶⁾	10 897,8	1 988,8	1 879,5	1 922,5	1 945,3	21 223 Kč	28 357 Kč	30 609 Kč	33 964 Kč	38 386 Kč
Nepedagogičtí zaměstnanci v RgŠ⁷⁾	71 285,0	71 719,0	73 221,2	74 543,1	75 680,6	15 682 Kč	16 402 Kč	17 961 Kč	20 078 Kč	22 353 Kč

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Pedagogičtí pracovníci (§ 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů) jsou setříděni do skupin profesí – učitelé, učitelé odborného výcviku, vychovatelé, asistenti pedagoga, speciální pedagogové, psychologové, trenéři a ostatní pedagogové.

²⁾ Učitelé bez učitelů odborného výcviku.

³⁾ Nezapočítávají se učitelé se speciálně pedagogickou kvalifikací.

⁴⁾ Pouze psychologové podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁵⁾ Pouze trenéři podle § 2 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.

⁶⁾ Do roku 2015 včetně spadají do této kategorie asistenti pedagoga, speciální pedagogové, psychologové, trenéři, pedagogové volného času, pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně, pedagogové volného času. Od roku 2016 patří do této kategorie trenéři, pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně. Od roku 2017 tuto kategorii tvoří pedagogové v zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a metodici prevence v pedagogicko-psychologické poradně.

⁷⁾ Nepedagogičtí zaměstnanci jsou technickohospodářští pracovníci, provozní zaměstnanci, obchodně provozní zaměstnanci a ostatní zaměstnanci.

4.3. Vysoké školství v roce 2019

4.3.1 Vysokoškolské vzdělávání

- **V roce 2019 opět poklesl počet soukromých vysokých škol uskutečňujících vzdělávací činnost**
- **V roce 2019 došlo k nárůstu počtu přihlášených, přijatých i zapsaných do bakalářských a nenavazujících studijních programů veřejných a soukromých vysokých škol, poprvé za posledních 5 let**
- **Celkový počet studentů veřejných a soukromých k 31. prosinci 2019 byl 288 915, dynamika poklesu z předchozích let se zastavila**
- **V roce 2019 absolvovalo ve všech typech studijních programů na veřejných a soukromých vysokých školách celkem 64 186 osob, pokračoval pokles zaznamenaný v předchozích letech**

Vysokoškolským vzděláváním je myšleno vzdělávání, které směřuje k získání vysokoškolského vzdělání a akademického titulu podle § 44 až § 59 zákona o vysokých školách.

K 31. prosinci 2019 uskutečňovalo vzdělávací činnost 26 veřejných vysokých škol a 33 soukromých vysokých škol (o dvě méně než v předchozím roce). K tomuto dni studovalo na veřejných a soukromých vysokých školách 288 915 studentů, tedy celkový počet studentů se proti loňskému roku prakticky nezměnil. Na veřejných vysokých školách k 31. prosinci 2019 studovalo 261 269 studentů, na soukromých vysokých školách 28 118 studentů. Meziročně se počet studentů na veřejných vysokých školách nezměnil, na soukromých vysokých školách poklesl o 5,3 %.

Pokles počtu studentů na vysokých školách se zpomaluje, ale nadále pokračuje, a stále se týká především studentů, kteří jsou občany České republiky. Počty cizinců studujících na veřejných vysokých školách v České republice stále mírně rostou. Pokles jde na vrub slabších ročníků, které pokračují ve studiích v navazujících magisterských programech, počty vstupujících do studia na vysoké škole naopak po několika letech zaznamenaly mírný nárůst. Předpokládaný nárůst počtu studentů ve shodě s růstem populačních ročníků se ještě nedostavuje, neboť nadále odcházejí silnější ročníky. Navíc podíl přímo postupujících z nižšího stupně vzdělávání do studia na vysoké škole na celkovém počtu nově zapsaných do studia na vysoké škole je cca 50 %. Druhou polovinu tvoří opakovaná a částečně i odložená poptávka, která se skládá především ze slabších ročníků. Růst počtu studentů ale podporuje zvyšující se podíl absolventů studia v bakalářských studijních programech pokračujících ve studiu v navazujících magisterských studijních programech. Tento podíl po poklesu v letech 2009–2014 opět roste, a v současné době činí více jak 85 %. Na některých fakultách, které jsou například zaměřeny na vzdělávání ve studijních programech zařazených do oblasti pedagogických věd a nauk, dokonce vstupuje do studia více studentů navazujících magisterských studijních programů, než jich na těžké fakultě absoluuje studium v bakalářských studijních programech. Na celkové počty studentů tedy má vliv nejen vývoj populační křivky, ale i změny v organizaci vysokoškolského vzdělávání, aktuální potřeby společnosti a v neposlední řadě způsob financování vysokoškolského studia.

Ke studiu v bakalářských a nenavazujících magisterských studijních programech na veřejných a soukromých vysokých školách se v období od 1. listopadu 2018 do 31. října 2019 přihlásilo 98 127 uchazečů s českým občanstvím⁴. Ti si podali

---

4 Od roku 2004 se sledují všichni uchazeči bez rozdílu státní příslušnosti. Údaje o přijímacím řízení na vysoké školy se však uvádějí pouze za občany České republiky, neboť u cizinců chybí jednoznačný identifikátor, který je pro zpracování dat nezbytný.

214 447 přihlášek. Vlastního přijímacího řízení se zúčastnilo 91 750 uchazečů, tj. 93,5 %. Z těchto uchazečů jich bylo přijato ke studiu 77 485, a z nich se pak do studia zapsalo 72 730.

Ke studiu na veřejné vysoké škole bylo přijato 82,6 % uchazečů o studium, kteří se zúčastnili vlastního přijímacího řízení, ke studiu na soukromé vysoké škole pak bylo přijato 94,3 % uchazečů o studium, kteří se zúčastnili vlastního přijímacího řízení. Rozdílnost těchto poměrů, kterým se někdy říká úspěšnost v přijímacím řízení, je dána jednak rozdílností uchazečů o studium dané věkem uchazečů a formou studia, do které se hlásí, a jednak odlišností v organizaci vlastního přijímacího řízení.

Tabulka 22: Počet přihlášených, přijatých a zapsaných ke studiu na veřejné a soukromé vysoké školy v letech 2015 až 2019

Vysoké školy veřejné a soukromé	2015	2016	2017	2018	2019	Index 2019/2018	Index 2019/2015
Počet přihlášených	113 093	102 791	97 998	95 137	98 127	1,03	0,87
z toho ženy	64 460	59 012	55 886	53 823	54 829	1,02	0,85
Počet přihlášených, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	103 442	94 068	90 528	88 116	91 750	1,04	0,89
z toho ženy	58 603	53 688	51 272	49 355	50 747	1,03	0,87
Počet přijatých	80 302	74 767	74 623	73 350	77 485	1,06	0,96
z toho ženy	42 693	40 511	40 726	39 630	41 545	1,05	0,97
Počet zapsaných	74 833	69 839	69 911	68 753	72 730	1,06	0,97
z toho ženy	39 771	37 810	37 968	37 009	38 805	1,05	0,98
Úspěšnost (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	77,6%	79,5%	82,4%	83,2%	84,5%	101,5%	108,8%
Úspěšnost mužů (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	83,9%	84,8%	86,3%	87,0%	87,7%	100,8%	104,5%
Úspěšnost žen (v %, příp. rozdíl v procentních bodech)	72,9%	75,5%	79,4%	80,3%	81,9%	102,0%	112,4%

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

Jedná se o uchazeče o studium bakalářských a magisterských studijních programů veřejných a soukromých vysokých škol s českým státním občanstvím.

Úspěšnost je počítána jako podíl počtu přijatých a počtu přihlášených, kteří se dostavili k přijímacímu řízení.

Většinu uchazečů o studium v prezenční formě studia tvoří devatenáctiletí a dvacetiletí, kteří představují 70,2 % zájemců o toto studium. V ostatních formách studia tato skupina představuje 14,7 % uchazečů, a naopak zde dominují uchazeči starší třiceti let, kteří představují 37,9 % uchazečů o studium v distanční či kombinované formě studia.

Z celkového počtu 98 127 uchazečů tvoří ženy 55,9 %, v počtu přijatých pak představují ženy 53,6 %. Převaha žen ve vzdělávání roste spolu se stupněm vzdělávání, aby se pak na nejvyšším stupni vzdělávání (doktorském) poměr mužů a žen obrátil.

Tabulka 23: Přijímací řízení ke studiu na veřejné a soukromé vysoké školy podle typu studijních programů v letech 2015 až 2019

Studijní programy	2015		2016		2017		2018		2019	
Prezenční forma studia	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské
Počet podaných přihlášek	167 100	30 253	154 760	29 250	147 525	28 791	143 096	27 249	150 663	28 140
Počet přihlášených	77 049	14 805	71 028	14 060	68 397	13 357	67 609	12 846	71 323	13 049
Počet uchazečů, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	71 501	13 395	66 005	12 639	64 113	11 853	63 523	11 466	67 384	11 725
Počet přijatých	56 533	5 159	52 913	5 044	52 990	5 257	52 756	5 405	56 935	5 699
Počet zapsaných	51 302	4 606	47 748	4 474	47 826	4 670	47 081	4 758	81 818	5 081
Ostatní formy studia	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské	bakalářské	magisterské
Počet podaných přihlášek	45 072	1 293	39 054	1 087	35 935	1 066	32 504	1 204	31 347	1 297
Počet přihlášených	36 176	1 037	31 617	884	29 234	852	26 722	937	25 792	988
Počet uchazečů, kteří se dostavili k přijímacímu řízení	31 051	896	27 109	761	25 410	734	23 240	802	22 632	837
Počet přijatých	22 031	455	20 081	448	19 765	493	18 238	566	18 228	507
Počet zapsaných	19 646	378	17 967	398	17 664	440	16 355	509	16 140	459

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

Jedná se o uchazeče o studium bakalářských a magisterských studijních programů veřejných a soukromých vysokých škol s českým státním občanstvím.

Vzhledem k organizaci přijímacího řízení ke studiu na vysoké škole mohou být procenta přijatých uchazečů ve skutečnosti vyšší, protože část uchazečů nesplní základní podmínku k přijetí ke studiu na vysoké škole, tedy nezíská střední vzdělání s maturitní zkouškou a tito by se tedy neměli počítat mezi oprávněné uchazeče. Tyto uchazeče však nejde odlišit, protože vysoké školy splnění této základní podmínky kontrolují většinou až u zápisu do studia, třeba z důvodu, že rozhodnutí o přijetí ke studiu na vysoké škole bývá vydáváno ještě před termínem konání maturitní zkoušky.

Tabulka 24: Počet studentů, poprvé zapsaných a absolventů veřejných a soukromých vysokých škol v letech 2015 až 2019

Vysoké školy veřejné a soukromé		2015	2016	2017	2018	2019
Počet škol ¹⁾		66	65	62	61	59
Počet studentů		326 438	311 063	298 686	289 665	288 915
z toho ženy		182 233	174 142	167 592	161 885	161 195
z toho ve studijních programech:	bakalářských	192 287	179 763	172 130	167 933	170 283
	magisterských	31 768	31 209	30 803	30 724	30 878
	magisterských navazujících	81 349	79 570	75 931	71 777	68 946
	doktorských	23 862	23 181	22 132	21 343	20 919
Počet poprvé zapsaných		58 166	56 068	56 155	56 812	60 210
z toho ženy		32 360	31 490	31 484	31 315	33 385
do studijních programů:	bakalářských	52 331	49 998	49 754	50 199	53 072
	magisterských	6 014	6 036	6 085	6 267	6 553
	magisterských navazujících	32 892	32 303	29 646	27 930	27 185
	doktorských	4 639	4 405	4 106	4 129	4 161
Počet absolventů		82 039	77 382	72 084	68 573	64 186
z toho ženy		49 555	46 571	43 135	41 014	38 371
z toho ve studijních programech:	bakalářských	43 564	41 076	37 132	34 792	32 516
	magisterských	5 001	4 899	4 743	4 540	4 564
	magisterských navazujících	31 155	29 155	27 890	26 925	24 863
	doktorských	2 410	2 343	2 387	2 372	2 302

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

Stav k 31. prosinci příslušného roku, počet poprvé zapsaných a absolventů za kalendářní rok.

V celkovém počtu poprvé zapsaných jsou zahrnuty jen bakalářské a dlouhé magisterské studijní programy.

¹⁾ Počet škol znamená počet institucí, na kterých se realizuje daný typ vzdělávání a za uvedený rok byla vykázána data.

Pro výsledování přechodu z nižšího stupně vzdělávání do studia na vysokých školách chybí základní informace o počtech žáků, kteří úspěšně složili maturitní zkoušky. Matriky žáků jsou v tomto směru nespolehlivé, protože počty maturantů nemají žádný vliv na financování středních škol. Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání, které jediné má kompletní a přesné informace o těchto počtech, neboť maturitní vysvědčení se tisknou na podkladě dat dodávaných středním školám tímto centrem, zase poskytuje pouze informace o úspěšnosti v dílčích zkouškách.

Počet studentů poprvé zapsaných do studia na veřejné nebo soukromé vysoké škole v České republice opět vzrostl. V roce 2019 činil počet poprvé zapsaných do studia v bakalářských nebo nenavazujících magisterských studijních programech 57 060, což je oproti předchozímu roku nárůst o 5,8 %. Značný nárůst je u poprvé zapsaných do studia v prezenční formě, který činil 6,7 % proti roku 2018. Počty poprvé zapsaných do studia v distanční nebo kombinované formě stagnují, zde je proti roku 2018 nárůst pouze o 0,6 %. V předchozím roce byl zaznamenán pokles poprvé zapsaných do studia v distanční nebo kombinované formě o 9,2 %.

V roce 2019 absolvovalo studium na veřejných a soukromých vysokých školách celkem 64 186 studentů. Proti předchozímu roku se jedná o pokles o 6,4 %. Do roku 2012 celkový počet absolventů narůstal. Počty prvního absolvování na vysoké

škole v roce 2012 již stagnovaly a v roce 2013 došlo k poklesu počtu absolventů, kteří poprvé absolvovali na vysoké škole, o 5,7 %. V roce 2014 tento pokles vzrostl na 9,6 %. Zpoždění kulminace celkových počtů absolventů proti počtu absolventů, kteří absolvovali vysokoškolské studium poprvé, je dán implementací boložského procesu. Na veřejných vysokých školách počet absolventů klesl o 5,6 % (60 219 absolventů v roce 2018 ve srovnání se 56 820 absolventů v roce 2019). Na soukromých vysokých školách došlo k poklesu celkového počtu absolventů o 11,8 % (8 359 absolventů v roce 2018 proti 78 372 absolventům v roce 2019).

4.3.2 Pracovníci ve veřejném vysokém školství

- **Ve veřejných vysokých školách působilo téměř 43 tis. zaměstnanců, z toho 18 tis. akademických pracovníků**
- **Průměrná hrubá měsíční mzda zaměstnanců veřejných vysokých škol činila 46,2 tis. Kč, což představuje meziroční nárůst o 7,6 %**
- **Průměrná hrubá měsíční mzda akademických pracovníků veřejných vysokých škol činila 58 tis. Kč, meziročně došlo k navýšení o 7,8 %**

Ve veřejných vysokých školách bylo v roce 2019 zaměstnáno 42,8 tis. pracovníků, z toho 21,0 tis. žen (49 %) a 21,8 tis. mužů (51 %). Meziročně byl zaznamenán nárůst celkového počtu zaměstnanců veřejných vysokých škol o 1,2 tisíc, tj. o 3,0 %. Počet zaměstnanců veřejných vysokých škol, kteří jsou placeni ze státního rozpočtu (tj. z kap. 333-MŠMT), se oproti předchozímu roku snížil o necelých 90 osob na 29,3 tisíc. Počet zaměstnanců placených z doplňkové činnosti a ostatních aktivit se celkově zvýšil o 1,3 tis. (tj. 11 %) na 13,6 tisíc, z nichž zaměstnanci placení ze strukturálních fondů EU tvořili 29 % (3,9 tisíc).

V roce 2019 působilo na veřejných vysokých školách 18,0 tis. akademických pracovníků (z toho 36 % žen) a 4,6 tis. vědeckých pracovníků (z toho 36 % žen). Oproti předchozímu roku se počet akademických pracovníků zvýšil o 1 % (rozdíl činí přibližně 180 úvazků). Z pohledu profesního zařazení tvořili z celkového počtu akademických pracovníků 50 % odborní asistenti (9,2 tis.), 22 % docenti (4,0 tis.), 11 % profesori (2,1 tis.), 7 % tvořili asistenti (1,2 tis.) a necelých 5 % lektori (830) a výzkumní, vývojová a inovační pedagogičtí pracovníci (730).

Zaměstnanci veřejných vysokých škol pobírali v roce 2019 průměrně 46 180 Kč, z toho ženy 38 579 Kč a muži 53 521 Kč. Meziroční nárůst průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců veřejných vysokých škol činil 7,6 % (tj. 3 258 Kč).

Akademičtí pracovníci veřejných vysokých škol pobírali 57 958 Kč (ženy 49 320 Kč, muži 62 774 Kč). Meziročně se průměrná hrubá měsíční mzda akademických pracovníků zvýšila o 7,8 % (tj. 4 200 Kč).

Podle profesního zařazení akademických pracovníků pobírali nejvyšší průměrnou hrubou měsíční mzdu profesori – 91 899 Kč (ženy 85 283 Kč a muži 93 109 Kč). Nejnižší průměrnou hrubou měsíční mzdu pobírali asistenti – 38 348 Kč (ženy 36 413 Kč a muži 40 287 Kč).

Tabulka 25: Průměrné přepočtené počty zaměstnanců a průměrné hrubé měsíční mzdy zaměstnanců veřejných vysokých škol podle rozpočtové skladby a podle profesního zařazení zaměstnanců za rok 2019

Kategorie zaměstnanců		Průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok 2019			Průměrná hrubá měsíční mzda za rok 2019		
		celkem	ženy	muži	celkem	ženy	muži
Zaměstnanci celkem¹⁾		42 828,4	21 040,9	21 787,5	46 180 Kč	38 579 Kč	53 521 Kč
v tom	veřejné vysoké školy	23 463,7	12 628,9	10 834,8	42 488 Kč	36 816 Kč	49 101 Kč
	koleje	388,1	270,5	117,6	23 899 Kč	22 879 Kč	26 245 Kč
	menzy	356,2	245,2	111,0	19 163 Kč	18 964 Kč	19 603 Kč
	vysokoškolský zemědělský, lesní statek	6,9	3,3	3,6	27 477 Kč	21 688 Kč	32 744 Kč
	výzkum, vývoj a inovace z prostředků kap. 333 – MŠMT	5 044,4	1 783,3	3 261,1	63 305 Kč	53 165 Kč	68 849 Kč
	výzkum, vývoj a inovace z ostatních zdrojů	5 261,5	1 809,9	3 451,6	45 565 Kč	38 055 Kč	49 503 Kč
	doplňková činnost	1 675,1	818,1	857,0	50 680 Kč	37 028 Kč	63 713 Kč
	ostatní zdroje (granty, apod.) mimo V, V a I	2 760,7	1 823,4	937,3	52 390 Kč	40 669 Kč	75 193 Kč
	prostředky strukturálních fondů EU	3 871,9	1 658,3	2 213,5	44 953 Kč	40 461 Kč	48 318 Kč
Akademičtí pracovníci¹⁾		18 034,3	6 455,7	11 578,6	57 958 Kč	49 320 Kč	62 774 Kč
v tom	pedagogičtí pracovníci V, V a I ²⁾	761,3	254,2	507,1	56 662 Kč	49 942 Kč	60 030 Kč
	profesoři	2 062,4	319,0	1 743,4	91 899 Kč	85 283 Kč	93 109 Kč
	docenti	3 984,0	1 042,4	2 941,6	70 994 Kč	64 675 Kč	73 234 Kč
	odborní asistenti	9 196,0	3 748,8	5 447,1	48 989 Kč	45 534 Kč	51 367 Kč
	asistenti	1 196,1	598,7	597,4	38 348 Kč	36 413 Kč	40 287 Kč
	lektoři	834,5	492,6	341,9	39 963 Kč	37 725 Kč	43 186 Kč
Vědečtí pracovníci²⁾		5 236,6	1 879,4	3 357,2	45 321 Kč	39 411 Kč	48 629 Kč
Ostatní pracovníci^{1),3)}		19 557,6	12 705,8	6 851,8	35 549 Kč	32 998 Kč	40 280 Kč

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Bez ohledu na zdroj financování (tj. včetně prostředků strukturálních fondů EU, doplňkové činnosti a ostatních aktivit).

²⁾ Výzkumní, vývojoví a inovační pracovníci podílející se na pedagogické činnosti.

³⁾ Technicko-hospodářští, provozní a obchodně provozní pracovníci celkem.

4.4. Speciální statistiky

- **Ve školním roce 2019/20 se nadále zvyšoval podíl dětí a žáků integrovaných do běžných tříd**
- **Na základních školách se povinně učí žáci dva cizí jazyky**
- **U žáků základních, středních škol a konzervatoří a studentů vyšších odborných škol učících se cizí jazyk, zaujímá nejvyšší podíl věnování se anglickému jazyku, za kterým následuje jazyk německý**
- **V mateřských školách je nejčastěji poskytované podpůrné opatření Asistent pedagoga dle §5 odst. 3 ve škole (úvazek 20 hod.), na základních školách je nejčastěji vykazováno podpůrné opatření Pedagogická intervence ve škole (1 hodina) a ve středních školách je nejčastějším poskytovaným podpůrným opatřením Asistent pedagoga dle §5 odst. 3 (úvazek 40 hod.)**
- **Podíl cizinců na všech úrovních vzdělávání se každoročně zvyšuje**

Zdravotně postižené děti a žáci

Mateřské školy navštěvovalo ve školním roce 2019/20 celkem 11 695 zdravotně postižených dětí, z nichž 51,4 % mělo závažnou vadu řeči. Do běžných tříd mateřských škol bylo individuálně integrováno 40,1 % zdravotně postižených dětí. Od školního roku 2015/16 se zvyšoval počet zdravotně postižených dětí, jehož příčinou byl celkový nárůst počtu dětí v mateřských školách, s mírným poklesem dětí ve speciálních třídách mateřských škol v letech 2016/17, 2017/18 a 2018/19, kdy došlo i ke snížení počtu zdravotně postižených, ve školním roce 2019/20 se počet postižených dětí opět navýšil. Podíl zdravotně postižených dětí na celkovém počtu dětí v celém sledovaném období nepatrně stoupá.

Ve školním roce 2019/20 se v základních školách vzdělávalo 110 940 zdravotně postižených žáků, tj. 11,64 % všech žáků navštěvujících základní školu. Zvyšuje se podíl zdravotně postižených žáků, kteří byli individuálně integrováni do běžných tříd základních škol. Ve školním roce 2015/16 z celkového počtu zdravotně postižených bylo integrováno do běžných tříd 62,5 % uvedených žáků a v letošním školním roce 2019/20 dokonce 75,73 %. Z celkového počtu zdravotních postižení převažují závažné vývojové poruchy učení, které se vyskytují u 45,4 % zdravotně postižených žáků.

Střední školy ve školním roce 2018/19 navštěvovalo 25 052 zdravotně postižených žáků, tedy 6,1 % žáků středních škol denní formy vzdělávání. Z celkového počtu zdravotně postižených žáků bylo individuálně integrováno do běžných tříd středních škol 56,7 % žáků. Z hlediska postižení se u žáků nejvíce vyskytovaly závažné vývojové poruchy učení (48,8 %) a mentální postižení (19,3 %, z toho 3,6 % se středně těžkým mentálním postižením).

V konzervatořích se nacházel jen malý počet zdravotně postižených (2,1 % žáků konzervatoří denní formy vzdělávání), jednalo se především o žáky se závažnými vývojovými poruchami učení (46,9 % všech zdravotně postižených žáků) a zrakově postižené žáky (19,8 %).

Tabulka 26: Počty a procentuální zastoupení dětí a žáků se SVP podle druhu integrace ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Mateřské školy					
Individuálně integrované děti do běžných tříd MŠ	2 748	3 029	3 774	4 367	4 694
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu dětí MŠ	0,7%	0,8%	1,0%	1,2%	1,3%
Počty dětí ve speciálních třídách MŠ	7 788	7 457	7 014	6 878	7 001
Podíl dětí ve speciálních třídách na celkovém počtu dětí MŠ	2,1%	2,1%	1,9%	1,9%	1,9%
Základní školy					
Individuálně integrovaní žáci do běžných tříd ZŠ	49 225	53 206	68 419	76 037	84 010
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu žáků ZŠ	5,6%	5,9%	7,4%	8,1%	8,8%
Počty žáků ve speciálních třídách ZŠ	29 492	28 438	27 212	25 946	26 930
Podíl žáků ve speciálních třídách na celkovém počtu žáků ZŠ	3,4%	3,1%	2,9%	2,8%	2,8%
Střední školy					
Individuálně integrovaní žáci do běžných tříd SŠ	9 505	10 482	12 985	14 203	17 056
Podíl individuálně integrovaných na celkovém počtu žáků SŠ	2,3%	2,6%	3,2%	3,5%	4,2%
Počty žáků ve speciálních třídách SŠ	10 541	9 853	9 331	7 864	7 996
Podíl žáků ve speciálních třídách na celkovém počtu žáků SŠ	2,6%	2,4%	2,3%	1,9%	2,0%

Zdroj: databáze MŠMT

Tabulka 27: Počty a procentuální zastoupení žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) v oboru Základní škola podle druhu integrace ve školním roce 2015/16–2019/20

	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Žáci s LMP celkem	15 628	15 115	15 243	15 147	16 132
z celku ve speciálních třídách	13 734	12 804	12 125	11 495	12 066
Podíl žáků s LMP ve speciálních třídách	89,5%	87,9%	84,7%	79,5%	74,8%
z celku v běžných třídách	1 894	2 311	3 118	3 652	4 066
Podíl žáků s LMP v běžných třídách	10,5%	12,1%	15,3%	20,5%	25,2%

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

Počet žáků s evidovaným LMP bez ohledu na jiná evidovaná postižení (více vad, autismus) a nárok na zvýšené financování.

Z uvedené tabulky je zřejmé, že ve sledovaném období se žáci s lehkým mentálním postižením postupně přesouvají ze speciálních tříd do běžných. V roce 2014/15 bylo do běžných tříd základních škol integrováno 10,5 % takových žáků, v roce 2018/19 již tyto žáci představovali celých 24,1 % a v roce 2019/20 došlo oproti roku 2018/19 k meziročnímu nárůstu o 1,1 procentního bodu, tedy na 25,2 %.

Děti, žáci a studenti s přiznaným podpůrným opatřením s kódem normované finanční náročnosti (NFN)

V mateřských školách bylo k 30. září 2019 vykázáno 6 843 dětí v běžných i speciálních třídách, kterým bylo vydáno doporučení školským poradenským zařízením a byla jim poskytnuta podpora ve vzdělávání v souladu s § 16 školského zákona nebo jim v 1. stupni podporu poskytuje škola.

V základních školách bylo evidováno 71 684 žáků s poskytnutou podporou ve vzdělávání, z toho 23 773 dívek. Zároveň z hlediska druhů škol je na základních školách zastoupen největší počet žáků s přiznaným podpůrným opatřením.

Střední školy vykázaly 3 417 žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními, z toho 1 225 dívek.

V konzervatořích bylo evidováno 24 žáků s poskytnutými podpůrnými opatřeními ve vzdělávání a ve vyšších odborných školách se nacházel jen malý počet studentů (celkem 3), kterým byla poskytnuta podpora ve vzdělávání.

Tabulka 28: *Počty dětí, žáků a studentů s přiznaným podpůrným opatřením s kódem normované finanční náročnosti (NFN) ve školním roce 2019/20*

Druh školy	Děti/žáci/studenti s přiznaným PO s kódem NFN	
	celkem	z toho dívky
Mateřské školy	6 843	2 015
Základní školy	71 684	23 773
Střední školy	3 417	1 225
Konzervatoře	24	5
Vyšší odborné školy	3	1

Zdroj: databáze MŠMT

Zaměříme-li se na konkrétní poskytnutá podpůrná opatření, v mateřských školách byl v časovém období od 1. srpna 2018 do 31. července 2019 nejčastěji vykazován Asistent pedagoga dle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 20 hod.), a to v 1 160 případech, následoval Asistent pedagoga dle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.) v 957 případech a Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 40 hod.), který byl vykázán o 2 případy méně než druhé nejčastěji vykazované podpůrné opatření, tedy v 955 případech.

Na základních školách bylo v 6 409 případech poskytnuto podpůrné opatření Pedagogická intervence ve škole (1 hodina), na druhé pozici je s 6 142 případy Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina), třetí příčku zastupuje Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 20 hod.), a to v 4 975 případech. Následuje Asistent pedagoga dle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.), který byl vykázán 4 257krát a Speciální didaktické (manipulační) pomůcky pro výuku čtení a psaní, a to 3 077krát.

Ve středních školách je nejčastěji poskytováno podpůrné opatření Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 40 hod.), a to v 226 případech, druhé místo zastupuje Psací a rýsovací náčiní, toto podpůrné opatření bylo poskytnuto 225krát, na třetí příčce je s 205 případy podpůrné opatření Didaktické manipulační pomůcky pro rozvoj čtení, českého jazyka, matematiky. Následuje podpůrné opatření Pomůcky na výtvarnou/tělesnou výchovu k zapůjčení, který byl vykázán 197krát a Pedagogická intervence ve škole (1 hodina), a to 161krát.

Tabulka 29: Nejčastěji školami vykázaná podpůrná opatření (PO) v období od 1. srpna 2018 do 31. července 2019

Kód PO	Název podpůrného opatření	Celkem PO
MŠ		
03B501A20	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 20 hod.)	1160
03B501A30	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.)	957
04B501A40	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 40 hod.)	955
A30201A01	Pomůcky pro rozvoj řečových funkcí, nácvik jaz. kompetencí ve všech jaz.rovinách	377
C30102A01	Pomůcky pro rozvoj řeči	359
ZŠ		
020601A01	Pedagogická intervence ve škole (1 hodina)	6 409
020602A01	Předmět speciálně pedagogické péče (1 hodina)	6 142
03B501A20	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 20 hod.)	4 975
03B501A30	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 ve škole (úvazek 30 hod.)	4 257
G20203A01	Speciální didaktické (manipulační) pomůcky pro výuku čtení a psaní	3 077
SŠ		
04B501A40	Asistent pedagoga podle § 5 odst. 3 (úvazek 40 hod.)	226
H20202A01	Psací a rýsovací náčiní	225
H20207A01	Didaktické manipulační pomůcky pro rozvoj čtení, českého jazyka, matematiky	205
H20201A01	Pomůcky na výtvarnou/tělesnou výchovu k zapůjčení	197
020601A01	Pedagogická intervence ve škole (1 hodina)	161

Zdroj: databáze MŠMT

Výuka cizích jazyků

Základní školy už od třetí třídy povinně začínají s výukou cizího jazyka. Jako první cizí jazyk se zpravidla nabízí výuka anglického jazyka. V případě, kdy si žák (resp. jeho zákonný zástupce) zvolí jiný cizí jazyk než anglický, škola prokazatelně upozorní zákonného zástupce žáka na skutečnost, že ve vzdělávacím systému nemusí být zajištěna návaznost ve vzdělávání zvoleného cizího jazyka při přechodu žáka na jinou základní nebo střední školu.

Cizí jazyk se učilo v základní škole ve školním roce 2019/20 celkem 833 046 žáků. Nejvyšší podíl žáků se věnoval anglickému jazyku (99,4 % žáků základních škol) a německému jazyku (23,3 %).

Ve středních školách v denní formě vzdělávání se učilo cizí jazyk 395 992 žáků. Anglickému jazyku se věnovalo 98,2 % a německému jazyku 40,5 % žáků učících se cizí jazyk ve středních školách v denní formě vzdělávání. Z celkové počtu žáků učících se cizí jazyk v denní formě vzdělávání se 43,7 % žáků středních škol učilo jeden jazyk, 55,1 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,2 % se věnovalo třem a více cizím jazykům.

V konzervatořích z 3 150 žáků učících se cizí jazyk v denní formě vzdělávání se věnovalo anglickému jazyku (94,4 %), německému jazyku (24 %) a italskému jazyku (14,3 %). Z celkové počtu žáků učících se cizí jazyk se učilo 55,0 % žáků jeden

jazyk; 42,9 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 2,1 % se věnovalo třem a více cizím jazykům.

Ve vyšších odborných školách v denní formě vzdělávání se učilo cizí jazyk 10 971 studentů. Nejvyšší podíl studentů denní formy vzdělávání se věnoval anglickému jazyku (97,9 %) a německému jazyku (20,7 %). Z celkového počtu studentů učících se cizí jazyk se 72,8 % studentů učilo jeden jazyk; 25,8 % si osvojovalo dva cizí jazyky a 1,4 % se věnovalo třem a více jazykům.

Tabulka 30: Regionální školství – žáci/studenti učící se cizí jazyky ve školním roce 2019/20

		ZŠ	SŠ	Konzervatoře	VOŠ
Žáci/studenti celkem¹⁾		833 046	395 992	3 150	10 971
z toho žáci/studenti učící se	anglický jazyk	828 223	388 898	2 973	10 743
	francouzský jazyk	7 117	18 514	344	156
	německý jazyk	194 339	160 293	756	2 273
	ruský jazyk	57 114	29 582	19	526
	španělský jazyk	8 614	25 791	90	355
	italský jazyk	383	552	452	30
	latinský jazyk	-	6 942	23	914
	klasickou řečtinu	-	-	-	-
	jiný evropský jazyk	388	117	-	6
	jiný cizí jazyk	75	174	-	35
Průměrný počet jazyků na žáka/studenta		1,15	1,55	1,29	1,35
Průměrný počet jazyků na počet žáků/studentů učících se cizí jazyk		1,32	1,59	1,48	1,37

Komentáře:

Zdroj: databáze MŠMT

¹⁾ Každý žák je započítán pouze jednou bez ohledu na to, kolika cizím jazykům se učí.

²⁾ Žáci SŠ a konzervatoří a studenti VOŠ v denní formě vzdělávání.

Vzdělávání cizinců

Vzdělávání cizinců na školách v České republice je založeno na Listině lidských práv a svobod, v níž je zakotveno právo na vzdělání bezplatné pro cizince, kteří mají na území České republiky uděleno povolení k trvalému pobytu, kteří na území České republiky pobývají přechodně (a byla jim udělena krátkodobá víza k pobytu do 90 dnů nebo dlouhodobá víza k pobytu nad 90 dnů), kterým byl udělen azyl, a cizince s vízem za účelem strpění pobytu a za účelem dočasné ochrany.

Počet cizinců (dětí, žáků a studentů) v České republice narůstá na všech úrovních vzdělávání. Během pětiletého období se jejich počet zvýšil o 35,3 %.

V mateřských školách se ve školním roce 2019/20 vzdělávalo 11 942 cizinců, tedy 3,3 % všech dětí mateřských škol. Počet dětí (cizinců) se za 5 let zvýšil o 43,8 %. K nejpočetnější skupině patřili Ukrajina (25,2 %), Vietnamci (24,5 %) a Slováci (16,4 %).

V základních školách se vzdělávalo v posledním sledovaném školním roce 26 527 cizinců (2,8 % žáků základních škol). Ve sledovaném období jejich počet stoupl o 45,1 %. Největší skupinu zaujímal cizinci se státním občanstvím Ukrajina (30,2 %), Vietnam (23,5 %) a Slovensko (16,8 %).

Do středních škol docházelo ve školním roce 2019/20 celkem 9 496 cizinců (2,2 % žáků středních škol). Za pětileté období se navýšil počet žáků (cizinců) o 8,4 %. Ve středních školách byli nejvíce zastoupeni Ukrajinci (32,2 %), Vietnamci (22,5 %) a Slováci (14,5 %).

Nejvyšší podíl cizinců se nacházel v konzervatořích, kde tvořili až 5,8 % žáků. Počet dětí (cizinců) se za 5 let zvýšil o 3,3 %. V konzervatořích byli nejpočetnější Rusové (33,3 %), Slováci (22,2 %) a Ukrajinci (20,4 %).

K vysokému nárůstu cizinců došlo také ve vyšších odborných školách, kde se jejich počet během sledovaného období zvýšil o 24,7 %. Ve vyšších odborných školách jsme se nejvíce setkávali s Ukrajinci (42,1 %), Rusy (18,7 %) a Slováky (16,6 %).

Tabulka 31: Regionální školství – počty cizinců ve školním roce 2015/16–2019/20 – podle úrovně vzdělávání

		2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Celkem regionální školství		36 145	39 619	42 511	45 588	48 916
v tom	mateřské školy	8 302	9 494	10 469	11 343	11 942
	základní školy	18 281	20 237	21 992	24 026	26 527
	střední školy	8 763	9 063	9 195	9 305	9 496
	konzervatoře	212	214	208	209	219
	vyšší odborné školy	587	611	647	705	732
Podíl na celkovém počtu dětí/žáků/studentů		2,1%	2,3%	2,5%	2,6%	2,8%
v tom	mateřské školy	2,3%	2,6%	2,9%	3,1%	3,3%
	základní školy	2,1%	2,2%	2,4%	2,6%	2,8%
	střední školy	2,1%	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%
	konzervatoře	5,7%	5,7%	5,5%	5,5%	5,7%
	vyšší odborné školy	2,4%	2,8%	3,3%	3,8%	4,1%

Zdroj: databáze MŠMT

Seznam použitých zkratk

CIS	Centrální informační systém
CZVV	Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání
ČR	Česká republika
ČŠI	Česká školní inspekce
Dlouhodobý záměr	Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023
DZ VŠ	Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016–2020
EDS/SMVS	Evidenční dotační systém / Správa majetku ve vlastnictví státu
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
IPs	individuální projekty systémové
IROP	Integrovaný regionální operační program
jednotná pravidla	Jednotná pravidla pro poskytování poradenských služeb ve školských poradenských zařízeních
JPZ	jednotná přijímací zkouška
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
ministerstvo	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
nařízení 1303/2013	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013, o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006
NAÚ	Národní akreditační úřad pro vysoké školství
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
program 133 310	program 133 310 Rozvoj výukových kapacit mateřských a základních škol zřizovaných územně samosprávnými celky
RgŠ ÚSC	regionální školství územně samosprávných celků
RIS MŠMT	Resortní informační systém MŠMT

RVP	rámcový vzdělávací program
SDV	Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020
speciální školy/třídy/oddělení	školy, třídy a oddělení zřízené podle § 16 odst. 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
SŠ	střední škola
Strategie 2020	Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
Strategie 2030+	Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+
SZ 2021+	Strategický záměr pro vysoké školy na období od roku 2021
školský zákon	zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
VaV	výzkum a vývoj
VOŠ	vyšší odborná škola
vyhláška č. 27/2016 Sb.	vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů
zákon o pedagogických pracovnících	zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů
zákon o vysokých školách	zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů
zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání	zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů
ZŠ	základní škola

Obsah

Obsah

Úvodní slovo ministra.....	5
1. Vzdělávání v roce 2019 v České republice.....	7
1.1. Hlavní události v oblasti vzdělávání v roce 2019	8
1.2. Změny v organizačním a legislativním základu	10
1.2.1 Změna školského zákona	10
1.2.2 Změny vysokoškolského zákona.....	10
1.2.3 Prováděcí předpisy ke školskému zákonu.....	11
1.3. Financování vzdělávání	12
1.3.1 Systém financování.....	12
1.3.2 Financování regionálního školství	16
1.3.3 Financování vysokého školství.....	17
1.3.4 Fond rozvoje kapacit mateřských a základních škol.....	20
1.4. Implementace Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV)	22
1.4.1 Prioritní osa 1 „Posilování kapacit pro kvalitní výzkum“	23
1.4.2 Prioritní osa 2 „Rozvoj vysokých škol a lidských zdrojů pro výzkum a vývoj“	24
1.4.3 Prioritní osa 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání“	24
1.4.4 Individuální projekty systémové.....	26
1.4.5 Činnost Monitorovacího výboru OP VVV	28
1.5. Projekt Resortní informační systém MŠMT	28
1.5.1 Obecné informace o projektu	28
1.5.2 Aktuální stav projektu	29
1.5.3 Výhled pro období 2020+.....	29
1.6. Činnost školského ombudsmana v roce 2019.....	30
2. Vybraná témata regionálního školství.....	31
2.1. Hlavní události v regionálním školství v roce 2019	32
2.1.1 Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019–2023.....	32

2.1.2	Školský rejstřík.....	32
2.1.3	Předškolní vzdělávání.....	33
2.1.4	Základní vzdělávání.....	34
2.1.5	Základní umělecké vzdělávání.....	35
2.1.6	Střední vzdělávání odborné.....	35
2.1.7	Konzervatoře.....	36
2.1.8	Vyšší odborné vzdělávání.....	36
2.1.9	Další vzdělávání.....	37
2.1.10	Školská zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči.....	39
2.1.11	Vývoj v oblasti institucionální výchovy a prevence.....	40
2.1.12	Primární prevence rizikového chování.....	40
2.2.	Příprava a spuštění nového způsobu financování regionálního školství.....	41
2.3.	Dotační výzvy a rozvojové programy pro oblast regionálního školství.....	43
2.3.1	Dotační výzva „Podpora školního stravování žáků základních škol“.....	43
2.3.2	Dotační výzva „Podpora aktivit integrace cizinců na území ČR“.....	44
2.3.3	Dotační výzva „Podpora integrace romské menšiny“.....	44
2.3.4	Dotační výzva „Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin“.....	44
2.3.5	Dotační výzva „Podpora sociálně znevýhodněných romských žáků středních škol, konzervatoří a studentů vyšších odborných škol“.....	44
2.3.6	Rozvojový program „Podpora vzdělávání cizinců ve školách“.....	45
2.3.7	Rozvojový program „Podpora výuky plavání v základních školách“.....	45
2.3.8	Rozvojový program ve vzdělávání „Podpora přípravy sportovních talentů na školách s oborem vzdělání Gymnázium se sportovní přípravou na rok 2019“.....	45
2.3.9	Rozvojový program na podporu organizace a ukončování středního vzdělávání maturitní zkouškou ve vybraných školách v podzimním zkušebním období roku 2019.....	45
2.3.10	Rozvojový program na podporu odborného vzdělávání.....	46
2.3.11	Podpora financování základních a středních škol při zavádění změny systému financování regionálního školství v období 9.–12. měsíc roku 2019.....	46
2.3.12	Dotační výzva na rozvoj primární prevence rizikového chování.....	46

2.3.13	Dotační výzva Podpora vzdělávání v regionálním školství v roce 2019	47
2.3.14	Pokusné ověřování Vzdělávací programy paměťových institucí do škol.....	47
2.3.15	Rozvojový program na podporu částečného vyrovnání mezikrajových rozdílů v odměňování pedagogických pracovníků mateřských, základních a středních škol, konzervatoří a školních družin v roce 2019.....	47
2.4.	Společné vzdělávání a hodnocení jeho průběhu	48
2.4.1	Hodnocení průběhu společného vzdělávání.....	48
2.4.2	Legislativní opatření související se společným vzděláváním	49
2.4.3	Rozvojové programy na podporu společného vzdělávání.....	49
2.5.	Aktuální stav plnění opatření k výkonu rozsudku D. H.....	50
2.6.	Výsledky vzdělávání žáků středních škol	51
2.6.1	Jednotné přijímací zkoušky	51
2.6.2	Maturitní zkoušky	53
2.6.3	Obory ukončené závěrečnou zkouškou s výučním listem.....	58
2.7.	Změny v oblasti zájmového vzdělávání.....	59
2.7.1	Školní družiny	59
2.7.2	Školní kluby a střediska volného času	59
2.8.	Podpora a rozvoj nadání	59
2.9.	Realizace opatření Strategie digitálního vzdělávání.....	60
2.10.	Individuální projekty systémové v rámci OP VVV	62
2.10.1	Strategické řízení a plánování ve školách a v územích (SRP).....	62
2.10.2	Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B)	64
2.10.3	Podpora kvalitních poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních zaměřených na podporu inkluze: Kvalita-Inkluze-Poradenství-Rozvoj (KIPR).....	65
2.10.4	Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora (APIV A).....	66
2.10.5	Modernizace odborného vzdělávání (MOV)	68
2.10.6	Podpora budování kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání – Podpora práce učitelů (PPUČ).....	69
2.10.7	Podpora krajského akčního plánování (P-KAP).....	70

2.10.8	Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů (SYPO).....	71
2.10.9	Komplexní systém hodnocení	72
2.11.	Projekty realizované v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ).....	74
2.11.1	Vytvoření systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR (MiZk).....	74
2.11.2	Systémové prostředí k prohlubování kompetencí (UpSkilling CZ).....	75
3.	Vybraná témata vysokého školství.....	77
3.1.	Hlavní události vysokého školství v roce 2019	78
3.2.	Šetření EUROSTUDENT VII	81
3.3.	Vyhodnocení činnosti Národního akreditačního úřadu v roce 2019.....	83
4.	Vzdělávání v roce 2019 v číslech – statistický přehled	86
4.1.	Úvod.....	87
4.2.	Regionální školství v roce 2019.....	89
4.2.1	Předškolní vzdělávání.....	89
4.2.2	Základní vzdělávání.....	93
4.2.3	Střední školy.....	95
4.2.4	Konzervatoře.....	102
4.2.5	Vyšší odborné školy.....	103
4.2.6	Zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy.....	104
4.2.7	Zařízení zájmového vzdělávání.....	106
4.2.8	Pracovníci v regionálním školství	109
4.3.	Vysoké školství v roce 2019	113
4.3.1	Vysokoškolské vzdělávání.....	113
4.3.2	Pracovníci ve veřejném vysokém školství.....	117
4.4.	Speciální statistiky.....	119
	Seznam použitých zkratk	126

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávání
v České republice v roce 2019
Vzdělávání v roce 2019 v datech

Zpracovatel: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky
Rok vydání: 2020
Náklad: 500 ks
Tisk a grafické zpracování: Tiskárna POLYGRAF, s.r.o.

ISBN 978-80-87601-45-7